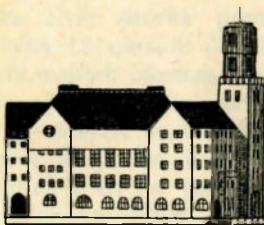

Helsingin Työväenyhdistyksen

Toimintakertomus

v:ltä 1915

(S.H.)

32:s toimintavuosi

Helsingin Työväen kirjasto

Toimintakertomus

vuosi 1915

1916

Helsinki, Työväen kirjapaino 1916.

Helsingin Työväenyhdistyksen 32:s toimintavuosi osottautui valoisammaksi kuin mitä saattoi varoa sen alussa. Ammattiosastojen antamista kertomuksista käy kyllä selville, että järjestöt ovat voineet vain sangen rajotetussa määrässä toimia ulospäin, mutta ovat ne kuitenkin, vallitsevista vaikeuksista huolimatta, pysyneet toimessa. Työväenyhdistyksen jäsenluku kohosi 3,574:stä 4,718:aan, siis 1,144 ja puolueveronsa suoritti 4,659, ed. v. 3,321; lisäys 1,338 (maalarien, kultaseppien ja rapparien osastoissa on huomattavimmin sellaisia, jotka eivät suorita puolueveroja). Vähennystä huomataan kyllä 18 osaston jäsenluvussa, mutta vain leipurien ja ulkotyöl.-naisten osastossa se nousee pariinkymmeneen; muissa on vähennys vain pari kolme jäsentä. Tasalla on pysynyt 4 osastoa ja 44:n jäsenluku lisääntynyt. Metallij- ja nahkatyön alalla on lisäys sata, puolitoistakin osastoa kohti. Naisleipurien os. jäsenmäärä kohosi yli 70, satamatyöntekijäin likimain saman verran, kivityöntekijäin 2:n osaston, räätälien, puuseppäin ja sekatyöläisten os. 30—40, muiden vähemmän, jonkun vain yhdellä jäsenellä. Uusia osastoja ovat makkaratyöntekijäin ja varasto-ompeleijain osastot; mies- ja naisleipurien osastot ovat yhtyneet, talonmiehet ja autonkuljettajat eivät ole osottaneet elonmerkkiä.

Puolue toimintaa ei yhdistys ole varsinaisesti harjottanut, sen jälkeen kun sos. dem. kunnallisjärjestö muodostettiin. Yhdistyksen tehtäväksi on jäänyt vain kokoushuoneiden, kirjaston ja lukusalin ylläpitäminen sekä puolueverojen välitys. Kuitenkin on yhdistys suostunut valitsemaan ehdokkaita ja edustajia eräisiin kunnallisiin laitoksiin. Työväenopiston

suom. os. johtokunnassa ovat yhdistystä edustaneet Tapani Uski ja Hannes Ryömä ja Helsingin kaupungin hätäapukomiteassa Artt. Aalto, var. H. Markkanen. Näiden toimintakertomukset seuraavat jällempänä. Työnvälitystoimiston johtokuntaan on yhdistys asettanut ehdokkaaksi T. Uskin, var. K. E. Satamavuoren, jotka siihen myös on valittu. Viimemainitun tilalle asetti yhd. syksyllä ehdokkaaksi K. Heinosen, jonka kaupunginvaltuusto valitsi.

Kokouksia oli yhdistyksellä vuoden kuluessa, paitsi vuosikokousta, 6; läsnä 150—200 jäs. (pöytäkirjaan merkittiin 70 §).

Talous. Viime vuosikokouksessa tehty tulo- ja menoarvio osottautui hyvin varovaisesti tehdyksi. Niinpä olivat juhlasalin vuokrat arvioidut 20,000 mk:si, mutta tuottivat yli 26 tuh. (edell. v. 27 tuh.), muut vuokratulot arv. 7,000, tuott. 8,910 (ed. v. 8,315), jäsenverot arv. 9,000, tuott. 12,117 (10,161). Ravintolan vuokra oli entinen 12,540. Juhlatoimikunnan tulot oli arvioitu 2,000:ksi, mutta alenivat 1,800:aan sen johdosta, että tilivuoden osalle tuli nyt 3 lasten kuusijuhlaa ylimääräisesti ja olivat ne ent. kalliimmat. Tuloarviossa ei oltu otettu lukuun tupakkatehdas Fennian luvattua voitto-osinkoa, joka tuotti 30,000 mk. kahdelta vuodelta; sillä erällä lyhennettiin kiinnitysvelkaa. Uusi tulonerä oli vuoden lopulla päätetty käymälän 5 p:n maksu, joka kahtena viikkona ennätti tuottaa 276 mk. (sisällytetty yllä olevaan vuokratiliin). Velansuorituksia saatu Vihriältä 35 mk., muiltakin yritetty karhuta, mutta toistaiseksi tuloksetta.

Menoarviota tehtäessä ei voitu kaikissa kohdin osata oikeaan. Niinpä arvioitiin lämmitysmenot 4,000 mk:si, mutta kohosivat ne 10 tuhanteen, kun oli lämmitettävä haloilla, joiden hinnat kohosivat niin huikeasti. Muista menoista kohosivat puhtaanapitomenot arv. 500:sta 1,120:een. Valo oli arvioitu 5,500:ksi (meni 5,413); vesi arv. 1,500 (1,236); verot arv. 1,500 (1,137); palovak. arv. 750 (736); palkat arv. 6,500 (6,800); korkomenot arv. 30,000 (29,324); korjaukset arv. 4,000 (4,547), joiden laatu näkyy tilikatsauksesta; sekalaiset menot arv. 3,000 (nousivat 4,917). Arvaamaton menoerä oli sotavakuutuksen Smk. 3,500, joka ei

toivottavasti ole kokonaan menetetty. Kalustoa hankittiin 2,275 mkn laskukone, josta tilivuonna suoritettiin 750. Lukusali-menoa oli 350 ja kirjaston kuluja 905 mk.; kirjastolla oli kuitenkin tuloja 741 mk., m.m. Työv. S. o.-y:n lahjotus 500 mk. Järjestysvaliokunnalle maksettiin järjestyksen pidosta 520 mk. Kunnallisverotuksessa oli yhdistystä taksoitettu 83 veroäyrillä, joista valittamalla saatiin 8 vähennetyksi.

Viime vuosikokouksessa lausuttua toivomusta noudattaen on tilikatsaus nyt laadittu yksityiskohtaisempi.

Yhdistyksen omaisuus arvioitiin yli milj. mk:si, josta puhdasta 472 tuh. (ed. v. 433 tuh.). Omaisuus lisääntyi siis yli 38 tuh. Kun kiinnitysvelan lyhennys oli 30 tuh. ja ravintolan voitto 18 tuh., jää yhdistyksen muun taloudenpidon tappioksi 10 tuh. mk. On selvää, että uusia tulolähteitä olisi keksittävä, ja onkin johtokunta laatinut sitä varten suunnitelmia, mutta ei ole nykyisenä aikana katsonut voivansa suosittaa suurempia rahansijotuksia, joita ne vaatisivat.

Yhdistyksen talossa ovat edelleen sijainneet leipurien, lakki- ja peltiseppien, maalarien, metallimiesten, muurarien, nahkатыöntekijäin, vaateustyöläisten sekä tehdas- ja sekatyöväen ammatillisten liittojen, sos.-dem. nuorisoliiton ja Uudenmaan piiritoimikunnan toimistot. Vielä on vuokralla Sörnäisten sos.-dem. nuoriso-osasto ja tri Taskisen hieromakurssit.

Ravintolan kirjakaupan vuokraajana on ollut rva E. Kunnas ja lokakuusta asti S. sos.-dem. nuorisoliiton liittotoimikunta.

Talonhoitoa ja muita yhd. taloutta koskevia asioita on valmistellut talousvaliokunta, johon ovat kuuluneet K. Heinenen, E. Hämäläinen, H. Markkanen ja rah. hoitaja. Yhdistyksen rahastonhoitajana on edelleen ollut vahtimestari V. Leino saaden palkkaa ed. toimesta 70 mk. ja jälkim. 130 mk. kuussa. Talonmies I. Vatasen palkka kohotettiin 150 mk:aan, samalla uusittiin talonmiehen ohjesäännöt. Kummallakin on lisäksi asunto, lämpö ja valo. Yhdistyksen palveluksessa on vielä 3 siivoojaa ja mukavuuslaitosten hoitaja. Tilapäisapua käytetty puiden vedossa ja hakkuussa, lumenluonnissa y.m.

Ravintoia on yhdistykselle mitä tärkein tulolähde. Suurena liikelaitoksena — liikevaihto yli 400 tuh. — vaatii se myös huolellista hoitoa. Edellisen vuoden palvelijarettelöiden yhteydessä selvisi, että yhdistyksen ravintolajärjestelmä kaipaava uudistuksia. Joutuihan näiden rettelöiden jälkiseurausten yhteydessä kuusi johtokunnan jäsentä ja emännöitsijä eroamaan. Johtokunta on sentakia pitänyt tärkeänä, että ravintolan johtoa on lujitettava ja sen palveluskunnan asema tarkemmin määriteltävä. Viimemainitussa tarkoituksessa alettiin neuvottelut Palvelijatarosaston kanssa yhdistyksen palvelijain työehtosopimuksesta ja saatiinkin sellainen vuoden lopussa aikaan entisen työsopimuksen tilalle (kts. liite). Kun ravintolanhoitajan toimeen ei ilmestynyt sopivia hakijoita, pyysi johtokunta, että J. Pietikäinen ryhtyisi siihen toimeen, johon tämä suostuikin 110 mkn kuukausipalkkiota vastaan. Ravintolatoimikunnan jäsenen lukumäärä rajotettiin samalla kolmeen, joille maksetaan korvausta 5 mk kuussa. Toimikuntaan ovat kuuluneet koko vuoden O. Murtosalo, A. Sirén ja G. A. Hellgren, alkuvuodesta V. Siimelä ja J. Pietikäinen; kokoonnuttu on 25 krt. Ravintolan rah.-h:na on edelleen ollut V. Leino.

Ravintolanhoitajan tärkeimpänä tehtävänä on ollut suunnitella ostot mahdollisimman edullisesti ja valvoa ravintolan kannattavuutta. Nykyisenä aikana on tavarankäynnin hankinta tietenkin ollut koko lailla huolta ja vaivaa tuottavaa; kohosivathan hinnat siksi tuntuvasti. Esimerkkinä mainittakoon, että polttoaine (hiilet) kohosivat 2: 80:sta 14 mk:aan hl., riisit 60:stä pennistä 1: 22:een kilo, rusinat 1: 15—2: 30, kauraryynit myös 100 pros. j. n. e. On kuitenkin onnistuttu suuremmilla ostoilla säästämään tuntuvasti. Katsoen siihen, että korotettujen hintain maksamista ei kuitenkaan ole voitu välttää, sekä siihen, että joku annoslaji osottautui tappiotakin tuottavaksi, täytyi syyskesästä kohottaa ruokalajien hintoja jonkun verran. Lasi- ja posliiniastiain suuri hinnannousu, n. 55 pros., tuottaa myös tuntuvia lisämenoja.

Ravintolaliike on kuitenkin ollut ilahuttavan suuri — kokonaistulosten lisäys n. 85 prosenttia — ja on se voinut,

kohonneista raaka-aineiden hinnoista huolimatta, tuottaa liikevaihdesta 4 pros. puhdasta. Liikkeen kasvaminen on tuottanut hankaluuksia sikäli, ettei ole voitu yleisöä palvella kiireisinä aikoina täysin tyydyttävästi. Johtokunta on kyllä harkinnut ravintolan laajentamista (yläravintolaan kahvila; biljardi, jossa kahvitarjoilua y. m.), mutta kun se kysyisi tuntuvia rahasijoituksia, ei ole katsottu aikaa siihen sopivaksi.

Ravintolan palveluksessa on nyt paitsi ravintolanhoitajaa, keittäjää (65 mk.) ja emännöitsijää (60 mk.), 33 henkeä, joiden palkat vaihtelevat 25—38 mk. välillä. Kun lisääntynyt liikenne on vaatinut palvelijakunnalta suurempaa työtehoa, on jonkun verran kohotettu palvelijain palkkoja, 1—5 mk. kuussa; johon myös kallis aika velvoittaa. Kiireisinä aikoina on käytetty apuväkeä tuntipalkoilla.

Osotteeksi siitä, kuinka suuri ravintolaliike on, mainittakoon, että siellä on vuoden aikana kulutettu maitoa 141 tuhatta litraa, kermaa 42 tuh. l., virvoitusjuomia 11 tuh. l., marjamehua 3 tuh. l., leikkelylihaa 3 tuh. kg., lihaa 56.5 tuh. kiloa (n. 380 raavasta), voita 13 tuh. kg., hedelmiä 11 tuh. kg., marjoja 7.5 tuh. kg., sokeria 23 tuh. kg., riisiä 4.5 tuh. kg., mannaryyniä 2.5 tuh. kg., kauraryyniä 4.5 tuh. kg., perunajauhoja 6 tuh. kg., vehnäjauhoja 2 tuh. kg., makaronia 1 tuh. kg., juurikasveja 1 tuh. hl., munia 3.2 tuh. tiua, kahvia 2.2 tuh. kg., herneitä 6.5 tuh. kg., savukkeita 840 tuh. kpl., sikareja 14 tuh. kpl.; useat muut lajit myös tuhatmitoissa.

Tilikertomuksesta näkyvät ravintolan tulot kuukausittain ja ravintolan tiliasema. Ravintolan ostoja silmälläpitäen ostettiin yhdistykselle Töölön Työläisten Kauppa-O.-Y:n osake; sieltä on toivossa melkoinen voitto-osuus.

Ohjesäännöt, joiden mukaan yhdistyksen toimitsijat, virkailijat ja toimikunnat toimivat, ovat osottautuneet hyvin vanhenneiksi, osaksi olemattomiksi. Kuluneen vuoden aikana on uusittu järjestysvaliokunnan säännöt, talonmiehen ohjesäännöt ja kirjaston hoito-ohjeet (kts. liitteitä). Käsiteltävänä ovat juuri soittokunnan säännöt. Ensi tilassa on johtokunnalla aikomuksena esittää yhdistykselle ehdotukset johto-

kunnan, sen toimitsijain, sekä juhla- ja ravintolatoimikuntien toimintaohjeiksi.

Arkisto. Yhdistyksen arkisto osottautui olevan hyvin puutteellisessa kunnossa ja hoitamattomana, jonka johdosta johtokunta on määrännyt sen järjestettäväksi

Taidetoimikunnan asetti yhdistys vuoden kuluessa. Sen tarkoituksena on huolehtia yhd. omistamain taideteosten hoidosta ja harkita talon taiteellista koristamista koskevia kysymyksiä. Taiteilija Juho Rissasen tiedustelun johdosta, joko yhdistys on ajatellut hallussaan olevan freskomaalausrahaston käyttämistä, ryhdyttiin valmisteluihin freskomaalauksen aikaansaamiseksi. Tällöin osottautui kumminkin, että freskorahaston lahjottaneet luentokurssilaiset olivat tarkottaneet sillä koristettavan juhlasalia. Kun yhdistys ei halunnut sinne freskoja maalauttaa, kutsuttiin ent. luentokurssilaisia kokoukseen, johon saapuneet katsoivat, että yhdistys on oikeutettu sen rahaston varoilla maalauttamaan freskoja myös muualle taloon, mieluummin porraskäytävään. Alkuneuvotteluja pitemmälle ei asiassa ole vielä päästy. Taide-toimikuntaan ovat kuuluneet E. Valpas, S. Hellstén ja Y. Sirola, var. O. Tokoi.

Vapaajäseniksi ovat osastojen antamain ilmoitusten mukaan tulleet Matti Paasivuori, J. Puls, V. Kanerva sekä Hj. ja Kaarlo Korander.

Yhdistyksen edustajina ovat toimineet Työv. Sanomal. o. y:ssä E. J. Hämäläinen, sitten S. Hellstén, Elannossa ja Töölön Työläisten kauppa o. y:ssä J. Pietikäinen ja Työväen säästöpankissa A. Aalto.

Juhlatoimikuntaan on vuonna 1915 kuulunut seuraavat jäsenet: A. Vormula, Hj. Korander, V. Leino, K. Ahlberg, J. E. Salo ja Aino Korander.

Puheenjohtajana on ollut Hj. Korander, var. K. Ahlberg, rahastonhoitajana A. Vormula ja sihteerinä Aino Korander.

Vuoden kuluessa on toimeenpantu kuusi lastenjuhlaa, kolme jäsenten kuusijuhlaa, yhdistyksen 31-vuotisjuhla ja 14 tanssi-iltamaa.

Järjestysvaliokunta on kuluneena vuotena pitänyt 27

kokousta, joissa on keskusteltu ja päätetty etupäässä järjestystä koskevista asioista.

Tärkeimpänä tehtävänä on ollut järjestyksen pito yhdistyksen huoneustolla kokous- ja juhlatilaisuuksissa sekä juhlatuomikunnan avustaminen yhdistyksen lasten ja aikuisten joulujuhlissa y. m.

Puheenjohtajana on toiminut V. Tuomaila, kirjuriina K. Karila, ja rahastonhoitajana V. Koivisto.

Valiokuntaan ovat kuuluneet: A. Eklund, J. E. Färm, G. Hellgren, K. Karila, K. Kivistö, V. Koivisto, P. Koivisto, F. J. Lehtinen, A. Leinonen, V. Lappinen, K. Mäkinen, K. Niemi, G. A. Peltonen, P. Pirskanen, E. Polsa, J. E. Salmi, Hj. Salo, E. Salonen, J. A. Salonen, J. I. Suvanto, V. Sandgren, A. Toivonen, V. Tuomaila ja V. Vikberg.

Vuoden loppupuolella valmistettiin valiokunnalle uusia sääntöjä, joiden lopullinen hyväksyminen kuitenkin jäi seuraavaan vuoteen (kts. liite).

Johtokuntaan ovat koko vuoden kuuluneet A. Sirén, läsnä kaikissa 28 kokouksessa, O. Murtosalo (27), S. Hellstén (23) ja H. Markkanen (23); vuoden alussa Siimelä, läsnä 4 kok. (kaikissa), K. E. Jaakkola (4), Kandelin (3), Manninen (2), T. Uski (2) ja K. J. Valin (1); kuukauden H. Hurmevaara (5 kok.); helmik. asti E. J. Hämäläinen, 24 kok. 25:stä, Y. Sirola (24), A. Aalto (23), Heinonen (23); sekä vuosikokouksesta asti E. Jalava, läsnä 19 kok 20:stä ja J. Pietikäinen (18); $\frac{5}{2}$ 15 valittu E. Valpas kieltäytyi. Johtokunnan puheenjohtajana ovat toimineet T. Uski ja helmikuusta asti E. J. Hämäläinen, varapuh. J. O. Murtosalo, sihteerinä K. E. Jaakkola ja helmik. alkaen Yrjö Sirola, var. K. Heinonen ja rahastonhoitajana vahtimestari V. Leino. Johtokunta on kokoontunut 28 kertaa (pöytäkirjoissa 284 §). Eroamisvuorossa ovat nyt Heinonen, Hämäläinen, Markkanen, Sirén ja Sirola.

Kirjasto.

Yhdistyksen ylläpitämän kirjaston liike on kuluneena vuotena ollut hiljaista verrattuna muutamaan edelliseen vuoteen. Pitkä työpäivä erinäisissä töissä ja muuten vaikea ja elantohuolten painama vuosi on siinä määrin rasittanut suurinta osaa kirjaston käyttäjiä, että he eivät ole jaksaneet tyydyttää lukuhaluaan. Kaikkiaan on kirjastosta annettu 6,679 (edellisenä vuonna 9,289) lainaa. Uusia lainauskortteja on annettu 209. Kirjastoa on lisätty 138 niteellä, joten nidosten luku on nykyään 3,175. Vuoden varrella tehtiin metallimiesten osastojen puheenjohtajaneuvoston taholta Kirjastovaliokunnalle ehdotus erillisen osaston muodostamiseksi kirjastoon. Ehdotuksen tekijät lahjottaisivat siihen heillä jo hallussaan olevat teknilliset teokset ja myöntäisivät rahaa sen kartuttamiseksi. Ehdotus tehtiin sillä perusteella, että lainausoikeus siihen olisi vain metalliosastojen jäsenillä. Ylläolevaan suunnitelmaan ei Kirjastovaliokunta voinut suostua, vaan ehdotti alustavain neuvottelujen jälkeen, että kirjasto ottaa kirjat hoitaakseen ja kunnossa pitääkseen ehdolla, että lainauksessa ei tehdä poikkeusta kirjaston käyttäjiin, ja että kirjastotoimikunta toimittaa myönnettyillä rahavaroilla uusien teosten ostamisen yhdessä metallityöläisten valitsemain edustajain kanssa. Kirjastovaliokunnan ehdotukseen ei vielä ole saatu vastausta.

Mainittava tapahtuma kirjaston toiminnassa on myös sääntöjen valmistuminen kirjastolle. Niissä määritellään kirjaston ja lukusalin hoidon perusteet. Yhdistyksen kokous hyväksyi ne vuoden viimeisessä kokouksessa ja astuivat säännöt käytäntöön v. 1916 alusta.

Kirjaston hoitajina ovat edelleen olleet J. K. Lehtinen suomalaisella ja Erl. Aarnio ruotsalaisella osastolla ja lainausta on hoitanut Laura Palomäki.

Lukusaliin on tullut 51 eri sanomalehteä ja aikakauskirjaa.

Helsingissä 15 p:nä tammik. 1916.

Laura Palomäki,

H. T. Y:n Torvisoittokunta.

H. T. Y:n Torvisoittokunnan muodostavat nyt, kuten edellisinäkin vuosina amatöörisoittajat (joukossa useita ent. sotilassoittajia), jotka kaikki kuuluvat ruumiillisen työn tekijöihin, jakaantuen useihin eri ammatteihin. Soittokunnan miehistön lukumäärä on vaihdellut 18—23. Harjotuksia on pidetty 2 kertaa viikossa, keskiviikko- ja perjantai-iltoina klo 8—10 välillä. Mitään erikoisempia rettelöitä ei kulu-
neen vuoden aikana ole soittokunnan keskuudessa tapahtunut, vaan on kaikin puolin koetettu pyrkiä eteenpäin, vaikkakin vallitseva aika ja olosuhteet ovat häiritsevästi vaikuttaneet soittokunnankin toimintaan, m.m. erikoisten, iltamaisaikoja koskevien rajoitusten, iltamahuoneistojen vähentymisestä johtuvien esiintymistilaisuuksien vähentymisien y.m.s. kautta. Soittokunta on esiintynyt vuoden kuluessa 170 kertaa, lukuunottamatta muutamia ilmaisia soittoja, joita soittokunta on suorittanut, m.m. Helsingin Suomenkieliselle Työväenopistolle, joka nykyisen tilanteen johdosta on toiminut sangen ahtaissa taloudellisissa olosuhteissa. Sitäpaitsi otti soittokunta myös osaa H. T. Y:n Mieskuoron alkuunpanemaan sävellysrahastokonserttiin Helatorstaina Työväentalolla, jonka tarkoituksena on saada perustettua rahasto työväen-aatteen mukaisien sävellyksien aikaansaamiseksi vastaisuudessa. Soittokunnan esiintymistilaisuuksien ja siis myöskin tulojen vähenemiseen on vielä osaltaan vaikuttanut ammattiosastojen huvitoimikuntain yhteinen päätös olla käyttämättä toimeenpanemissaan iltamissa n.s. kaksinkertaista seitsikköä. Ovatpa jokuset ammattiosastojen huvitoimikunnat suhtautuneet niinkin kylmästi H. T. Y:n Torvisoittokuntaan, että ovat soittokuntaa tarvitessaan käyttäneet kokonaan ulkopuolella Työväenyhdistystä ja vieläpä työväenaatteen vastustajiin kuuluvien yhdistysten soittokuntia!

Johtajana on kuluneenakin vuotena toiminut jo useita vuosia toimessaan ollut johtaja, hra *Jalm. Ripatti*, ja on hän tehnyt tarmokasta työtä soittokunnan taiteellisen tason kehittämiseksi. Soittokunnan johtamisen ja harjoittamisen

lisäksi on hän vielä opettanut oppilaita maanantai-iltasin. — Ilolla voidaan myös mainita, että toverihenki on ollut harvinaisen hyvä soittajien keskuudessa sekä myöskin johtajan ja soittajien välillä.

Soittokunnan hallinto. Sen on muodostanut n.k. Soittokunnan Toimikunta, joka on kokoonpanttu siten, että H. T. Y:n Johtokunta on valinnut neljä ja Soittokunta kolme jäsentä; Soittokunnan johtaja on sitäpaitsi ollut itseoikeutettu jäsen Toimikunnassa. Kuluneena vuotena on Toimikuntaan kuulunut: H. T. Y:n Johtokunnan puolesta: J. Kandelin puh.j., K. V. Saxell rah.h., E. Jalava ja Artturi Aalto sekä soittokunnan puolesta L. Leino, K. Räsänen ja K. J. V. Karppinen kirj. (vuoden alussa J. Rae, V. Siimelä, J. Ranta ja K. Laakso) — Toimikunta on kokoontunut 12 kertaa (pöytäk. 84 §). Toimikunta on toiminut tanssi-iltamia, joiden taloudellinen tulos näkyy rahastonhoitajan tilikertomuksesta. Soittokunnan kalustoa on lisätty huomattavasti, ostettu m.m. B.-Basso 450 mk., pieni rumpu 55 mk., nuottijalkoja 7 kpl. à 8 mk. = 56, kirjakaappi 25 ja kirjahylly Työv.-tal. soittolehterille 60 mk. Tämän lisäksi on sidotettu nuottikirjoja ja laitettu uusia, yht. 84 mkn arvosta. — Huomattavin ja arvokkain lisäys kumminkin Soittokunnan omaisuudessa on kieltämättä suuri partituurikirjasto, jonka Toimikunta sattumalta sai polkuhinnalla. Se käsittää 362 kappaletta useampaa eri lajia ja eri säveltäjäin teoksia, yht. 1,328 arkkia käsinkirjotettuja partituureja sekä 268 arkkia painettuja stemmoja, ja ostettiin ne ent. 6:nnen Suomen Tarkka-ampujapataljoonan kapellimestarilta Thomas Mannerströmiltä 375 mkn hinnalla. Siis on kalustoa lisätty yht. yli 1,000 mkn arvosta. Lisäksi tulee vielä tilapäisiä pienempiä korjaus- y.m. kuluja. — Mainittakoon myös, että Soittokunnan Toimikunta on laatinut uuden sääntöehdotuksen H. T. Y:n Torvisoittokunnalle, koska nykyiset säännöt ovat jo vanhettuneet. Vielä on ollut Toimikunnalla keskusteltavana arpajaisten hommaaminen, vaan on tämä asia jätetty tulevaisuuteen.

K. J. V. Karppinen.
Toimik. kirjuri.

Työväenopiston johtokunnassa olevain yhdistyksen edustajain selonteko toiminnastaan:

Helsingin Työväenyhdistykselle.

Valittuina Helsingin Työväenyhdistyksen edustajiksi Helsingin kaupungin työväenopiston johtokuntaan pyydämme tähänastisesta toiminnastamme esittää seuraavaa:

Työväenopisto on toiminut suunnilleen saman ohjelman mukaisesti kuin sitä ennen käytännössä olleet kaupungin kannattamat n.k. työväen luentokurssit. Toisena toiminnan muotona ovat edelleen olleet yleiset luennot erilaisilta aloilta, toisena n.s. lukupiirit eli opetustunnit erilaisissa hyödyllisissä aineissa, kuten oikeinkirjotuksessa, kirjanpidossa, laskennossa, laulussa, eräissä kielissä y.m. Näiden asioiden järjestyksessä ei ole johtokunnassa mitään erikoista erimielisyyttä syntynyt. Luentoaineina olemme kannattaneet etualalla yhteiskunnallis-, luonnontieteellis- ja historiallis-aiheisia, mutta yleensä on samalla pitänyt ottaa huomioon saada luennot mahdollisimman monipuolisiksi ja yleissivistäviksi.

Ensimmäiseksi tärkeäksi tehtäväksi uuden opiston johtokunnalle keväällä 1914 tuli opiston johtajan valitseminen. Siinä suhteessa koetimme ensin yllyttää eräitä mielestämme toimeen sopivia puolueemme jäseniä tointa hakemaan, siinä kuitenkin onnistumatta. Kun siten vaali tuli koskemaan yksistään porvarillisiin puolueisiin kuuluvia henkilöitä, otimme me ehdokkaaksemme erään työväenopiston johtajan, jota pidimme poliittisesti vähimmän vaarallisena ja käytännöllisesti toimeen paraiten harjaantuneena hakijoitten joukossa ja josta olimme saaneet verrattain suosiollisia lausuntoja sikäläisiltä työväestön luottamushenkilöiltä. Päinvastaisista syistä asetuimme erikoisesti vastustamaan sittemmin toimeen valitun tri Zach. Castrénin ehdokkuutta. Johtokunnan muutkin jäsenet yhtyivät myöskin kannattamaan meidän ehdokastamme, yhtä jäsentä lukuunottamatta. Kaupunginvaltuutuksessa oli kuitenkin paljon vaikutusvaltaisia ystäviä tri Castrénilla ja toimittivat hänet valituksi johtokunnan noin

melkein yksimielistä lausuntoa vastaan. Tavallisissa oloissa olisi kai johtokunnan näissä oloissa ollut erottava. Me kuitenkin käsitimme asemamme niin, ettemme Työväenyhdistyksen edustajina olleet valtuuston luottamuslauseita saamaan lähetettykään ja jäimme paikoillemme. Olisimme kuitenkin ehkä ottaneet asian syksyllä yhdistyksessämme puheeksi, jos ei mailmansota olisi juuri sinä ajankohtana vaikuttanut lamaannuttavasti tähän niinkuin moneen muuhun toimenpiteeseen. Johtokunnan vastustus ja Helsingin työväestön samaan aikaan toimeenpanemat mielenosotukset tri Castrénia vastaan lienevät kuitenkin vaikuttaneet hyödyllisesti häneen, joskin hän niistä huolimatta ottikin toimen vastaan.

Opiston tulevan paikan oli valtuusto päättänyt jo ennen kuin opiston johtokunta oli alkanut toimintansa. Kun tämä paikka kuitenkin on sekä suomenkieliselle että ruotsinkieliselle työväestölle hyvin syrjäinen ja sopimaton, otettiin asia vielä johtokunnassa harkittavaksi. Yksimielisesti päätti silloin opiston sekä suomen- että ruotsinkielisen osaston johtokunta kääntyä valtuuston puoleen, kehottaen valtuustoa peruuttamaan entisen päätöksensä ja antamaan opistolle tontin jostain Hakasalmentorin läheisyydestä, Siltasaarelta tai muualta keskustasta. Kuten tunnettua, päättyi tämä yritys kuitenkin valtuustossa siihen, että opiston ruotsinkielinen osasto sijoitetaan ensi aluksi Kirjastotaloon Rikhardinkadun varrella ja suomenkielistä työväkeä kuritetaan rakentamalla sille opisto sinne Sörnäisten kuritushuoneen lähelle asuttamattomille kalleille. Että Helsingin työväenopisto näin on aikansa lapsipuolen asemassa, riippuu yleisistä olosuhteista ja sille me luonnollisesti emme ole voineet mitään.

Helsingissä helmikuun 10 p:nä 1916.

Puoluetervehdyksellä

T. Uski.

Hannes Ryömä.

Helsingin kaupungin Hätäapukomiteaan t. y:n talveksi 1914—1915 valitseman jäsenen selostus toiminnastaan.

Ryhtymättä tarkemmin selostamaan Hätäapukomitean toimintaa yllämainitulla ajalla, sillä siitä on Työväenyhdistykselle jätetty kaupunginvaltuustolle annettu virallinen toimintakertomus, kiinnitän vaan huomiota muutamiin niihin kohtiin, joita katsoin Työväenyhdistyksen edustajana kuuluvan velvollisuuksiini työläisten edun kannalta.

Ehdotin Hätäapukomitealle, että Hätäapukomitea ehdotaisi kaupungin valtuusmiehille, että kaupungissa verovelvollisille työttömille ja varattomille henkilöille, joilla on omaisia elätettävänä ja myös niille joiden palkka on alennettu 25 pros., myönnettäisiin verojen maksuissa ulosmittatun tavarahan rahaksimuuton lykkäys 50 päiväksi ulosmittauspäivästä lukien. Myönnetty lykkäys voitaisiin vielä uudistaa 30:ksi päiväksi. Jos sen jälkeen lykkäystä vielä anotaan, on Hätäapukomitean annettava lausuntonsa, onko enemmän lykkäystä myönnettävä, vai onko veromäärä poistettava tileistä. Voidakseen saada lykkäyksen, on työttömän esitettävä kunnan työnvälitystoimiston todistus, että on ollut työttömänä ainakin 30 päivää, sekä sen lisäksi kaupungin köyhäinhoitohallituksen antama varattomuustodistus ja Hätäapukomitean suositus, ja että ammattiosastojen asettamalta työväenjärjestöjen työttömyyskomitealta pyydetäisiin lausuntoa verojen ulosmittauksen lykkäyksessä tai vapautuksessa.

Hätäapukomitean 6 herrasjäsentä hylkäsivät ehdotuksen lausunnon hankkimisesta työttömyyskomitealta sekä pitivät 25 pros. palkan alennusta liian pienenä huojennuksen saamiseksi ja korottivat sen 35 prosenttiin. Lisäksi Hätäapukomitea minun ja Ruotsalaisen työv. yhdistyksen edustajan tekemästä esityksestä vihdoin suostuivat ehdottamaan kaupungin valtuuston väliaikaisena toimenpiteenä heti päätettäväksi, että enintään 5 veroäyriin nousevain maksamattomain veromääräin ulosmittaus on keskeytettävä, siksi kun valtuusto on lopullisesti käsitellyt Hätäapukomitean esityksen.

Seurauksena oli että valtuusto toimitutti uuden verorästien kannon, mutta muuta tulosta ei tästä ollut.

Sen johdosta, että jotkut kruununtilauksia suorittavat väliurakoitsijat Helsingissä käyttivät hyväkseen vaikeata aikaa, maksaen ompelutöitä suorittaville naisille peräti alhaisia palkkoja, ehdotimme Ruots. t.y:n edustajan kanssa, että Hätäapukomitea ottaisi asian käsiteltäväkseen. Hätäapukomitea päättikin kääntyä asiassa kirjelmällä sen yleisen elintarve- ja palkkakomitean puoleen, joka oli senaatin kauppa- ja teollisuustoimituskunnan toimesta asetettu. Kirjelmässä pyydettiin elintarvekomiteaa ryhtymään sellaiseen toimenpiteeseen, että hallitusviranomaisten antamissa väliurakkatöissä taattaisiin työntekijöille paikallisten olojen mukainen, tyydyttävä ja varma palkanmaksu, sekä että komitea muutenkin koettaisi vaikuttaa siihen suuntaan, että yksityiset työnantajat eivät käyttäisi hyväkseen nykyistä vaikeata aikaa maksamalla työntekijöilleen kohtuuttoman alhaisia palkkoja.

Kirjelmä ei liene aiheuttanut mitään toimenpiteitä.

Erinäiset herrasnaisten järjestöt olivat anoneet Hätäapukomitealta, että kaupungin varoista myönnettäisiin heidän valitsemalleen komitealle 28,250 mk., josta 10,000 mk. olisi suoranaista apurahaa ja loput lainaa, käytettäväksi töiden järjestämiseksi naisille. Hätäapukomitea päätti ehdottaa valtuustolle, että töiden järjestämiseksi työttömille naisille asetetaan edellämämainitun komitean käytettäväksi 28,450 mk., josta 10,300 mk. myönnetään apurahana ja 18,150 mk. korottomana lainana. Apurahasta käytetään 500 mk. keskuustoimiston kustannusten peittämiseksi ja loput töiden järjestämiseen ja perustamiskustannuksiin. Lainasta 17,150 mk. samoin komitealle töiden järjestämiseen ja 1,000 mk. O.Y. Pirtille korottomana lainana 20 kangaspuiden ostamiseksi ehdolla, että niillä talvella 1914—15 valmistetaan työtä 20 työttömälle naiselle ja että laina maksetaan takaisin viimeistään 1 p:nä jouluk. 1918. Toimeenpanevaan komiteaan ehdotetaan valittavaksi 4 herrasnaisten edustajaa ja kaksi valtuuston edustajaa, joista toisen saa valita H:gin t.y:n Naisosasto eri työläisnaisjärjestöjen kanssa yhdessä. Komitea

on tilivelvollinen Hätäapukomitean kautta valtuustolle ja laina sekä liikkeestä kertynyt ylijäämä on tilitettävä kaupungin rahastoon ennen v. 1916 loppua.

Työtä annetaan ainoastaan niille naisille, joilla on kotipaikkaoikeus Helsingin kaupunkikunnassa. Työtä ei anneta henkilöille, jotka ainoastaan tilapäisesti ovat työttöminä, vaan pitää pakollista työttömyyttä olla kestänyt ainakin 8 päivää, eikä henkilöille, jotka ottavat osaa työlakkoon tai ovat työsulussa. Työhön otetaan ainoastaan niitä naisia, jotka näyttävät kaupungin työnvälitystoimiston kirjoittaman painetun lomakkeen, jossa on heidän nimensä ja osoitteensa. Työhön otetuista naisista pidetään erityistä luetteloa Hätäapukomitean antaman kaavan mukaan.

Myöskin oltiin komiteassa sitä mieltä, että töitä on annettava perheen äideille, joiden miehet ovat osatyöttömiä. Ehdotus annetaan ensin herrasnaisten hyväksyttäväksi.

Valtuustolle menevään kirjelmään liitin vastalauseen, jossa ehdotin, että O.Y. Pirtille ei myönnetä 1,000 mkan lainaa, vaan että se summa annetaan komitean käytettäväksi töiden järjestämiseen. Herrat ensin yrittivät kieltää tämän vastalauseen liittämisoikeuden.

Hätäapukomitealle oli myös saapunut H:gin työväenjärjestöjen työttömyyskomitean anomus puoltolauseen saamiseksi, että saataisiin 10,000 mkan laina kaupungin varoista ompelutöiden järjestämiseksi naisille sekä erinäisten työläisnaisjärjestöjen valitseman komitean ehdotus, mitä töitä kaupungin olisi järjestettävä työttömille naisille.

Puolustin H:gin työv. järj. tyött. komitean anomusta, mutta myönsivät vain 5,000 mk. ja toisen 10,000 mkn lisämäärärahan pyynnön johdosta, jota puolustin, myönsivät Hätäapukomitean herrat saamastaan 15,000 mkn summasta vain 3,000 mk.

Kaupunkilähetyksen pyynnön saada Hätäapukomitean puoltolause 25,000 mkn lahjarahan kaupungin varoista hylkäsivät herrat minun ja Ruots. t.y:n edustajan ankaran vastustuksen johdosta, mutta puolsivat 25,000 mkn korontonta lainaa. Noin suurta summaa vastustin sen johdosta,

että työv. järjestöjen työttömyyskomitealle ei oltu halukkaita niin paljon antamaan. Kun Kaupunkilähetys suureksi osaksi on afäärilaitos, ehdotin vaadittavaksi lainasta korko, mutta sen herrat hylkäsivät.

Muissakin kohdin koetin puolustaa Työv. järjestöjen työttömyyskomitean ehdotuksia mikäli mahdollista.

Kaikkiin Hätäapukomitean kokouksiin en voinut ottaa osaa, vaan oli poissaollessani varajäsen, toveri A. Markkanen niissä läsnä.

Vastaisuuden varalle ehdottaisin, että mahdollisesti toimiva työv. järjestöjen asettama työttömyyskomitea asettuisi paremman yhteistoiminnan aikaansaamiseksi lähempään yhteyteen H:gin t.y:sen Hätäapukomiteaan valitsemain edustajain kanssa, kun mitä se edellämämainittuna aikana oli.

H:gissä helmikuulla 1916.

Artt. Aalto.

V.- ja U.-seura »Jyry».

Vierähtänyt 13:s toimintavuosi on antanut paljon päänvaivaa seuramme toimihenkilöille tasapainon säilyttämiseksi niin urheilullisessa kuin taloudellisessakin suhteessa. On onnistuttukin, paikottain loistavallakin tavalla. Vapaa-urheilijamme ovat astuneet aimo askeleen kehityksessä, kuin myöskin nais- ja miesvaliovoimistelijamme, painijoistamme puhumattakaan, jotka mainetta seurallenne ovat niittäneet laajemmassa mittakaavassa. Mainittakoon tässä urheilijoittemme saavuttama seurojen välinen Suomen murtomaajuoksumestaruus junior- ja seniorluokissa, neljä piiriennätystä ja mestaruutta, V. J. Kämäräisen mailman ja Suomen ennätys 25,000 m sekä Suomen ennätys 30,000 m juoksussa. Painijoistamme Th. Ahlbergin saavuttama Suomen mestaruus sarjassa alle 67.5 kg sekä piirin mestaruudet sarjoissa alle 60, 67.5 ja 75 kg kulkevat K. Anttilan, H. Holopaisen ja E. Forströmin nimissä. Laajaksi kävisi tässä luetella ne kilpailutilaisuudet, joihin edustajamme ovat osaa ottaneet sekä heidän saavut-

tamat arvosijat, mainittakoon kuitenkin Th. Ahlbergin ja Arthur Lindforsin osaaotto Eskilstunassa ja Malmössä järjestettyihin kansainvälisiin painikisoihin, mistä palasivat voitokkaina, sekä naisvoimistelijoittemme menestyksellinen osanotto S. V.- & U.- Liiton VI yl. voimistelu- ja urheilujuhliin Tampereella.

Seuramme sisäinen toiminta sitävastoin ei ole ollut yhtä ehyttä kuin edellisenä vuotena. Pienemmät erimielisyydet erinäisissä järjestelytyöissä aikaansaivat, että osa johtokunnan jäsenistä erosi vuoden alkupuoliskolla yleisen seuran kokouksen antaman muistutuksen johdosta leväperäisestä toiminnasta järjestettyjen kansallisten painikisojen aikana pääsiäispyhinä.

Kuluneena vuonna on kokouksissa pohdittu etupäässä pikku uudistuksia ja parannuksia. Mainittakoon, että on kielletty edustajamme osaaottamasta H. A. K:n järjestämiin painikisoihin $20/3$ — $21/3$ seurallemme lähetetyn epäurheilijallisen kisakutsun vuoksi; myönnetty edustaville kesäurheilijoillemme Smk. 250: — hieronnan avustamiseksi sekä samaiseen tarkoitukseen edustaville painijoillemme Smk. 115: —; ostettu kaksi uutta, yht. 150 mk. arvoista kiertopalkintoa ammattikuntain keskisiin vuotuisiin kipailuihin; myönnetty Smk. 80: — neljälle edustajallemme yhteisestä osanotostaan H:gin piirikunnan järjestämiin urheilun opastaja- ja voimistelunjohtajakursseille; päätetty kaikille vapaajäseniksi tuleville, sääntöjemme edellyttämässä järjestyksessä, jakaa seuramme kultamerkki pienoiskoossa; myönnetty Smk. 150: — avustus naisvaliovoimistelijoillemme 12 uuden puvun valmistaamista varten esiintymistilaisuuksia varten; liitetty nyrkkeily seuramme ohjelmaan j.n.e. — Toiminta ulospäin on harvoja poikkeuksia lukuunottamatta kohdistunut etupäässä kilpailujen järjestämiseen ja edustajiemme lähettämiseen kilpasille. Suurisuuntaisemmat kysymykset, kuten oman Työvään V.- ja U.-liiton perustamiskysymys y.m. on nykyisen tilanteen vuoksi täytynyt jättää suotuisampiin aikoihin.

Lahjoituksillaan ovat seuraamme myöskin muistaneet Työvään Kirjapaino- ja Sanomalehti O.-Y., joka liikevoitto-

varoistaan luovutti Smk. 400: — voimailun ja urheilun edistämiseksi työläisnuorison keskuudessa sekä liikemies K. Louhimo ja entinen seuramme jäsen ammattipainija Alex Järvinen, lahjoittamalla kumpikin arvokkaat kiertopalkinnot painiurheilun edistämiseksi, ensinmainittu järjestämiimme kansallisiin painikisoihin sarjassa alle 67.5 kg ja jälkimäinen jäsenten kesken kilpailtavaksi. Seura lausuu lahjoittajille tunnustuksensa.

Kuten aikaisempinakin vuosina on seurallamme ollut käytettävänä yhd. talon tilava voimistelusal, paini- ja suihkuhuone sekä toimikuntien kokouksien pitoa varten kodikas kansliahuone. Huoneista maksaa seura vuokraa ainoastaan painisalistaan Smk. 900: — vuodessa; kun tähän lasketaan lisäksi valosta ja vedestä menevä lisäkorvaus, niin nousee menomme huoneistosta alun toiselle tuhannelle.

»Jyryllä» oli tilinpäätöksen mukaan rahaa kassassa 11: 85, huvitoimikunnalla 79: 35, Työväen Säästöpankissa 3,293: 63, jäsenmerkkejä 111: 75, kalustoa 3,112: 74, yht. 6,609: 32. Omaisuus 6,296: 56; sen lisäys 312: 76 ja tulot juhlatililtä 2,873: 62, jäsenmaksuja 2,226: 25, kulunkitililtä 1,133: 94 ja kalustotililtä 373: 25, yht. 6,607: 06 ja kulunkeja oli 6,005: 29 ja kaluston kuoletus 289: 01.

Yleisiä kilpailutilaisuuksia on järjestetty: Kansalliset painikilpailut $5\frac{6}{4}$ sekä kansainväliset $18\frac{20}{9}$, Suomen murto- maajuoksumestaruuskilpailut $16\frac{5}{5}$, kansalliset sauva-, vapaa- liike- ja telinevoimistelukilpailut $30\frac{5}{5}$, kansainväliset vapaa- urheilukilpailut $31\frac{7}{7} - 1\frac{8}{8}$, sekä kolmet ammattikuntainkeski- set kisat, joista ensimmäiset hiihdossa $14\frac{3}{3}$ ja seuraavat vapaaurheilussa $4\frac{8}{8}$ ja $22\frac{8}{8}$ ynnä H:gin piirin vapaaurheilumestaruuskilpailut $2\frac{3}{10}$. Yleensä ovat yllämainitut järjestetyt kilpailutilaisuudet onnistuneet taloudellisessa suhteessa hyvin, joten voimme olla tyytyväiset saavutuksiimme.

Seuramme jäsenmäärä on myöskin huomattavasti lisääntynyt, ollen nyt alun 800:lle, näistä kuluneena vuona liittyneitä 292. Vapaaajäseniksi tulleiden lukumäärä 3.

Seuran yleisiä kokouksia on pidetty 11, (pöytäkirj. 72 §). Osaaottanut keskim. n. 75 jäsentä.

Johtajina ovat toimineet naisosastolla ylioppilas nti Ester Salminen, miesvoimistejoitten harjoitusosastolla Hj. Saarinen, valio-osastolla K. Säde ja Fr. Tamminen sekä painiosastolla Arthur Lindfors; poikaosaston urheiluharjoituksia on ohjannut V. Miettisen erottua U. Sirola sekä voimisteluharjoituksia Hj. Saarinen.

Johtokuntaan kuuluivat ensin puheenj. S. Koskinen, var. O. Paananen, siht. allekirj., var. V. Lähteinen, A. Kosonen rahastonh., O. Niemelä jäsenkirj. ja rahastajana sekä V. J. Kostiainen kalustonhoitajana, mutta kun näistä erosivat vuoden alkupuoliskolla kaikki muut paitsi rahastonhoitaja ja allekirjoittanut, valittiin tilalle Hj. Marttinen puheenjohtajaksi, A. Laukkanen, Arthur Lindfors, E. Hakoniemi ja V. Miettinen, joista viimeksimainittu kuitenkin laiminlyöntien takia erotettiin, tullen tilalle Hj. Saarinen. Toimikunnan kokouksia 62 (pöytäkirj. 411 §).

Huvitoimikunta, jonka tehtävänä on ollut seuran taloudellisen aseman vaurastuttaminen, on toiminut innolla; järjestänyt 31 juhla-, huvi- ja tanssitilaisuutta, joista on puhdas tulo ollut Smk. 1,850:89. Toimikunta kokoontui 37 kertaa (pöytäkirj. 208 §).

John Lindberg.

Laulu- ja soitannollisen osaston

johtokuntaan on kuulunut K. Koskinen, puh.j., P. Nieminen var., sihteerinä ja jäsenkirjurina allekirjoittanut, E. Hallikainen pöytäkirj., var. O. Kiviluoto, L. Sulkuranta rah.h., Anni Genraal tal.h. sekä Hilma Lukkarinen ja H. Syväne. Johtokunnasta erosivat keväällä Anni Genraal ja E. Hallikainen, tilalle valittiin Miina Toivonen ja P. Tuorilainen.

Kokouksia on johtokunta pitänyt kaikkiaan 14. Keskusteluista mainittakoon sääntöjen uusintakysymys, joka viime kokouksessa saatiin valmiiksi.

Juhlia on osasto toiminut: lopettajaisjuhlan keväällä sekä joulujuhlan; ohjelma ollut supistettuna miltei yksinään huvi-puolta silmällä pitäväksi. Konsertteja oli keväällä onnistuen

kaikin puolin tyydyttävästi. Myöskin yhteisen konsertin hommassa oli osastomme edustettuna. Konsertti oli touku-kuun alkupäivinä ollen se ensimmäinen laatuansa, joka yhdistää yhteistoimintaan kaikki T.y:n köörit sekä soittokunnat. Puhdas jäännös tästä tilaisuudesta päätettiin pitää pohjarahastona sävellyksien y.m. hommaamista ja etupäässä työläisluokan vaatimuksia silmällä pitävien sävellyskilpailujen toimeenpanemista varten.

Vuoden aikana on osasto esiintynyt useampia kertoja yhdistyksen ja sen alaosastojen tilaisuuksissa. Johtajana edelleen ollut J. Leino.

Kesätoiminta supistui sunnuntaisin venematkoihin Lamassaareen ja arki-iltoina Korkeasaareen ollen terveellisenä virkistysenä mukana olleille, joita kuluneena kesänä oli niin runsaslukuisesti, että pieni veneemme ei niille riittänyt.

Jäsenluku, joka vuoden alussa oli 50, on vuoden aikana lisääntynyt 22; nykyään täysinmaksavia 35 sekä puolimaksavia 37, kaikkiaan 72, näistä kannattavia 13.

Huvitoimikunta, johon alkuvuoden kuului E. Hallikainen, Mimmi Toivonen, Hilma Lukkarinen, Liisi Rautjärvi, Anni Genral, Lydia Sulkuranta, K. Hämäläinen, A. Tuorilainen ja Y. Gulin ja josta erosi vuoden aikana E. Hallikainen, Anni Genral ja Y. Gulin, on pitänyt kokouksia 11 ja iltamia toiminut 2 Työv. talon juhlasalissa sekä 1 Keravalla ja 1 Drumsössä kävelymatkan yhteydessä.

Osastolla on ollut tuloja Smk. 1,809: 67 ja menoja 1,590: 95, jäännös 218: 72.

Orkesteri, joka osaston yhteydessä on toiminut, ei ole jättänyt toiminnastaan selostusta.

Ilmari Tanner.

Toveriosasto.

Viime kuluneena vuonna ei osasto ole kokoontunut kertaakaan. Vuosikokouskin jäi pitämättä ja toimikunta — eroamisvuorossakin olevat — suostui hoitamaan edelleen osaston juoksevia asioita.

Toimikuntaan ovat kuuluneet A. Närhi, puh., V. Paasivirta, H. Merilä, D. Hiltunen, J. Valvio, K. Suominen ja J. V. Valo. Jäsenluku ollut sama kuin 1914, kaikk. 47, niistä täysin maksaneita 34, osaksi maksaneita 13. Uusia jäseniä tullut 15.

Osaston jäsen, *Toivo Salmi*, kuoli juuri vuoden vaihteessa.

Tiliasema on, rahastonhoitaja J. V. Valolta, saadun, tilintarkastajain hyväksymän lyhennysotteen mukaan seuraava: Tulot Smk. 935:70; menot Smk. 872:22; saldo Smk. 63:48.

Osaston puolesta: *Juho Valvio*.

H:gin Suutarien ammattiyhdistys.

Kulunut toimintavuosi, 27:s, on ollut jonkun verran vilkkaampi edellisiä, jonka on vaikuttanut hyvänlaiset työolot. Jäsenmäärä on kasvanut tuntuvasti. Kokouksia pidetty 13, pöytäkirj. 240 §, ja johtokunnan 14, josta pöytäk. 11 §:lää. Asioina on ollut etupäässä juoksevat asiat.

Johtokuntaan ovat kuuluneet Lindroos puh.joht., var. Kuusela, Venhola kirj., var. Harinen, Jokinen rahastonhoit., Laine jäsenkirj. sekä muina jäseninä Viikari, Vuorio, Tamminen ja Aino Karlsson.

Yhd. puolesta: *J. Venhola*.

S. Metalliteollisuustyöntekijäin liiton osasto n:o 1 (Helsingin seppien ammattiosasto.)

Osastomme toiminta oli sen 20:tena toimintavuotena kohtalaisen ripeää. Työnantajien kanssa ei ole ollut riitaisuuksia, huolimatta elantokustannusten tavattomasta noususta verrattuna työpalkkojen kohoamiseen. Mutta kyllä sepät huomaavat Helsingissäkin, mitä aika vaatii, koska jäsenmäärä on lisääntynyt 31:llä. Osastossamme oli jäseniä vuoden alussa A-luokassa 45 ja B-luokassa 4, yht. 49; vuoden lopussa A:ssa 65 ja B:ssä 15, yht. 80.

Erotettu on osastosta liiton varain kavaltaja Antti Emil Lampila.

Kokouksia on ollut 5 (pöytäkirj. 40 §). Kokouksissa ollut läsnä keskim. 24 jäsentä ja on niissä pääasiallisesti käsitelty osaston taloudellisia asioita. Toimikuntaan ovat kuuluneet A. Luoma-aho puh.j., J. V. Nylund rah.h., K. Kallio, M. Mäkinen, A. Vuorisalo, B. Haarala ja E. J. Miettinen pöytäkirjurina. Toimikunta on kokoontunut 7 kertaa (pöytäk. 38 §).

Metallityöntekijäin yht. huvitoimikuntaan ovat kuuluneet A. V. Viklund ja O. Lappi, var. J. Jaatinen ja J. Sorjonen ja taloudenhoitajana K. Myrsky. Osakkeita edustivat Työväen S. O. Y:ssä A. Luoma-aho, Laurilassa B. Haarala, Elannossa J. V. Nylund ja »Sosialistin» o. y:ssä K. Rapp, osaston hautausapurenkaissa edustajana O. Lappi. Tilintarkastajina toimineet V. Pantsar ja A. E. Lampila, jonka tilalle tuli J. Sorsa, ja ovat nämä tarkastaneet myöskin Metallityöntekijäin yht. huvitoimikunnan tilit.

Osastolla oli tilinpäätöksen mukaan rahaa pankissa Smk. 1,092: 01; saatavia 50: —; osakkeita 290: —; kalustoa 130: —; koko omaisuuden arvo Smk. 1,562: 01.

E. J. Miettinen.

H:gin Metallisorvaajain a.-o.

Katkeruudella on merkittävä että vuosikausien luottamusta nauttineet liittomme toimitsijat Saxman ja Lampila osottautuivat lurjuksiksi, kavaltaen itselleen yhteisiä varojamme useita tuhansia markkoja ja aiheuttivat siten ikäviä riitaisuuksia ja jälkiselvittelyjä, joitten seulomiseen on käytetty osaston aikaa, voimia ja varoja, jotka olisi kyllä tarvittu varsinaiseen toimintaan.

Osastomme toiminta on ollut laimeanpuolista, rajottuen enimmäkseen juoksevain asiain käsittelyyn. Jäsenmäärä, joka oli vuoden alussa 84, oli vuoden lopussa 155. Osaston kokouksia pidettiin vuoden kuluessa 11, osanottajia keskimäärin 22.

Maaliskuun kokouksessa nostettiin kysymys teknillisen ja ammatillisen kirjaston perustamisesta tšekäläisille liiton osastoille, jotta jäsenet saisivat tilaisuuden tutustua suomenkielellä saatavissa oleviin teknillisiin teoksiin. Hanketta päätettiin ryhtyä toteuttamaan. Asiasta laadittiin lyhyt alustus kustannusarvioineen puhemiesneuvostolle. Tämä »hautoi» sitä puolen vuotta ja lopuksi lähetti osastoille ehdotuksen, että kukin osasto luovuttaisi 50 mk. joko rahassa tai kirjoissa, jotka luovutetaan H:gin T. V:n kirjastolle ja tämä yhdessä puheenjohtajaneuvoston valitsemain edustajain kanssa valikoi ja ostaa teknillistä kirjallisuutta, jota sitten kaikki kirjastoa käyttävät voivat lainata. Nämä näin hankitut kirjat merkitään metallityöntekijäin osastojen varoilla hankituksi ja hoidetaan kirjastossa. — Tätä ei osastomme hyväksynyt, koska tällä ei poisteta teknillisen kirjaston tarvetta, vaan päätti pyytää liittotoimikuntaa puuhaamaan sen.

Luottamusmiesjärjestelmää on koitettu kehittää edelleen. Siinä mielessä asetettiin komitea laatimaan mietintöä ja sen ehdotuksesta päätettiin valita luottamusmiehiksi tarmokkaita ja toimivia henkilöitä, joita toimiessaan kaikkien jäsenten on avustettava. Sen lisäksi päätettiin ottaa käytäntöön lista, johon merkitään maksunsa laiminlyöneitten jäsenten nimet, jotta toiset jäsenet tietäisivät näitä ojentaa.

Saman komitean ehdotuksesta päätettiin, että meillä on otettava käytäntöön n.s. verstasklubit. Laadittiin ja hyväksyttiin niille säännöt, mutta vielä ei ole perustettu yhtään sellaista, eihän nykyinen aika ole aivan otollinen sellaisten perustamiseen.

10-vuotisjuhlaa hommasi juhlat toimikunta lokak. 16 p:ksi, mutta kun sattui olemaan rukoussunnuntain aatto, ei juhlaa saatu pitää, vaan lykättiin se t.v. tammikuuhun.

Koska eräissä konepajoissa rikottiin työväen suojelulakeja, pitämällä työssä alaikäisiä ja teettämällä heillä yli- ja yötyötä, ryhtyi osasto sen johdosta toimenpiteisiin. Samoin tehtiin valitus Metalliteollisuuden harjoittajain liitolle siitä elinkeinolain rikkomisesta, jota muutamat tehtailijat harjoittivat boikotteeraamalla niitä työntekijöitä, jotka erosivat

työstä siirtyäkseen muualle. Metalliteoll. harj. liitto kuitenkin kielsi tällaista tapahtuneen eikä sen jälkeen ole tietävästi moisia tapauksia tapahtunutkaan.

Liiton äänenkannattaja »Metallityöläinen» tilattiin osaston varoilla kaikille niille, jotka maksoivat postirahan. Osasto päätti järjestettäväksi urheilua jäsenille ja valitsi toimikunnan järjestämään sitä. Näissä kilpailuissa saivat palkintoja: 1:sen Nyholm 337 pist., 2:n Suvanto 307.² pist. ja 3:n Sundberg 276.¹ pisteellä.

Osuusliikkeitä on päätetty kannattaa ja liitettiin Elantoon 5 osuudella.

Metallit. osastojen puheenjohtajaneuvostosta kutsuttiin puheenjohtaja toistaiseksi pois, kun mainitun neuvoston toiminta näkyi käyneen »yli ymmärryksen».

Osaston puheenjohtajana toimi vuoden alussa K. Rovio, mutta kun hän ei ole työskennellyt ammatissa useaan vuoteen, pyysi hän eroa toimestaan. Maalisk. 14 pnä valittiin tilalle Hj. Långström. Sihteerinä toimi vuoden alussa Hj. Långström, sitten K. Rovio, rahastonhoitajana J. Turunen. Johtokuntaan ovat kuuluneet: Hj. Långström, Hj. Blomqvist, J. Turunen, F. Nurmi, Hedman, J. Palomäki ja K. Rovio. Hedmannin ja Palomäen muutettua pois Savenius.

Liittotoimikuntaan kuului vuoden alussa osaston edustaja J. Palomäki, sitten Hj. Blomqvist, hänen erottua liittotoimikunnasta valitsi osasto tilalle Hj. Långström'in, varajäsen J. Turunen.

Luottamusmiehinä ovat toimineet: A. Ainio, J. Värnström, Kovasin, J. V. Fock, Hj. Blomqvist, Nissinen, Hj. Långström, Finnberg, Savenius, Nurmi, K. Ranta, J. Palomäki, Kaljunen, J. Turunen, Suvanto, Pakarinen, D. Ikonen, S. Niinivirta ja Häyhä.

Johtokunnan puolesta: *Kustaa Rovio.*

S. Leipurityöntekijäin liiton H:gin osasto n:o 1.

Valistus- ja agitatsioonityöhön on osasto kuluneena vuonna kohdistanut toimintansa. Kantomiehet ovat hank-

kineet 83 uutta jäsentä. Viime vuonna täytti Suom. leip.tt. liitto 10 vuotta ja lähetti osasto juhla-julkaisuun toimintaansa valaisevia kirjoituksia sekä kuvia.

Jäseniensä palkkojen korottamiseksi ei osasto ole paljoakaan voinut tehdä, ainoastaan kiertokirjeillä on käännytty työnantajain puoleen ja pyydetty kalliin ajan palkanlisäystä. Mikäli olemme kuulleet ovat aniharvat työnantajat palkkoja korottaneet. Osaston puolesta on työpaikkoja toimitettu n. 30 työtä hakevalle. — Naisleipurien esityksestä päätettiin yhdistyä yhdeksi osastoksi.

Kokouksia on osastolla ollut 4 (pöytäkirj. 22 §), osanotto keskim. 59. Johtokunta on kokoontunut 13 kertaa (pöytäkirj. 61 §).

Puheenjohtajana on toiminut J. T. Viitasaari, var. F. Heinonen, siht. M. Heiniö, var. A. Heiskanen, rah. hoitajana heinäk. loppuun V. Salomaa, sitten F. Heinonen; tal. hoitajana I. Stenman ja A. Helin. Tilintarkastajina ovat olleet J. E. Niskala ja K. Lindroos, var. K. F. Emanuelsson ja J. Koivistoinen. Kantomiehinä S. Stenman, P. Parvinen ja F. Leino.

Osastoa ovat edustaneet Elannossa B. Liljeroos, Työv. Sanomal. O. Y:ssä A. Heiskanen, A. Y. Laurilassa F. Heinonen. Agitatsionitoimikuntaan ovat kuuluneet J. Laitinen, E. Rimpiläinen, B. Liljeroos, K. Kahila, B. Linnell, var. T. Huttunen ja V. Salomaa. Huvitoimikunnan tuottama tappio oli Smk. 159: —; syynä oli huonosti onnistuneet illamat y.m. vaikeudet. Lainvalvontatoimikuntaan kuuluivat: I. Stenman, V. Väre, A. Laukkanen, V. Kangas, G. Sundberg, E. Laine, A. Brettell, H. Poutanen ja S. Koski, var. A. Kuitunen ja Hj. Toivonen. Toiminta on ollut lamassa siitä syystä, kun asianomaiset eivät ole syytettä nostaneet lainrikkokiksi ilmoitettuja vastaan.

Osaston urheilutoimikuntaan ovat kuuluneet O. Kolin, E. Fagerholm, S. Peltola, K. Jääskeläinen, J. Koskinen, V. Haaparanta ja Laukkanen, var. E. Hakoniemi ja E. Silvo. Se on toiminut ripeästi jäsenten kesken kilpailuja useissa eri lajeissa. Ammattikuntain välisiin kilpailuihin on myös-

kin otettu osaa koko lailla hyvällä menestyksellä. Toimikunnan menoihin käytti osasto Smk. 34: --.

Osastossa oli vuoden alussa jäseniä 204 ja lopussa 231, joista kaksi vapaajäsentä.

Matti Heiniö, sihteeri.

H:gin Puuseppäin ammattiyhdistys.

Yhdistyksemme ei ole nyt kuluneena vuotena mennyt eteenpäin, vaikka ei voida sanoa, että juuri taka-askeltakaan olisi otettu. On sitä jotain tältäkin vuodelta kerrottavaa.

Puuseppäin eli huonekaluteollisuustyöväen liiton perustamisehdotuksen teki yhdistyksen puheenjohtaja, joka myös johtokunnan puolesta alusti sen kuukausikokouksessa. Kun oli alustavasti keskusteltu, jätettiin kysymys uudelleen johtokunnan harkittavaksi, joka asetti keskuudessaan komitean. Johon tulivat H. Nieminen, J. Pentikäinen ja V. Katajapuro ja joka käyttäen apunaan asiantuntevia henkilöitä, teki sitten lausunto- ja kiertokirje-ehdotuksen, tullen se myös yhdistyksen hokouksessa hyväksytyksi. Kiertokirjettä lähetettiin n. 50:lle osastolle, joiden vastausta pyydettiin 1 p. tammik. 1916.

Toinen alote koski kalliinajan palkanylennystä. Vaikka onkin voimassa työehtosopimus pidetään palkanylennyksiä välttämättöminä. Ylennysanomusta ei johtokunta ajatellut yhdistyksen nimessä esitettäväksi työnantajille, vaan ehdotettiin yhdistyksen kokoukselle, että työhuonekunnittain käännittäisi työnantajien puoleen. Yhdistyksen enemmistö kuitenkin päätti koko yhdistyksenä anoa kalliinajan palkanylennystä 10 p. tunnille. Johtokunta laatikin lyhyen kirjelmän, jota painettuna lähetettiin n. 50:lle liikkeenharjoittajalle. Kirjelmään ei pyydetty erityisesti työnantajain vastausta, vaan vedottiin pääasiassa kokouksessa esiintulleisiin seikkoihin ja elintarpeiden kallistumiseen. Jotkut yksityiset liikkeenharjoittajat ylensivät, mikä pennin mikä kaksi, mutta liittoutuneet työnantajat laativat oman järjestelmänsä, jonka mukaan he lupasivat avustaa kaikkia perheellisiä työntekijöitään, joilla on alle 15-vuotisia lapsia 2 mk. viikossa

kutakin lasta kohden. Tällainen avustus maksetaan papin-todistusta näyttämällä. Lapsettomat ja nuoret miehet jäivät ilman palkankorotusta. Saadun avustuksen luonne synnyttää katkeruutta toisessa.

Edellämainittujen keskustelujen lisäksi on kokouksissa ollut muutakin ohjelmaa. A. Räsänen on pitänyt kaksi luentoa »huonekalutyöliien kehityksestä».

Kuukausikokouksia on ollut ainoastaan 5 (pöytäk. 30 §). Jäsenten osanotto kokouksiin on ollut vähänlainen; keskim. 45. Edellisten lisäksi on kokouksille esitetty Puutyöntekijäin liiton toimikunnan kiertokirjeitä, mutta liittoäänestykseen liiton taloudenhoitajan vaalissa ei otettu osaa, syystä, että osasto asettui toistaiseksi yhden toimitsijan kannalle.

Johtokunta on vuoden kuluessa kokoontunut 21 kertaa (pöytäkirj. 76 §); jäsenet olleet säännöllisesti kokouksissa. Johtokuntaan ovat kuuluneet: puh. H. Nieminen, var. A. A. Kiviranta, V. Katajapuro siht., K. Kankari, J. Pentikäinen rah. h., M. Sorjonen jäsenkirj. ja E. Salama.

Yhdistyksen edustajana oli Työväen Säästöpankissa J. Pentikäinen, Työv. S. O. Y:ssä K. Saari ja O. V. Lauri-lassa O. Murtosallo.

Osastolla on ollut kuten ennenkin kiertävä jäsenmaksu-jen kantaja, joka toimestaan on saanut 25 mk:n palkkion kuukausittain ja näyttää tämä toimi edelleenkin hyödyttävän osastoa. Tällaisena luottamusmiehenä on toiminut K. Saari.

Osaston jäsenmaksu, joka ensimmäisen puolivuotta oli 25 p. viikossa, on toisen vuosipuoliskon ollut 45 p. Sisäänkirjoitusmaksua kannettu Smk 5: — ja jo ennen olleilta osaston jäseniltä Smk 20: —. Niiden puolesta, jotka toisista puutyöntekijäin liiton osastoista ovat muuttaneet on yhdistyksen varoista maksettu Työväenyhdistykselle menevä sisäänkirjoitusmaksu; samoin on maksettu, ilman eri veroitusta kaikilta jäseniltä, puolue- ja piirivero. Ilman eri korvausta on myös jaettu osaston jäsenille »Lastu».

Yhdistykseen on vuoden ajalla liittynyt 45 uutta jäsentä, toisilta paikkakunnilta tulleita liiton jäseniä 23, uusia yht. 68; vuoden lopussa 227 täysinmaksavaa, 31 puolimaksavaa

ja 10 vanhuuden tähden vapaata eli yht. 268 sääntöjen mukaista jäsentä.

Yhdistyksen jäsenistä on ollut sairaana 24, jotka ovat saaneet liitolta sairausavustusta yht Smk. 874: 25, sitäpaitsi on sattunut yksi kuolemantapaus, josta on annettu hautausavustusta Smk 75: —.

Johtokunta.

Varasto- ja kuljetustyönt. a.o. (Kuljetus t.t. liiton os.)

Osaston puheenjohtajana on toiminut Aug. Raatikainen ja sihteerinä K. F. Kaitala; toimikuntaan kuulunut V. Jokinen, rah.h., F. Toivonen varakirj., Juho Pakkalén pääkantomies, V. Simolin varapuh.j. ja J. Nurmi; var. K. V. Saxell ja E. Pensas. Toimikunta on kokoontunut 18 kertaa (pöytäk. 56 §). Toimikunnan valitsemina sivukantomiehinä ovat olleet V. Simolin, J. Loimu ja J. Siirtola. Palkkiona on toimitsijoille maksettu Smk. 200: —.

Osastossa on vuoden ajalla ollut 217 jäsentä, joista uusia 38, näistä yksi nainen; eronnut on 46, näistä naisia 8; nykyinen jäsenmäärä 171, kokovuoden täysin maksaneita 116 ja puoliksi maksaneita 8; osittain maksaneita 124, joista 1 puoliksi maksava.

Jäsenvero oli vuoden alusta toukok. 1 päivään 80 p. kk. ja siitä asti 1: 20 kk. Tämän lisäksi on neljännesvuosittain kannettu 15 penniä, yht. 60 p. vuodessa paikallistoimikunnalle sekä 30 p. kunnallistoimikunnalle. Vuoden alussa ollut alempi jäsenvero johtui siitä, ettei oltu selvillä liiton verojen suhteen, kannetaanko niitä vaiko ei.

Osasto on pitänyt 12 kuukausikokousta (pöytäk. 68 §), läsnä ollut vähänpuoleisesti jäseniä; käsitelty etupäässä osaston sisäisiä asioita.

13-jäseninen huvitoimikunta on toiminut yhden perhe- ja 5 yleistä iltamaa sekä yhden kävelyretken. Kokouksia pitänyt 13. Tuloja ollut Smk. 696: 55, menoja Smk. 640: 24; puhdas tulo Smk. 52: 31:

Järjestysvaliokuntaan kuulunut viisi jäsentä.

Osuuksia edustaneet: Kansan Näyttämö O.y:ssä, J. Laaksonen, Laurila O.y:ssä J. F. Merivirta, Työv. sanomal. O.y:ssä K. V. Saxell, Osuuskunta Työläisnaisessa K. F. Kaitala, vuoden lopulla K. Jäntti ja Työv. Säästöpankissa V. Jokinen. Paikallistoimikunnassa ollut edustajina K. V. Saxell ja Aug. Raatikainen, työttömyyskomiteassa A. Pursi. Tuloja ollut Smk. 3,276:13, menoja Smk. 3,311:84. Nykyinen omaisuus Smk. 3,131:22. Tilintarkastajina olleet V. Laakso, K. Kuusisto, K. Sutinen ja A. Aaltonen.

Toimikunnan p:sta: *K. F. Kaitala.*

H. T. y. Palvelijatar a.o.

Ammattikuntamme työoloja vaikeuttavat nykyään monet seikat. Useita entisiä jäseniä onkin väsähtänyt taipaleelle tai ovat siirtyneet toisille ammattialoille ja sen kautta toisiin osastoihin, vaan uusia jäseniä on tullut tilalle, joten jäsenluku vuoden lopulla sentään oli 95.

Kuukausikokouksia on pidetty 8 (pöytäk. 64 §).

S. Palvelijain edustajakokoukselle on a.o. päättänyt ehdottaa, että S. Palvelijain liitto liittyisi S. Ammattijärjestöön.

Työehtosopimus on saatu hyväksytyksi Työväenyhdistyksen ja osastomme välillä, koskeva kaikkia Työv.yhd. palveluksessa olevia palvelijattaria. Mainitunlaisia sopimuksia ei ennestään ole ollut koko ammattikunnalla.

Osastomme työttömyysrahaston sääntöjä on laajennettu siten, että se nyt on työttömyys- ja sairausapurahasto. Työttömyyskassasta on annettu kuluneena vuotena avustusta kahdelle jäsenelle yht. 64 mk.; lahjana osaston varoista on annettu eräälle vanhalle jäsenelle 35 mk. Viime kevättalvella toimi osasto myyjäiset, tuloja 162 mk., joista 150 mk. siirrettiin työttömyysrahastoon. Työväen järjestöjen asettamassa työttömyyskomiteassa on osastolla ollut edustajansa.

Huvipuolesta mainittakoon torstai-illoiksi järjestetyt ohjelmalliset illanvietot, kesällä tehty huvimatka ja huvitoimikunnan järjestämät 5 iltamaa.

Osaston puheenjohtajana on toiminut Ida Kiviranta, johtokuntaan kuuluneet Riikka Paakkulainen, Sandra Lehtinen, Roosa Laine, Eliina Helander, Maria Luukkonen, Elli Hurskanen, Emmi Ahola ja Helmi Toivonen.

Virkailijoille maksettu palkkiota yht. 85 mk.

Osaston koko omaisuus on: rahaa pankissa 1,286:43, käteistä 4: 16, työttömyys- ja sairausrahastossa 2,568:54, huvitoimikunnalla 106:35, tavarassa 65:—, osakkeissa 160:— ja huvitoimik. tavarassa 25:47, yht. 4,215:95.

Johtokunnan puolesta: *Helmi Toivonen.*

H:gin Ulkotyöväenyhdistys.

Yhdistyksen 21:senä toimivuotena kuuluivat johtokuntaan puh.j. K. E. Ruusunmeri, var. K. E. Satamavuori, kirj. J. K. Talvitie, var. G. A. Laine, rah.h. N. Koskinen, jäsenkirj. J. A. Lampi sekä D. Itkonen, K. Niininen, E. V. Lehtonen, A. Rönnerberg ja V. Järvinen, var. J. A. Kanerva, K. E. Salin, K. E. Hypén, S. A. Åberg ja K. F. Kyllänen. Tilintarkastajina ovat olleet O. Murtosalo, A. Siren, A. Leino, A. Aalto ja E. Leino.

Vuoden kuluessa on pidetty 2 vuosikokousta, 4 kuukausikokousta ja 7 johtokunnan kokousta.

Työv. sanomalehti O.y:ssä on osastoa edustanut K. Niininen, Laurila O.y:ssä N. Koskinen, Elannossa G. A. Laine. Jäseniä täysinmaksaneita 18 ja osittain 10.

Johtokunnan puolesta: *J. K. Talvitie.*

H. T. Y. Silittäjäin a.o.

Johtokuntaan ovat vuoden kuluessa kuuluneet: puh.j. Fiina Pietikäinen, var. Katri Kettunen, rah.h. Anna Hurmevaara, jäsenkirj. Selma Koskinen, pöytäkirj. Lempi Leimu, var. Anna Hurmevaara, tal.h. Aino Tuomikoski, lisäksi A. Auer, T. Siivonen ja Riikka Hytönen. Kokouksia on johtokunnalla ollut 10 ja osastolla 8. Tilintarkastajina toimineet Aalto ja Satamavuori.

Osaston osakkeita ovat edustaneet: »Työmiehessä» Aino Tuomikoski, »Työläisnaisessa» Selma Koskinen, Elannossa Riikka Taskinen, Kansan Näyttämö O.y:ssä, Laurilassa ja järjestöjen työttömyyskomiteassa Fiina Pietikäinen. Jäsenluku vuonna 1915 oli 24. Osaston pesu- ja silityslaitoksen, Bulevardinkatu 17, hoitajana on toiminut Aino Tuomikoski. Osaston omaisuus vuoden lopussa 1,284 mk. 10 p.

Johtokunta.

S. Kivityöntekijäin liiton osasto n:o 1.

Vaikeista toimioloista huolimatta on osaston 25:nä toimintavuotena sen jäsenluku noussut.

Osaston toiminta on ollut pääasiassa sisäistä. Sovittelukomitea, joka on liittomme osastojen 1, 2 ja 8 yhteinen, on pitänyt huolta työsopimuksemme noudattamisesta, sikäli kuin se on ollut tarpeellista.

Osastolla on ollut 10 kk. kokousta sekä vuosikokous, (pöytäkirj. 69 §).

Toimikuntaan on kuulunut T. Pietikäinen puheenj., V. Saarelma varapuheenj., J. Laine kirj. ja hänen erottuaan J. I. Suvanto, E. Huttunen jäsenmaksukantomiehenä ja tal. h. sekä F. H. Koski, K. Virtanen ja O. Antikainen. Toimikunta on kokoontunut 12 kertaa (pöytäkirj. 69 §).

Osastojen yhteiseen huvitoimikuntaan on osaston puolesta kuulunut 5 jäsentä.

Sovittelukomiteaan kuuluneet Herman Lindell ja N. Saarinen sekä heidän erottuaan V. Rissanen ja V. Saarelma.

Osakkeita edustaneet Työv. S. O. Y:ssä A. Talvio, Kansannäyttämön O. Y:ssä K. Salmela, Työväensäästöpankissa I. Järvalto, Elannossa K. E. Majanen, Laurilassa M. Rissanen.

Mieltäkiinnittävää on ollut liiton sairausapukassa, joka on ensimmäisellä toimintavuodellaan jakanut sairausapua osastomme kymmenelle jäsenelle yht. Smk. 838:25. Jäseniä vuoden alussa 64, lopussa 107.

Osaston puolesta: *J. I. Suvanto.* Kirjuri.

Tupakkatehtaalaisten a.o.

Osasto toimi vaatimattomissa olosuhteissa, sillä vain pieni osa tupakkatyöläisistä ovat oivaltaneet yhteistyön merkityksen. Kuukausikokouksia ei ole sanottavasti pidetty, sensijaan on järjestetty erityisiä jäsenmaksukantoja.

Toimikunnassa ovat toimineet puhj. Linda Jalava, rah.h. Ida Karjalainen, jäsenkirj. Heddi Haapanen, tal.h. Alma Sinisalo, pöytäkirj. allekirjoittanut sekä jäs. Mimmi Forsman, Anni Nurmi ja Aino Laaksonen.

Osasto on kokoontunut 2 kertaa, vuosikokous siihen luettuna; toimikunta on kokoontunut 10 kertaa.

Tilintarkastajina ovat toimineet Jokilehto ja Rautjärvi. Osakkeita edustamassa ovat olleet: Elannossa Karjalainen, Työv. S. O. Y:ssä Forsman, Laurilassa Lehtonen ja Työläisnaisessa Laaksonen.

Vuoden kuluessa on osastosta kuollut kaksi jäsentä, Hilja Nieminen ja Sofia Johansson. Osasto on ottanut osaa hautajaisiin ja ostanut seppeleet.

Jäseniä oli osastossa vuoden alussa 19; uusia jäseniä on liittynyt 11, eronneita 5, vuoden lopussa 25 jäsentä.

Ida Rinne. Kirjuri.

H:gin pesijätär a.o.

Osaston jäsenluku oli vuoden alussa täysinmaksaneita 17, vuoden lopussa oli sama jäsenmäärä täysinmaksaneita ja 3 vapaajäsentä.

Johtokunnassa oli puh.j. Kustaava Koski, var. Riika Hiltunen, pöytäkirj. Anna Mantere, var. Maria Karlsson, rah.h. Hilda Valin ja jäsenkirj. Anna Lainio, sekä Eva Kortelainen. Tilintarkastajina V. Eerola ja Hilma Haka, var. F. Ojanen, E. Sandgren.

Osakkeita ovat edustaneet Elannossa Hilda Valin, Työv. S. O. Y:ssä Kustaava Koski ja Työläisnaisessa Riika Hiltunen.

Kokouksia on pidetty, lukuunottamatta vuosikokousta, 5 kuukausi- ja 4 johtokunnankokousta. Huvitoimikunnan

kokouksia on ollut 2 ja huveja pidetty vuosijuhla, tanssi-iltama ja perheiltama. Osastolla on 5 Hautausapurengasta toiminnassa.

Anna Mantere. Sihteeri.

S. V. R. Konepajan T. Y. H:gin osasto.

Kulunut vuosi on ollut osaston 10:s toimintavuosi. Alkupuoli vuotta oli hiljaista toimintaa, mutta lopulla alkoi toiminta vilkastua, niin että jäsenmääräkin kohosi melkein 100 pros. Jäseniä oli vuoden alussa 121, uusia liittyi 113 ja erosi 20 paikkakunnalta poismuuttamisen takia; vuoden lopussa 213. Sairasavustusrahasto on ollut toiminnassa jäsenten keskuudessa ja on tällä ajalla maksettu avustusta 13:lle jäsenelle 14:ssä erässä, yht. 127 päivästä à 1:—. F:gin T. Yhdistykselle on annettu 1,500 mkn laina ensimmäistä kiinnitystä vastaan. Lahjoituksia on tehty 75 mk. Urheilun edistämiseksi jäsenten keskuudessa on myös käytetyt varoja. Ammattikuntien välisissä urheilukilpailuissa on osasto myös ollut edustettuna; saavutettu viestinjuoksussa ja Koskenrannan kiertopokaalista ensi palkinnot. Kuukausikokouksia on pidetty 9 ja vuosikokous (pöytäkirj. 66 §); johtokunta on kokoontunut 11 kertaa (pöytäkirj. 60 §). Johtokuntaan ovat kuuluneet T. Jokinen puh.j. ja J. E. Tuominen, A. Haapala, A. Saario, A. Salminen ja Rinne.

Huvitoimikunta on toiminut 3 yleistä ja yhden perheiltaman, joista puhdas voitto on 371:44 p:ää.

Toimikunnan puolesta: *J. E. Unhola.*

Suomen Vaatetustyönt. l:n Helsingin Räätälin-työntekijäin osasto n:o 1.

Osasto on koettanut toimia siinä määrin kuin rajoitettu toimintavapaus on myöden antanut. Toimikuntaan ovat kuuluneet Emil Peltonen puh.j., var. Kanninen, A. Aalto rah.- ja tal.h., Lahikainen kirj., var. Terho, jonka tilalle hänen ollessaan kantomiehenä J. Siven. Piirimiehiksi valit-

tiin Heikkilä ja Kanninen, joka H:n erottua on yksin tarmolla hoitanut tätä tehtävää.

Toimikunta on vuoden ajalla kokoontunut 13 kertaa (pöytäkirj. 68 §). Osaston kokouksia on ollut kaikkiaan 11 (pöytäkirj. 72 §).

Vuoden alussa puuhattiin varastotyöntekijäin osasto. Tutkittiin myöskin liittokokoukselle meneviä alustuskysymyksiä ja tehtiin muutamia uusia ehdotuksia. Kokouksen piti olla elok. 16—18 p., mutta ei sitä voitu tänäkään vuonna pitää. Liittoäänestyksellä on voimaan saatu työttömyys-, muutto- ja matka-apurahasto. Myöskin on toimitettu liittoäänestys liittoveron korottamisesta 1 pennillä koko maksavilta ja $\frac{1}{2}$ penniä puolimaksavilta jäseniltä. Tehtiin 15 % palkankorotuspyyntö kaikille vaätetustyöalalla työskenteleville, johonka työnantajaliiton jäsenet vastasivat kieltävästi. Urheilussakin tänä vuotena on ensi kerran päästy niin pitkälle, että ostettiin urheiluvälineitä ja pidettiin harjoituksia. Osastolla on myös toiminut 14-henkinen huvitoimikunta.

Osaston tiliä tarkastamaan on valittu Emanuelsson ja Sainio, var. Hurmevaara ja Aalto. Työjuhla- ja työttömyyskomiteaan on osasto valinnut jäseniä, sekä osaston sovitelulautakuntaan, joka on saanutkin uutterasti toimia, etenkin loppuvuotena. Osaston osakkeita ovat edustaneet Työmies O. Y:n kokouksissa M. Väisänen, Työläisnaisen O. Y:ssä Roukojärvi ja O. Y. Laurilassa Hasunen.

Jäseniä ollut 330, niistä miehiä 293, naisia 37; vuoden lopussa 262, miehiä 212, naisia 35, vapaajäseniä 15; uusia jäseniä liittynyt 74, kuollut 3; koko vuoden maksaneita 173.

A. Lahikainen. Sihteeri.

Metalliteollisuustyöntekijäin liiton os. n:o 66 (apumies-osasto.)

Kuluneen vuoden aikana on osastossa ollut havaittavissa nousua. Jäsenluku on edelleen kasvanut, joskaan ei siinä määrin kuin paikkakunnalla olevain työntekijäin lukumää-

rään ja verrattain edullisiin työoloihin nähden olisi ollut mahdollista ja toivottavaa. Tähän on osaltaan vaikuttanut metalliteollisuustyöntekijäin liitossa ilmisaadut kavallukset, jotka useat vuodet olivat olleet verhoittuna. Työriitaisuuksia ei osaston toiminta-alueella ole sattunut. Työttömyyskään ei osaston jäsenten keskuudessa ollut erittäin suuri. Vuoden kuluessa annettiin työttömyysavustusta 17 jäsenelle yhteensä 309:55, -sairausapua 8 jäsenelle yht. 194:60, lahjotuksia 215:—. Osaston jäsenluku oli vuoden alussa 155, vuoden lopussa 242. Tuloja oli 5,622:38, menoja 5,180:30 ja omaisuus vuoden lopussa: Rahaa 103:73, pankissa 278:74, saatavia 471:81, osakkeita 65:—, kalustoa 210:31, kirjasto 51:28, yht. 1,180:87.

Osasto on pitänyt 11 kokousta, (pöytäkirj. 130 §). Osasto varsinkin loppupuolella vuotta on ollut vilkasta. Johtokuntaan kuulunut puheenjohtajana Yrjö Oksanen, varalta F. E. Mäki, pöytäkirjurina Otto Niemi, varalta H. Pirinen, rahaston ja taloudenhoitajana J. K. Lehtonen, jäsenkirjurina H. Vartiainen ja Y. Oksanen, johtokunnan jäsenenä vielä K. Sievänen. Johtokunnan kokouksia ollut 13, (pöytäkirj. 91 §). Osaston osuuksia edustaneet O.y. Laurilassa F. E. Mäki, Työv. Sanomalehti O.y:ssä Otto Niemi, Osuusliike Elannossa Yrjö Oksanen, Hermannin t. y:n talo O.y:ssä H. Pirinen, Työväen Säästöpankissa J. K. Lehtonen.

Otto Niemi.
Kirjuri.

S. Muurarien liiton I:n osasto.

Kuluneelta vuodelta ei osaston toiminnassa ole mitään suurempia tapahtumia merkittävänä. Vallitseva tilanne on vaikuttanut osaston toimintaan lamauttavasti, joten on täytynyt vain entisten saavutusten säilyttämiseksi työskennellä vaikkakaan tässä ei ole täysin onnistuttu. Liittomme edustajakokous, joka oli aikomus pitää kuluneena vuotena, lykättiin vuodeksi eteenpäin. Jäsenlukumme on vaikeuksista huolimatta pysynyt ennallaan, näyttääpä se olevan jo vähän

kohoamassakin. Tähän on arvatenkin ollut huomattavana tekijänä se jäsenmaksujen kantotapa, jonka mukaan maksut peritään jäsenten kotoa. Tässä toimessa ovat uutterasti puuhaneet K. F. Koskinen ja liiton sihteeri Emil Leino, jotka ovat jäsenten kotoa perineet jäsenmaksuja yht. noin 2,000 mk.

Entisten työehtojen noudattamisesta päätimme vuoden alkupuolella m.m., etteivät jäsenet saa tehdä sellaisia työkauppasitoumuksia, joiden mukaan työpäivä voi olla pitempi kuin 9 tuntia. Sivutöiden ottaminen muuraustyön ohella kiellettiin myös edelleen, poikkeuksena erinäiset tilapäiset työt paikkakunnalla.

Elintarve ja työpalkkakysymyksestä keskusteltiin myös vuoden varrella ja ilmoitettiin osaston mielipide H:gin Sos.-dem. Kunnallistoimikunnalle, että se ryhtyisi asian johdosta toimenpiteisiin, joka pian tämän jälkeen tapahtuikin.

Muista asioista mainittakoon vielä, että osastomme jäsenet Sigfrid Nieminen ja Vilho Seppälä tulevat olleeksi 20 vuotta osastomme jäseninä. Nieminen on ollut monissa osastomme toimissa mukana sekä lisäksi liittotoimik. puheenjohtajana 9 vuotta, jossa toimessa hän vieläkin on. Seppälä on myöskin uskollinen osastotoveri, vaikkakin hän on »hiljaisen toiminnan miehiä».

Tuonen viikate vei vuoden varrella 4 jäsentämme. Kaarlo Aug. Luoto, Vihtori Vainio, Kaarlo Bolander ja Johan Ilvonen poistuivat siten riveistämme. Ilvosen perheelle myönnettiin ukkorahoista 50 mkn apuraha.

Osaston maksut ovat olleet ennallaan. Muutamille jäsenille on myönnetty pieniä alennuksia, kun ovat sairauden tai pitkällisen työttömyyden tähden tehneet siitä toimikunnalle esityksen. Mainittakoon vielä, että osastomme torvet myytiin 870 mkn hinnasta, kun asiasta oli keskusteltu muutamassa kokouksessa.

Toimikuntaan kuuluivat K. E. Ruusuvuori, puheenjoht., kävi kokouksissa 12 kertaa, K. E. Jaakkola, kirj., 12, V. Tylinen, rahastonhoit., 12, J. A. Salonen, jäsenkirj., 12, K. F. Koskinen 12, Juho Toivonen 11, G. A. Hellgren, talouden-

hoit., 11, D. Hiltunen 8, V. Leskinen 7 ja O. Paananen, varapuheenjoht., 5 kertaa, Kaarlo Kallio, kaikissa 4 kokouksessa, J. Kivinen, kaik. 3 kok., J. T. Salo 2,, Edv. Nyqvist ja S. Lamminen 1 kokouksessa. (Pöytäkirj. 125 §.) Toimitsijat saivat palkkiota: Jäsenkirj. 100 mk., rahastonhoit. ja kirjuri 50 mk. ja puheenjoht. 25 mk. vuodessa. Puolet vakinaisista jäsenmaksuista annettiin kaikille toimikunnan jäsenille, paitsi puheenjohtajalle kaikki vakinaiset maksut. Tilintarkastajina olivat: H. Hurmevaara ja S. Kiialainen. Huvitoimikunnassa: Grönlund, Lilja, Linna, Kaivola, Pesonen, Haaksi ja R. Toivonen. Lipunkantajina Kallio ja Grönlund. Edustajina Työv. Sanomalehti o.y:ssä V. Tyllinen, Sosial. kirjap. osuusk. A. Boman, Laurila o.y:ssä E. Leino, Luottamusmies keskuskomit. D. Hiltunen, Kansan Näyttämö o.y:ssä H. Hurmevaara.

K. E. Jaakkola.

Helsingin Nahkuri ammattiosasto.

Nykyisten poikkeuksellisten olosuhteiden vaikutuksesta olivat työmarkkinat paikkakunnan nahkateollisuusosalalla vuoden 1914 lopussa ja seuraavan vuoden alussa erittäin kehnot. Useammassa nahkatehtaassa työskenneltiin lyhennetyllä työpäivällä ja vähennetyllä työvoimalla. Se vaikutti osaltaan osaston jäsenluvun laskuun, koska jäsenten oli mentävä toisille paikkakunnille työnhakuun. Vuoden kuluessa ovat työmarkkinat kuitenkin tuntuvasti parantuneet. Työvoimaa, samoin kuin viikkotuntimäärääkin on nyt lisätty, niin että se on melkein sama kuin normaalioloissakin.

Osaston nimessä on lähetetty työnantajistolle kaksi palkankorotuspyyntöä. Samanlaisia pyyntöjä on tehty työntekijäin yksityisessä nimessä. Palkankorotusta myöntäneillä liikkeillä tekee korotus 5—10 p:niin tunnilta.

Osaston jäsenluku oli vuoden 1914 lopulla 9. Kuluksen vuoden ensi neljänneksellä se oli 7, toisen lopulla laskeutunut 6:teen, kolmannella ja neljännellä neljänneksellä noussut 19, niistä 17 kokomaksavaa, 1 puoleksimaksava ja

1 vapaajäsen. Munkkisaaren nahkatehtaalta, josta ei tähän asti ollut kuulunut osastoon yhtään jäsentä, on nyttemmin liittynyt muutamia.

Johtokuntaan on kuulunut 5 jäsentä. Kokouksia se on pitänyt 3, (pöytäkirj. 8 §.) Osaston puheenj. on toiminut V. Rantanen, siht. A. K. Laakso, varalla V. Vinha, tilintarkastajina K. Peltonen ja F. Laine.

Vuoden aikana ovat takäläinen Suutari amm. yhd. ja Nahkuri amm. os. toimineet yhteisiä huveja »Nahkatyöntekijäin yhteisen huvitoimikunnan» nimellä. Tähän kuului osastostamme 5 jäsentä.

Osastoa edustamassa O.y. Laurilassa on ollut V. Rantanen, Osuuskunta Elannossa V. Vinha ja H. Paasivirta, Työväen Sanomalehti O.y:ssä H. Paasivirta, Työväenjärjestöjen Työttömyyskomiteassa A. K. Laakso, V. Vinha ja H. Paasivirta.

Vuoden kuluessa on osastolla ollut 8 kokousta, (pöytäkirj. 56 §.)

Vuosi 1916 aletaan siis paremmissa merkeissä kuin edellinen. Jäsenluku osottaa huomattavaa nousua. Uusia yhä liittyy. Niillä näyttää olevan myös harrastusta toimia taloudellisen asemansa parantamiseksi.

V. t. sihteeri.

S. Tehdas- ja Sekatyöväen liiton H:gin Tiilenkantajain a.o. n:o 1.

Osastomme toiminta on kuluneella vuodella ollut hiljaista, pääasiassa on se kohdistunut kokousten pitoon, joita osastolla on ollut 9, sekä toimikunnalla 4. Osastomme ei asettanut vuoden vaihteessa toimikuntaehdokkaita, vaan velvoitti v:n 1914 toimikunnan hoitamaan edelleenkin osaston juoksevat asiat. Toimikuntaan ovat kuuluneet: V. Volo puheenj. ja rahastonh., K. Vikman siht., J. Lahtinen kantomiehenä sekä E. Helén, I. Leppänen, F. Hahto ja A. Saarinen.

Huvitoimikuntaan on kuulunut 8 jäsentä, puheenj. V.

Viherkoski. Osuusliike Elannossa on ollut edustajana K. Koivumäki, Työv. Sanomal. O.-Y:ssä V. Viherkoski ja O.-Y. Laurilassa V. Viherkoski. Tilintarkastajina ovat toimineet: K. Heinonen ja Aug. Lehto.

Osastomme vietti lokak. 23 p. 10-vuotisjuhlaansa, jossa Aug. Lehto luki laatimansa kertomuksen osaston vaiherikkaasta toiminnasta.

Osastoon kuului vuoden vaihteessa 40 jäsentä.

Toimikunnan puolesta: *K. O. Vikman.*

S. Tehdas- ja Sekatyöväen liiton os. n:o 77 (H:gin Sementtityönt. a.o.).

Vaikkakin osasto on poikkeuksellisten olojen vallitessa supistanut toimintansa pääasiassa osaston sisäisten asioiden järjestämiseen, eikä ole voinut erityisemmin toimia osaston ulkopuolella olevien työläisten valistamiseksi, on kuitenkin ilolla mainittava, että osaston jäsenmäärä lisääntyi 63:sta 73:een; osastoon liittyi näet 25 uutta jäsentä ja erosi 15, joista 1 kuoleman kautta.

Osasto on vuoden kuluessa kokoontunut 7 kertaa (pöytäkirj. 48 §) ja on kokouksiin osaaottanut keskimäärin 26 jäsentä. Johtokunnan kokouksia on pidetty 9 (pöytäkirj. 54 §).

Johtokuntaan ovat kuuluneet: P. Nevalainen puheenj. ja rahastonh., A. Järvelä varapuheenj., E. Jyrkilä jäsenkirj., G. A. Peltonen taloudenh., Kaarlo Leino siht., A. Aho, K. V. Blomberg, E. Ekholm ja M. Orre.

Johtokunnan kokouksissa ovat käyneet: Ekholm, Jyrkilä, Nevalainen ja Orre 8 kertaa, Aho, Järvelä, Leino, Peltonen 7 kertaa ja Blomberg 5 kertaa. Tilintarkastajina olivat: E. Mielonen, V. Lehto ja R. Helenius.

Huvitoimikuntaan ovat kuuluneet: G. A. Peltonen, E. Sider, O. Nurmi, K. Aromäki, T. Kinnunen, S. Tapola, E. Salonen, O. Rae, J. Kivilahti ja S. Kokko. — Huvitoimikunta tilitti osastolle puhtaana tulona Smk. 219:77.

Osaston tilit osoittavat tuloja Smk. 1,553:75 ja menoja

Smk. 1,285: 25, joten säästöksi jää 268: 50 Smk. — Osaston puhdas omaisuus oli vuoden lopussa Smk. 2,325: 13.

Johtokunnan puolesta: *Kaarlo Leino.*

H:gin Verhoilijain osasto.

Osaston kuukausikokoukset on pidetty muina kuukausina, paitsi kesä- ja heinäkuussa, jokaisen kuuk. 15 päivän jälk. tiistaina, sekä johtokunnan kokoukset edell. keskiviikkona. Kokouksissa on ollut keskustelun alaisena 46 eri asiaa (pöytäkirj. 71 §).

Nykyisen tilanteen ollessa ei ole voitu ajaa mitään erityisiä työehtojen parannuskysymyksiä. Kuitenkin on pidetty tarkasti silmällä, ettei voimassa olevaa työehtosopimusta ole työnantajain puolelta päästy rikkomaan. Uudet verhoilijaliikkeet on myös saatu hyväksymään työehtosopimus. Ne ovat: A. Koot, V. Ahlqvist, O. Y. Kalustaja ja H:gin Uusi Huonekaluliike O. Y.

Työolot ovat sentään pysyneet kohtalaisina, vaikka vuoden alussa näytti että voi tulla suurikin työttömyys. Työtä on ollut kohtalaisesti vaikkakin lyhennetyllä työajalla. Kevätpuolella talvea täytyi tosin joidenkin os. jäsenten olla metsätöissä ja osan matkustaa pois paikkakunnalta työnteintään. Osasto on tehnyt paljon sisäistä työtä, joka on vaikuttanut sen, että sen toiminta on pysynyt täydessä kunnossa.

Osasto on toimeenpannut jäseniensä keskuudessa 2:et urheilukilpailut, nimittäin hiihtokilpailut ja 6-ottelukilpailut, joihin osanotto on ollut kohtuullinen. Palkintoina on näistä kilpailuista jaettu kaikenlaisia tarve-esineitä lusikasta alkaen.

Niin sanottu »firaapeli» eli ylityökysymys, joka joitakin vuosia on ollut vapaata siten, ettei osaston puolesta ole ollut minkäänlaista rajotusta, otettiin taas tällä vuodella järjestettäväksi, kun huomattiin, että löytyy ammattilaisia, jotka pitävät hallussaan kahtakin työpaikkaa, toisessa tekevät työtä päivällä ja toisessa iltasin ja pyhinä. Kun tällainen menettely johtaa siihen, että ne, jotka ovat tilapäisen työn va-

rassa, joutuvat olemaan ilman työtä, katsottiin moisen menettelyn olevan toisten ammattilaisten elinehtojen polkemista ja päätettiin, että ne, joilla on vakituinen työpaikka, eivät saa tehdä ylityötä toisissa työpaikoissa.

Johtokuntaan ovat kuuluneet: puheenj. J. Kivekäs, kirj. Eino Väisänen, rahastonh. A. Leimu, kantomiehenä A. Jokimies, v.t. puh.j. V. Lehokas, v.t. kirj. J. Railo ja tal.h. M. Torvi, sekä varajäs. J. Numme ja Vilho Herranen. Tilintarkastajina ovat olleet: G. A. Hurme ja V. Lähteinen, var. A. Hög ja J. F. Forsman. Osasto on ottanut osaa edustajiensa kautta Työväen Sanomalehti O. Y:n, Osuusliike Elannon ja Kansan Näyttämö O. Y:n kokouksiin. Samoin on ollut 3-henkinen komitea, joka on valvonut, että työehtosopimusta on noudatettu. Huvitoimikunta, johon on kuulunut 10 jäsentä, on toiminut 2 huvitilaisuutta, joista on ollut puhdasta tuloa Smk. 186: 15. Osastoon on vuoden kuluessa liittynyt uusia jäseniä 8, eronnut 6; jäseniä vuoden lopussa täysinmaksavia 44 ja puoleksimaksavia 14; yhteensä 58.

Osastolla on vuoden kuluessa ollut tuloja: jäsenmaksuista, huvitoimikunnalta y.m. Smk. 1,163: 78; menoja Smk. 1,255: 66. Nykyinen omaisuus Smk. 1,515: 84.

Työttömyysrahastosta on annettu avustusta 5 jäsenelle yhteensä Smk. 270: —. Työttömyysrahaston varat oli vuoden lopussa Smk. 2,054: 90.

Jäsenmaksut, mitkä tavallisissa oloissa ovat 50 p. viikossa täysinmaksavilta ja 30 p. puoleksimaksavilta, alennettiin vuoden alussa 35 p:n täysinmaksavilta ja 15 p. puoleksimaksavilta. Sellaisilta jäseniltä, jotka ovat työskennelleet lyhennetyllä työajalla tai ulkopuolella varsinaista ammattia, on kannettu 25 p. viikossa. Osasto on tilannut kaikille jäsenilleen liiton äänenkannattajan »Lastun» ja puheenjohtajalle ja sihteerille »Suomen Ammattijärjestö»-lehden.

Kuten edellä olevasta ilmenee on ammattiosasto koettanut tehdä voitavansa ammattikunnan hyväksi vaikeista olosuhteista huolimatta.

Eino Väisänen.
Sihteeri.

S. Metalliteollisuustyöntekijäin liiton os. n:o 88 (Putkityöntekijäin ammattiosasto).

Osaston 16:s toimintavuosi alkoi ilman, että oli suurempia toiveita osaston elpymisestä; syynä se että ammatimme kysyntää ei ollut, rakennustyön ollessa seisauksissa. Näinollen on suuren osan jäsenistä täytynyt pyrkiä muihin töihin, joten jäsenluku ei ole voinut kohota. Tästä lienee myös johtunut, että moni on jättänyt maksunsa suorittamatta, katsotaan heidät eronneeksi osastosta. Kuitenkin osoittavat numerot meille, että täysinmaksaneita on 118 (109) jäsentä. Yhteensä on vuoden varrella liittynyt 22 (35), toisiin osastoihin siirtynyt 2, toisista osastoista liittynyt 6, ulkomaille matkustanut 6 ja eronneiksi katsottu 21 jäsentä. Kuolema on myös eroittanut 1 jäsenistämme. Osaston koko jäsenluku yhteensä oli 127 (147).

Työttömyysavustusta on maksettu 20 jäsenelle, yht. 549 mk.; hautausavustusta 37 mk. 50 p. sekä muita avustuksia yht. 20 mk.

Osastolla on ollut ainoastaan 7 kokousta (pöytäk. 57 §). Kokouksiin osanotto ollut verrattain laimeaa. Johtokunta pitänyt 14 kokousta (pöytäk. 80 §).

Osaston puheenjohtajana ja taloudenhoitajana on toiminut K. J. Valin, var. E. Mäkinen, joka myös kesäkuusta alkaen on toiminut jäsenkirjurina ja kantomiehenä. Alku puolen vuotta oli O. Nenonen tässä toimessa, mutta matkusti Amerikkaan. Rahastonhoitajana on edelleen toiminut V. Eerola sekä sihteerinä J. A. Uotila, var. V. Aho. Näitä paitsi johtokuntaan kuuluneet Y. Eloranta ja A. Koivisto. Kokouksiin ovat osaaottaneet: K. J. Valin 12, V. Eerola 10, E. Mäkinen 11, J. A. Uotila 12, V. Aho 7, O. Nenonen 5, A. Koivisto 6 ja Y. Eloranta 4 kertaa.

Osaston edustajina ovat olleet: O. Y. Laurilassa E. Mäkinen, Elannossa M. Sinkkonen, T. S. O.-Y. A. Pakarinen, Työv. Säästöpankissa V. Eerola ja Työväen Henkivakuutus O. Y:ssä J. A. Uotila. Tilintarkastajina toimineet: J. E. Kurko, A. Rinne ja M. Sinkkonen, var. M. Karjalainen ja

K. Haapasalo. Met. t.t. yht. huvitoimikuntaan ovat osaston puolesta kuuluneet: E. Sandgrén ja J. E. Lähde, var. E. Kainulainen ja Ahlberg.

Osaston huvitoimikunta ei ole toiminut, johon lienee moniaita syitä, suurin se, kun päätettiin toimintaa supistaa. Tavanmukaista vuosijuhlaakaan ei pidetty, eikä jäsenet ole sitä haluneet pidettäväksi, vaan ovat olleet tyytyväisiä yhteisen huvitoimikunnan toimeenpanemiin arvokkaisiin juhlatilaisuuksiin.

Osaston nimellä toiminut hautausapurengas on vielä kunnossa; kuluneena vuotena ei ole sattunut yhtään kuolemantapausta.

Johtokunnan puolesta: *J. A. Uotila.*

S. Tehdas- ja Sekatyöväen liiton H:gin os. n:o 16.

Osaston työskentely on yleensä ollut tavallista hiljaisempaa. Kokouksia on sentään pidetty jotenkin säännöllisesti. Kokouksia on ollut 10 ja johtokunnan kokouksia 18. Niissä käsitelty etupäässä sisäisiä asioita. Osanotto osaston kokouksiin on ollut laimeanlaista. Pitkät työpäivät ja pitkät työmatkat ovat tässä suhteessa esteenä olleet. Kun pelättiin työttömyyttä, päätettiin osaston työttömänä olevain jäsenten jäsenkirjat merkitä »vapaa»-leimalla jos työttömänä olisi vähintään 3 viikkoa. Työttömyyttä ei kuitenkaan sannottavasti ole ollut.

Voidakseen ottaa osaa ammattiosastojen välisiin urheilukilpailuihin, asetti osasto urheilutoimikunnan opastamaan jäsenten vapaaurheiluharrastuksia. Vuoden varrella on jäsenluku lisääntynyt 120:sta 127:ään. Uusia jäseniä tuli 49, toisista osastoista muutti 49, toisiin ilmoitti muuttavansa 3, kaikkiaan on 381 kuulunut osastoon; jäsenmaksunsa suorittamisen keskeyttänyt 220, syytä ilmoittamatta; 2 jäsentä lakonalaisissa töissä työskennelleinä erotettu. — Osaston huvitoimikunta, joka on järjestänyt 5 maksu- ja 1 perheiltaman, takaa kertomuksessaan kuluneen vuoden olleen huvien toimeenpanolle kovin epäsuotuisan.

Osaston tilikertomus osotti tuloja Smk. 2,339: 57, menoja Smk. 1,948: 95 ja poistoja Smk. 565: 40. Varat vuoden lopulla yht. Smk. 2,364: 17, josta kuitenkin epävarmoja saatavia oli Smk. 1,154: 20. Puhtaaksi omaisuudeksi jää siis Smk. 1,209: 97.

Sihteeri.

Sairashuonepalvelijain a.o.

Ammattiosastomme viime vuoden aikana ei ole edistynyt mainittavasti, eikä siihen ole voinut paljon yrityksiä tehdä kukaan tällaisen tilanteen aikana. Osasto on etupäässä toiminut nykyään jäsentensä osastossa pysymiseksi. Osastomme piti vuoden lopulla yhden yleisen kokouksen palkkojen parantamista varten ja laati palkankorotusanomuksen, lähettäen sen senaattiin. Siinä ehdotettiin palkankorotusta kalliin ajan tähden 50 pros.

Kokouksiin osanotto on ollut hyvin laimeaa. Niitä on pidetty 5 (pöytäkirj. 32 §). Jäseniä on ollut 41, joista 27 koko vuoden maksanutta.

Johtokuntaan ovat kuuluneet: A. Rinne luottamusmiehenä, O. Lipponen, J. Taisto, Ida Aalto, Mandi Puisto, K. Kanerva, V. Hirvonen ja O. Hänninen sekä varajäs. Helmi Niemi, Lyyli Lehtovaara ja Alma Vilén.

Huvitoimikuntaan ovat kuuluneet: J. Taisto, O. Lipponen, Lyyli Lehtovaara, Helga Heikkilä, Mandi Hakala, K. Perhelm ja F. Bjöklund.

Osaston puolesta: *O. Lipponen.*

Suomen Maalarintyönt. liiton osasto n:o 1.

Kuluneen vuoden aikana on osaston toiminta ollut laimeaa, poikkeustilanteen ja huonojen työmarkkinain takia. Ammattityöt ovat kevät- ja syyskauden aikana olleet aivan vähissä, eikä keskikesän aikaanakaan ollut töitä läheskään siinä määrin kuin edellisinä vuosina. Ammatin ulkopuolella oleviin töihin on ollut tilaisuutta päästä, mutta nykyi-

siä kalliita elantokustannuksia vastaavaa palkkaa ei niissä ole voinut saada, joten toimeentulomahdollisuudet ovat olleet huonot.

Kuluneen toimintavuoden lopussa oli osaston jäsenluku 188, joten, kun v. 1914 lopussa oli osastossa 242 jäsentä ja v. 1915 kuluessa liittyi 26, osoittautuu, että kaikkiaan 80 jäsentä on jäänyt pois osastosta. Tämä on suurimmaksi osaksi johtunut nykyisestä olotilasta, joskin joissakin tapauksissa on välinpitämättömyyskin ollut syynä; kuoleman kautta on osastosta poistunut 1 jäsen ja ulkomaille matkustanut 1.

Täysinmaksaneiden jäsenten luku oli vuoden lopussa 127; 1914 lopussa ainoastaan 106, vaikka kokonaisjäsenmäärä silloin olikin 54 jäsentä suurempi. Osastossa jällellä oleva joukko on siis täyttänyt jäsenvelvollisuutensa, vaikeasta ajasta huolimatta, varsin tyydyttävästi.

Kokouksia on osasto pitänyt 10 (pöytäkirj. 71 §); kokouksissa käyty laimeasti, 25 jäs. keskim.; johtokunta koontunut 13 kertaa (pöytäkirj. 71 §).

Johtokuntaan ovat kuuluneet: Jalmari Nikula puheenj., J. Naukkarinen kirj., Anton Caselius rashastoh. ja muina jäseninä Aug. Sorri, V. Selin, Osk. Särö ja Emil Salminen sekä viimemainitun poistuttua paikkakunnalta A. E. Sara. Jäsenkirjurina ja kantomiehenä on toiminut Jalmari Nikula, tilintarkastajina V. Flinkman ja P. Vuorinen.

Vuoden alkupuolella oli osastolla tärkeä asia kysymyksessä, sillä tammikuulla irtisanoivat maalarinliikkeenharjoittajat työsopimuksen, joka oli viimeisessä muodossaan ollut voimassa 4 vuotta, eli v:sta 1910 alkaen. Irtisanottaessa jätettiin liikk.-harj. järjestön taholta uusi sopimusehdotus, jossa oli huononnuksia palkkasuhteissakin, kuten maaseudulla maksettavassa ruokarahassa ja ylityöprosentteissa. Neuvottelussa liikkeenharjoittajat perääntyivätkin omasta ehdotuksestaan, alkaen vaatia oppilaspykälää pois, vaikka se oli heidän omassa ehdotuksessaankin entisessä muodossaan; kun osaston edustajat eivät tällaiseen voineet suostua, katkesivat neuvottelut.

Sopimuksen mukaan olisi nyt ollut asetettava sovintolautakunta, vaan siihen eivät liikkeenharjoittajat suostuneet, väittäen ettei sopimus muka enää ole siinä kohden voimassakaan, kun ei ole yleissopimusta. Osasto pyysi nyt maistraattia valitsemaan liikkeenharjoittajien puolesta jäsenet sovintolautakuntaan, kuten sopimuksessa oli määrätty, mutta tämä ei sanonut voivansa valita jäseniä, »koska asia on riidanalainen».

Kun nyt sopimus päättyi huhtik. 30 p., niin olisi vanhan sopimuksen ollut jättävä edelleen voimaan, kuten sopimus selvästi määräsi, mutta kun liikkeenharjoittajat selittivät, että eivät tunnusta mitään sopimusta, niin katsoi osastokin parhaaksi selittää olevansa sopimuksesta vapaa.

Osastolla oli jo 19 vuotta ollut kirjallinen työsopimus voimassa; v. 1910 saivat liikkeenharjoittajat sitä jo tuntuvasti huononnettua, ja nyt, poikkeusoloja hyväkseen käytsäen, tykkänään pois käytännöstä, kun osastolla ei ollut mitään mahdollisuuksia sitä puolustaa. Tämä oli suuri tappio osastolle, vaan se voidaan tulevaisuudessa korjata, ja siksi on vahvistettava järjestöämme.

Sairas- ja hautausavustusta on osasto vuoden aikana jakanut seuraaville jäsenille: jäs. n:o 574 M. R. Nygrenille sair. avust. 80 mk. ja hautausavust. 100 mk., jäs. n:o 241 Ilmari Kanervalle sair. avust. 80 mk., jäs. n:o 2 Anton Caseliukselle sair. avust. 20 mk. Yhteensä on avustuksia jaettu 280 mk.

Tuloja oli osastolla vuoden ajalla Smk. 3,497:74 ja menoja 3,136:82, varoja vuoden lopussa Smk. 2,803:81.

Osaston puolesta: *J. Naukkarinen.*

S. Maalarityönt. liiton os. n:o 1, oppilasosasto.

Oppilasosaston toiminta on ollut entistä hiljaisempaa tänä vuotena, johon suurimpana syynä nykyinen tilanne, jota maalariliikkeenharjoittajatkin käyttivät hyväkseen vuoden alkupuolella, sanomalla irti työsopimuksen ja poistamalla kokonaan oppilaitakin koskevat sopimuspykälät. Kun

ei saatu aikaan uutta sopimusta, ovat he saaneet menetellä oppilaidenkin kanssa miten hyvänsä.

Osaston johtokuntaan ovat kuuluneet: A. Virtanen puheenj., O. Nieminen pöytäkirj., T. Halme rahastonh. sekä V. Mönkkönen, V. Virtanen, F. Luoto, U. Nurminen ja Hj. Nikula (I os. edustaja).

Johtokunnan kokouksia on pidetty 2 (pöytäkirj. 10 §); osaston kokouksia 7 (pöytäkirj. 55 §). Osaston kokouksissa ovat käyneet yksinomaan johtokunnan jäsenet, josta syystä johtokunta ei ole kokoontunut useammin. Jäseniä oli vuoden alussa 41; nyt täysinmaksaneita 16, rästä 8:lla, yht. 24 jäsentä; uusia liittyi vuoden kuluessa 8. Puolueveron maksaneita on 9 jäsentä.

Huvitoimikuntaan ovat kuuluneet miltei kaikki johtokunnan jäsenet ja toimi se I os. huvitoimikunnan kanssa urheilukilpailuita y.m. huvitilaisuuksia, jotka kuitenkin onnistuivat kaikki huononpuoleisesti.

Tulkoon mainituksi myöskin, että osasto vuoden lopulla täytti 10 vuotta, jonka johdosta vietettiin juhla 28 p. lokak. Rahavaroja on osastolla nykyään Smk. 2,127:22.

Osaston puolesta: *Oskari Nieminen.*

Helsingin Malliveistäjäin ammattiosasto.

Puheenjohtajana kaikissa osaston ja johtokunnan kokouksissa on toiminut T. J. Kuukkanen, pöytäkirj. K. Ollikainen, rahastonh. F. F. Vesterlund, lisäksi johtokuntaan kuulunut Sven Heino ja Hjalmar Stenman sekä viimeksi-mainitun laiminlyötyä jäsenmaksunsa, hänen tilallaan J. Palenius.

Nykyisen tilanteen vuoksi on osasto pitänyt vain 5 kuukausikokousta (15:n päivän jälk. sunnuntaina, ilmoitus perjant. Työmiehessä). Kokouksissa kävi keskim. 11 jäsentä (pöytäkirj. 54 §); johtokunta kokoontunut 3 kertaa (pöytäkirj. 10 §). Huveja on osasto toiminut yhdessä Metallityöntekijäin yht. huvitoimikunnan kanssa. Kesäjuhlia ei voitu pitää.

T. J. Kuukkasen esityksestä on osasto Puutyöntekijäin liiton välityksellä lähettänyt kirjelmän piirin ammattitarkastajalle epäterveellisten työhuoneitten johdosta, koskeva etupäässä Kone- ja Siltarakennus o. y:n malliverstaasta; se ei tuottanut toivottua tulosta.

Jäsenluku oli vuoden vaihteessa 24, ollen se vähän lisääntynyt.

H:gin Malliveistäjään a.o. tilit v:lta 1915. Tuloja: sisäänkirj. maks. 16: —, jäsenveroja 525:70, avust. liitolta 111:60, huveista 65:50, korkoja 39:15, muita tuloja 64:41, yht. Smk. 822:36. Menoja: liittoverot 299:20, puolueverot t.y:lle 112:50, kirjallisuudesta 24:50, toimitsijain palkkiot 52:60, avustuksiin 156:60, muita menoja 113:45, säästö v:lle 1916 63:51, yht. 822:36. Varat: talletuksia pankissa 849:83, käteistä rahaa 63:51, osakkeita 35: —, Kalusto arv. 41:14, yht. Smk. 982:48.

T. J. Kuukkanen.
Puheenjoht.

Hannes Liljeqvist.
Kirjuri.

F. Vesterlund.
Rahastonhoit.

Metallityöntekijäin a.o. n:o 2.

Kulunut vuosi oli a.o:n viides toimintavuosi; toiminta enemmän hiljaista, jollemme ota lukuun liittomme rettelöiden synnyttämää kiihtymystä os. jäsenissä, mikä kaikessa tapauksessa on ollut täysin oikeutettua; onpa os. valinnut jäsenet tutkijatoimikuntaankin ylläolevain rettelöiden selville saamiseksi.

Jäsenmäärä on vuoden varrella kasvanut 229:stä 452:een jäseneen, mikä on kiitettävä lisäys. Nousuun on vaikuttanut tänne siirtyväin metallimiesten muutto sekä myöskin toisilta aloilta siirtyminen metallialalle; tunnustusta ansaitsee myös se työpaikka-agiteeraus, jota on käytetty.

Avustuksia ja lahjoituksia: tilattu »Metallityöläinen», ei kuitenkaan kotiinkannettuna; rahallisesti eräitä jäseniä autettu yht. 153 Smk. Osasto laski myöskin seppeleen monivuotisen toverimme E. H. Lainion haudalle.

Johtokuntaan kuuluivat: T. Huuhka, O. V. Turakainen, E. Rihu, P. Salo, J. A. Seppänen, O. Pelkonen ja I. Tervonen. Näistä toimi puheenjoht. J. A. Seppänen, var. E. Rihu, rahastonh. O. V. Turakainen, jäsenkirj. T. Huuhka ja pöytäkirj. O. Pelkonen; E. Rihun ja O. Pelkosen erottua kutsuttiin tilalle K. Jokilehto ja K. Kolho.

Osaston tilintarkastajina olivat A. Koskinen, A. Allén, T. Kavén vakinaisina ja K. P. Haapala ja K. Kalske varalta. Osasto on osakkaana Työv. Sanomalehti O. Y:ssä, Työv. Säästöpankissa, Osuusliike Elannossa ja O. Y. Laurilassa. Kunnallistoimikunnan velvoittamina sos.-dem. kirjallisuuden ja Työmiehen levittäjinä on ollut 5 os. jäsentä. Järjestysvaliokuntaan on kuulunut 12 jäsentä; jäsenmaksujen kantomiehinä eri tehtaissa ollut 22 jäsentä ja yht. huvitoimikuntaan on kuulunut 2 vakin., 2 varalta ja 1 tilintarkastaja.

Kokouksia on osastolla ollut 10 (pöytäkirj. 90 §); keskimääräinen osanotto on ollut 37 jäsentä. Johtokunta on kokoontunut myöskin 10 kertaa (pöytäkirj. 47 §).

Osaston puolesta: *Ivar Tervonen.*

Helsingin Työväenyhdistyksen Naisosasto.

Osastomme toimintaa ovat kuluneenakin vuotena vaikeuttaneet samat ulkonaiset seikat, joista jo edellisen vuoden kertomuksessa mainitaan. Mutta toimetomina ei ole silti oltu. Voimien ja mahdollisuuksien mukaan on koetettu toimia niiden päämäärien ja ihanteiden hyväksi mitkä osastomme perustamisesta alkaen on omaksunut. Vaikka kuluneen vuoden työ ei olekkaan niin ulospäin näkyvää kuin monien edellisten vuosien, niin merkityksetöntä ei se silti ole jäsenistölle ollut. Keskustelu sellaisista tärkeistä ja laajakantoisista kysymyksistä kuin esim. työttömyyskysymys, varattomien kansakoululasten avustus, moninaiset valistuskysymykset j.n.e. on varmaan ollut omansa avartamaan jäsenen käsityksiä niistä tehtävistä, joita järjestyneillä työläisnaisillakin olisi.

Kuukausikokouksien lisäksi on pantu toimeen luku- ja keskusteluiltoja, joissa on luettu osia erinäisistä teoksista, luetun johdosta arvosteltu, lausuttu runoja j.n.e. Vuoden lopulla syntyi myöskin ajatus käsinkirjetetun lehden perustamisesta. Ensimmäinen numero tuli päivänvaloon tammik. 21 p:nä »Yhteistyö»-nimisenä. Valistustilaisuuksiin kuuluu niinikään Naisliiton luennoitsijan Hanna Karhisen esitelmätilaisuus kasvatuskysymyksestä, jonka naisosasto järjesti. Työmies-lehden levittäjinä n.k. kortteliasiamiehinä ovat edelleen olleet: Agda Vatanen, August Nyberg, Kaisa Hieta-vuori, Maiju Paasivirta ja Anna Saarinen sekä viimeksi-mainitun erottua Fiina Pietikäinen.

Osastoa ovat kuluneena vuotena edustaneet Työv. Sanomalehti O.y:ssä Olga Manner, Osuusliike Elannossa Agda Vatanen, Kansannäyttämö O.y:ssä Alma Luhtala, O.y. Laurilassa Ida Aalle-Teljo, »Työläisnaisen» osuusk. Anna Aalto, Helsingin työväenjärjestöjen työttömyyskomiteassa Ida Lumivuokko ja hänen erottuaan Aalle-Teljo.

Kuukausikokouksia on ollut 6. Näissä ovat jäsenet juoksevain asiain ohella pitäneet puheita, lausuneet runoja, lukeneet kertomuksia, alustaneet keskustelukysymyksiä, joista sittemmin on keskusteltu. Jäsenten osanotto kokouksiin on ollut kohtalainen, tullen noin 35 kutakin kokousta kohti. Vuoden lopussa oli osastossa 68 jäsentä, joista osanmaksaneita 26.

Johtokunnalla on ollut 12 kokousta. Johtokuntaan ovat kuuluneet Olga Manner puheenjohtajana, Ida Aalle-Teljo varapuheenjohtajana, Anna Aalto rahastonhoitajana, Ida Lumivuokko sihteerinä, Hilja Pohjola jäsenkirjurina, Fiina Pietikäinen ja Alma Luhtala.

Huvitoimikuntaa ei kuluneena vuotena ollut, vaan järjesti johtokunta hovit. Niitä oli vuosi-, puuro- ja uusien jäsenten vastaanottojuhla.

Ida Lumivuokko.

Sihteer.

S. tehdas- ja sekatyöväen liiton Helsingin asfalttityöläisten a.o. n:o 70.

Osastomme toiminta on nykyisten poikkeuksellisten olojen johdosta ollut perin hiljaista. Erittäin epävarmat työolot y.m. nykyään vallitsevat seikat ovat vaikuttaneet sen, että jäsenluku osottaa alennusta, joka on ikävimpiä ilmiöitä työväenliikkeen vuositilastoissa. Toivottavasti uusi vuosi korjaa kuluneen vuoden tappiot.

Osaston toimikuntaan ovat kuuluneet A. Vekter puh.j., K. Oksanen varap., J. Lahtinen rah.h., K. Niemi jäsenkirj., var. V. Peltonen, pöytäkirj. O. Mäkinen, var. V. Vahlström, tal. hoit. A. Tuominen sekä jäs. J. Kanerva ja K. Kivistö.

Kokouksia toimikunnalla 4 (17 §), osaston kokouksia 5 (40 §). Toimikunnan kokouksissa ovat käyneet A. Vekter, J. Lahtinen, V. Peltonen, K. Niemi ja O. Mäkinen 4, J. Kanerva, V. Vahlström ja A. Tuominen 3 sekä K. Oksanen ja K. Kivistö 2 kertaa.

Järjestysvaliokuntaan ovat kuuluneet K. Kivistö ja V. Vahlström; airueina olleet A. Vekter ja V. Peltonen, lipunkantajina K. Tuominen, V. Viijanen ja K. Pylkkä.

Osaston osakkeita ovat edustaneet: Työväen sanomalehti O.Y. A. Vekter, O.Y. Kansannäyttämö J. Kanerva, O.Y. Laurila A. Tuominen ja osuusliike Elanto E. Kivisalo. Työväen järjestöjen asettamassa työttömyyskomiteassa on osaston edustajana ollut O. Mäkinen.

Tilintarkastajina ovat olleet J. Arola ja K. Heinonen, varalta J. Katajisto ja A. Räsänen.

Osaston puolesta: *O. Mäkinen.*

S. Kivityöntekijäin liiton osasto n:o 2.

Osastomme 16:nneen toimintavuoden toiminta on rajoittunut Ammattijärjestöltä ja liitolta tulleiden kirjelmien ja osaston sisäisten asiain käsittelyyn, mutta siitä huolimatta on osastomme elpynyt ja on lisääntynyt niin jäsenmäärä kuin rahapuolikin. Mutta palkkasopimuksemme ei ole merkinnyt mitään nykyisissä työoloissa.

Kuukausikokouksia pidetty 6 (45 §), toimikunta ollut koolla samoin 6 kertaa (44 §). Toimikuntaan kuuluneet V. Sievinen puh.j., var. O. Nuutinen, kirj. allamainittu, var. H. Viljamaa, jäsenkirj. K. Lähteenmäki, rah.hoit. A. V. Laukanen sekä muina jäseninä J. Pitkänen ja A. Heino. Toimikunnan jäsenet ovat käyneet kokouksissa jokaisessa, paitsi A. Heino 3 kertaa. Osaston kokouksissa käynti on ollut enempi laimeata. Tilintarkastajina ollut J. Pietikäinen ja V. Koivula.

Huvitoimikuntaan, joka on toiminut kivityöntekijäin 1:n ja 8:n osast. kanssa, on kuulunut 5 jäsentä; senkin toiminta ollut hyvin laimeaa toiminnan rajoituksen tähden. Sovittelukomiteaan valittiin V. Tuomaala ja K. Lähteenmäki ja niitten erottua A. Laaksonen ja T. Meriluoto.

Osaston osakkeita on ollut edustamassa O. Nuutinen Työv. sanomal. o.y:ssä, V. Koivula Kansannäyttämön ja A. Jokinen Laurilan o.y:ssä. Osaston varoista on käytetty kahden tapaturmaisesti kuolleen jäsenen hautaukseen ja sepelten ostamiseen yht. 100 m. ja on osasto heidän perheittensä avustamiseksi koonnut vähän yli 500 m.

Osastoon kirjotettiin vuoden aikana 62, toisista liitoista tullut 6, omasta liitosta muuttanut 13, näistä monet olleet tilapäisesti paikkakunnalla. Osasto kantoi jäsenmaksuja jäseniltään 2,422 mk. 20 p., ylimääräistä veroa 194 mk. 25 p., sisäänkirjoitusmaksua 310 mk. Sairausavustusta sai 9 osaston jäsentä yht. 535 mk.; sairauden tähden sai 4 vapautusta jäsenmaksuista yht. 57 viikkoa; työttömyyden tähden sai 1 jäs. vapautta jäsenveroista 9 viikkoa. Osaston jäsenluku oli vuoden lopussa: täysin maksaneita 112, vapaajäseniä 8, osittain maksaneita 60, yht. 180.

Tiliasema jouluk. 31 p. 1915:

Rahaa kassassa . . .	4,597:59
Muuta omaisuutta . .	959:47
O:n koko omaisuus . .	5,529:20
Vuoden aik. varat kasv.	605:93

Osaston puolesta: O. Salonen.
Kirjuri.

S. Kivityöntekijäin liiton osasto n:o 8.

Osasto vietti 10-vuotisjuhlan syyskuulla. Toiminta supistunut vähemmän merkitykselliseksi kuin edellisinä vuosina; syynä lieenee nyk. tilanne. Ikävällä täytyy mainita, että suurin osa jäsenistä ei käy kokouksissa. Osastoon on vuoden alussa kuulunut 69 jäsentä, vuoden lopussa 62; täysin maksaneita 50, vapaaajajäseniä 10, puoleksimaksavia 2. — Vuoden kuluessa on osasto pitänyt, paitsi vuosikokouksen, 8 kuukausikokousta ja toimikunta 13 kokousta.

Toimikuntaan on kuulunut puh.j. N. Vuorinen, var. J. E. Majaenmäki, kirj. E. Nurmi, rah.hoit. F. Bergman, jäs. kirj. A. Huttunen. Muina jäs. I. Koski, K. Syrjänen, A. Lindqvist ja K. Tuominen ja Tuomisen siirtyessä toiselle paikkakunnalle puolenvuoden aikana saman tilalle kutsuttuna S. Koksu; var. J. Rantanen ja V. Leinonen.

Osaston osakkeita edustaneet: Työväen Sanomalehti o.y. K. Vuori, o.y. Kansan Näyttämö A. Pietikäinen, Elanto N. Vuorinen, Laurilan o.y. V. Nieminen.

Sovittelukomiteassa vuoden alussa I. Koski ja K. Tuominen, lopussa M. Riikonen Tuomisen tilalla. Huvitoimikuntaan kuulunut 5 jäsentä, 2 varalta ja on se toiminut yhdessä S. Kivitt. liiton os. n:o 1 ja 2 kanssa.

Liiton sairauskassasta ovat saaneet monet osaston jäsenet avustusta yht. Smk. 946:75.

Osaston varallisuus vuoden lopussa oli Smk. 2,488:67. — Tilintarkastajina ovat olleet J. Pietikäinen ja K. E. Majanen.

Osaston puolesta: *E. Nurmi.*
Kirjuri.

Konepuuseppäin a.o.

Tänä osaston viidentenätoista toimintavuotena on ollut 5 kokousta (48 pöytäk. §); johtokunta kokoontunut 11 kert. (53 §). Puh.j. toiminut A. Lahtinen, kirj. J. Aro, rah.h. ja jäsenkirj. U. Hytönen, muina johtok. jäsenenä T.

Mariin, J. Leino, Tuominen ja Heino, varajäs. Nummelin ja Selander; tilintarkastajina V. Virta ja H. Myllynen, var. K. Mäki ja O. Merilä. Osasto on edelleenkin kuulunut S. puutyöntekijäin liittoon ja Ammattijärjestöön; liiton toimikunnassa ollut osaston puolesta R. Lahti. Osuuskunta Elanossa osastoa edustanut A. Lahtinen, Työväen sanomal. o.y. H. Jokela; tapaturmatilaston kerääjinä K. Selander ja M. Turkia; huvitoimikunnassa Mariin, Hytönen, Kähkönen, Keinänen, Merilä, Niskanen, Tiainen, Valtonen, Helenius ja Rajala.

Osaston toiminta on ollut jotensakin tyydyttävää; uusia jäseniä on vuoden kuluessa liittynyt 20, paikkakunnalta pois-muuttaneita ja muista syistä eronneita 5; nykyään täysiä jäsenoikeuksiaan nauttivia 55. Tapaturma- ja sairausavustusta on maksettu 9 jäsenelle yht. 371:50, joka myöskin on tavallaan vaikuttanut jäsenmäärän lisääntymiseen kuin myöskin siihen, että jäsenmaksut on kuluneelta vuodelta suoritettu täsmällisemmin kuin edelliseltä vuodelta.

Työriitaisuuksia ei ole ollut eikä sopimuksen rikkomisia huomattavampia paitsi Sörnäisten laatikkosahalla, josta on täytynyt tehdä työnantajain liitolle kirjallinen huomautus; asia on edelleen johtokunnan valvonnan alaisena.

Osaston varat . . . 2,621:38

Huvitoimikunnan . . . 865:65

Yht. 3,487:03

Osaston puolesta: *J. Aro.*

Helsingin T. Y. Kunnan Osasto (liitto-n:o 169).

Osaston 10:s toimintavuosi; enempi hiljaista toimintaa kriittillisen ajan tähden. Kokouksissa käynti on ollut kovin laimeata ja hiljaista.

Osaston toimikuntaan ovat kuuluneet: K. Grön puh.j., A. Tyynelä varap., A. Rinne rah.h., V. Klinga kantomiehenä, J. T. Halonen pöytäkirj., var. E. Himanen ja F. Salva tal.hoitaj. Toimikunnan jäsenet ovat käyneet kokouksissa:

K. Grön 9 kertaa, J. T. Halonen 9, A. Rinne 9. V. Klinga 9, A. Tyynelä 5, F. Salva 7 ja E. Himanen 3 kertaa. Kokouksia 9 (pöytäk. 55 §). Osaston kuukausikokouksia pidetty 10 (pöytäk. 72 §).

Osaston tilintarkastajina ovat toimineet M. L. Henriksen ja K. Koskinen, var. A. Virtanen ja I. Tuppurainen. Huvitoimikuntaan kuuluneet F. Salva, A. Rinne, V. Nurminen, E. Mäkinen, K. Toivio, I. Rosenqvist, E. Hukki ja Honkanen; huvitoimikunta ei ole pitänyt yhtään huvia kuluena vuotena.

Osakkeita edustamaan valittu Työv. Sanomalehti o.y:ssä K. Koskinen, Laurila o.y:ssä A. Virtanen, Kansan Näyttämö O.Y:ssä I. Mertanen, »Työläisnainen» O.Y:ssä A. Vainikainen, Elannossa A. Rinne.

Jäseniä on nykyisin täysin maksaneita 55 ja puoleksi maksaneita — henkeä, vapaajäseniä 1; osaston jäsenluku 55.

Urakkatöiden poistamiseksi kaikilta kunnan työmailta on toimittu ja toisten ammattialojen työläisten kanssa koetettu torjua pois rakennusmestarien pahat aikomukset ja toimenpiteet urakkatöiden voimaansaamiseksi. Kalliin ajan palkanlisäystä on osasto myöskin vaatinut kunnan työntekijöille liiton avustuksella.

Johan Halonen.

Kirjuri.

S. Kuljetustyöntekijäin liiton osasto n:o 18.

Johtokunnassa ja virkailijoina ovat toimineet: puh.j. K. E. Satamavuori, var. R. Kopra, kirj. H. Ojala, var. A. V. Holmberg, kantomiehenä E. Este, rah.h. K. E. Laine, tal. hoit. K. E. Satamavuori, jäs. F. Vainio ja M. Tuominen, joka viimeksi mainittu kuoli maalisk. alussa ja tilalle kutsuttiin varajäsen E. Troupp.

Vuoden kuluessa on osasto pitänyt 12 kokousta, joista 2 ylimääräistä (pöytäk. 92 §), osanotto keskim. 48 jäsentä. Johtokunnan kokouksia 12 (pöytäk. 73 §).

Tilintarkastajina ovat olleet: A. V. Brandenburg ja K.

Järvi, var. A. I. Lehti ja E. J. Jokinen, joista ensinmainittu siirtyi vakinaiseksi K. Järven kuoleman jälkeen. Osastoa edustaneet Kuljetust.t. liiton Helsingin osastojen paikallistoimikunnassa K. E. Satamavuori ja K. E. Laine; O.l. Elannossa, Työv. sanomalehti o.y:ssä ja o.y. Laurilassa E. J. Jokinen.

Vuoden ajalla päätettiin osaston entisen jäsenen F. Palmroos'in velka antaa anteeksi sekä myöntää Työv. Yhdist. »Rannikolle» korvausta meidän huvimatkan aikaisesta vahingosta ²⁵/₇ 14 Smk. 75: 66.

Osastomme täytti tänä vuonna 10 vuotta. Toiminta on ollut hiljaista, mutta nyt loppuvuodesta on alkanut rettelöt osaston ja Helsingin Satamatyömiesten Osuuskunnan välisestä työsopimuksesta, jota selvittämään kutsuttiin vuoden viimeisessä kokouksessa S. Kuljetust.t. liiton asiamies.

Huvitoimikuntaan ovat kuuluneet: A. V. Brandenburg puh.j., A. I. Lehti kirj., K. E. Laine rah.h. sekä K. Pukala, K. Jaakkola, K. K. Virta, O. Koivu, T. Uuskar, V. Mäkinen ja L. Leppänen. Huvitoimikunta on toiminut 10-vuotisjuhlan 2 p. syysk. sekä 7 iltamaa ja pitänyt 17 kokousta (pöytäk. 100 §). Huvitoimikunnalla ollut tuloja 1,949: 46, menoja 1,561: 11 ja jäännös 388: 35.

Osaston jäsenluku vuoden lopussa 200, joista kokovuoden maksaneita 131.

Tuloja edell. v:n saldon kanssa 4,363: 71 ja menoja 4,333: 62, saldo 30: 09; puhdas omaisuus 2,303: 65.

Johtokunnan puolesta: *H. Ojala.*
Kirjuri.

S. L., P.- ja Vaskiseppäin liiton osasto n:o 1.

Osaston toiminta on olojen pakosta kohdistunut yksinomaan sisäisiä asioita käsittäväksi ja jäsenmäärän kohottamiseksi, jossa jonkunverran onnistuttiinkin; jäsenmäärä on kohonnut ja ent. jäsenet maksaneet jäsenmaksunsa säännöllisemmin. Tärkeimpiä kysymyksiä on ollut kysymys oman liiton lopettamisesta ja yhtymisestä Metallityöntekijäin liit-

toon, mutta raukesi tämäkin asia, kun liiton edustajakokousta ei voitu pitää. Huvipuolesta on osasto pitänyt huolta kuulumalla Metallityöntekijäin yht. huvitoimikuntaan.

Kokouksia oli, paitsi vuosikokousta, 5 (pöytäk. 58 §), osanotto keskim. 30 jäsentä.

Toimikuntaan on kuulunut 9 jäs. ja on se kokoontunut 11 kertaa (pöytäk. 89 §). Osasto on ollut edustettuna Työväen sanomalehti o.y:ssä sekä Laurilassa.

Jäsenmäärä: liittyneitä 49, eronneita 21, jäseniä vuoden lopussa 118.

A. Veijola.
Sihteeri.

S. t.- ja sekatyöväen liiton osasto n:o 4. (Ulkotyöläisnaisosasto).

Osaston toiminta kuluneena vuonna on ollut erittäin laimeata. Masentava ilmiö oli se, kun osaston vanhin jäsen ja uskottu Ida Hellstedt, rah.hoitaja jo useampia vuosia, jäi kiinni kavalluksista. Tämän johdosta syntyi osastossa häiriötä. Osaston kokouksissa ovat jäsenet suorittaneet ohjelmaa, mikäli aikaa on riittänyt muilta asioilta. Kokouksissa ollut vähän jäseniä; jäsenmaksunsa on suorittanut 62 ja vuoden loppuun on maksanut 55 jäsentä.

Osasto on pitänyt 9 kuukausikokousta ja vuosikokouksen (pöytäk. 73 §); toimikunta pitänyt 3 kokousta (pöytäk. 14 §). Toimikuntaan kuuluneet Mimmi Syrjänharju puh.j., var. Maria Lindroos, Ida Orre pöytäkirj., Miina Sillanpää rah.h., Friida Nuutinen jäsenkirj. ja Hilma Salo.

Tilintarkastajina on ollut August Lehto, V. Valo, varalta Ida Laine, Olga Lindevall; huvitoimik. kuuluneet Maria Auvinen, Friida Nuutinen, Olga Lindevall, Eva Miettinen, Maria Miettinen ja Ida Orre.

Osaston osakkeita Työv. Sanomal. o.y:ssä edustanut Maria Lindroos, Elannossa Mimmi Syrjänharju, O.Y. Laurilassa Maria Alanko. Järjestysvaliokuntaan ovat kuuluneet Olga Kilström, Hilma Salminen ja Eva Miettinen. Näy-

telmäseura »Kasvattajan» toimikuntaan kuuluneet Ida Laine, Maiju Auvinen ja Maria Miettinen. Tilintarkastajana ollut Olga Lindevall.

Vakuudeksi *Ida Orre.*

Helsingin Pannu- ja levyseppäin a.o.

Osastolla on ollut kokouksia 12 (pöytäk. 90 §). Käsittelyn aiheena on suurimmalta osalta ollut liiton sisäiset asiat ja kavallusjutut. Ne ovat vieneet osaston kokouksissa ajan niin tyystin, ettei osasto ole kerinnyt ottaa muita keskustelukysymyksiä kuin yhden koko vuoden aikana.

Toimikunnalla on ollut kokouksia 10 (pöytäk. 62 §). Asioina on ollut samat aiheet kuin osastollakin, pienempiä poikkeuksia lukuunottamatta.

Osaston toimikuntaan ovat kuuluneet F. Hyrsky puh.j., var. J. Hinttaniemi, kirj. allamainittu ja varakirj. K. Virtanen; rah.h. A. Kivinen ja jäsenkirj. kesäkuuhun asti Tamminen sekä hänen erottuaan Virtanen ja Kivinen yhdessä. Muina toimik. jäseninä O. Raunio ja A. Airaksinen.

Tilintarkastajina olleet L. Lahti, H. Salila, V. Jokinen ja yht. huvitoimik. tilintarkastajana allamainittu. Osaston luottamus- ja jäsenmaksujen kantomiehinä toimineet F. A. Hyrsky Siltatehtaan laivaveistämöllä ja Silta- ja pannuverstaissa Lindgren, pommilavettipuolella Karttunen, Laivatokan levysepillä K. Laine, kattilasepillä A. E. Lahti, Katajanokan levysepillä toukok. asti V. Kari ja sitten Halme, kattilasepillä Laaksonen.

Osastoa edustaneet M. Aaltio Elannon, A. Kivinen Työmiehen O.Y:n ja J. Hinttaniemi O.Y. Laurilan kokouksissa. Uusia osuuksia otettu Elannosta 9 (kaikk. 10).

Helsingin Metallityöläisten yhteisen kirjaston perustamisen hyväksi on myönnetty 50 mk.

Jäseniä oli osastossa vuoden alussa 185 ja vuoden lopussa 364, lisäys 179; näistä uusia 128 ja toisista os. tul-leita 51. Yleensä os. jäsenluku noussut 97 pros. Eroaminen ei enää näytä olevan niin suuri kuin se oli aikaisem-

pina vuosina, joten voimme tehdä sen johtopäätelmän, että liittomme taloudellinen vaurastuminen ja monipuolinen apukassatoiminta jo alkaa kiinnittää enempi työläisten huomiota.

Toimikunnan puolesta: *H. Ruusurinne.*
Kirjuri.

S. Vaatetustyöntekijäin liiton H:gin Ompelijat a.o. n:o 3.

Toimikuntaan ovat kuuluneet Lydia Mäenpää puh.j., var. Hanna Raja-aho, kirj. Ellen Lampén, var. Olga Lagerstam, rah.h. Edla Sinisalo, jäsenkirj. Evi Helminen, tal.h. Lydia Mäenpää sekä Ida Kantanen.

Toimikunta on kokoontunut vuoden kuluessa 11 kertaa (pöytäk. 37 §). Tilintarkastajina olleet A. Aalto ja A. Kokkola, var. A. Kiiskinen ja N. Laitinen.

Osastoa edustaneet Elannossa Lydia Mäenpää, O.y. Laurilassa Hanna Raja-aho, Työmiehessä Olga Lagerstam ja Työläisnaيسessa Edla Sinisalo. Huvitoimikuntaan on kuullunut 7 jäsentä.

Osaston kokouksia on ollut 10 (pöytäk. 61 §). Jäsenluku vuoden alusta 23, kohonnut vuoden varrella 52; vuoden lopussa 35 jäsentä.

Osaston puolesta: *Ellen Lampén.*
Sihteeri.

S. Kuljetustyöntekijäin liiton Helsingin Liikeapulaiss a.o.

Suurista tuloksista emme tässä vuosikertomuksessa voi puhua, mutta rahtusen eteenpäin olemme sentään menneet, kun jäsenmäärämme, joka kahtena edellisenä vuonna on laskenut, osoittaa nyt nousua, vaikkakin pientä.

Puheenjohtajana on toiminut J. E. Järvisalo, var. Aino Pesonen, Saima Melin rah.h., Lydia Pukander kirj. alkupuolen vuotta ja Fanni Sydänmaa elok. lähtien, Maria Sinisalo jäsenkirj. ja Einar Saloheimo.

Johtokunta on kokoontunut 9 kertaa (pöytäk. 32 §), kokouksissa käyneet jäs.: J. E. Järvisalo 9 kert., Aino Pesonen 6, Saima Melin 8, Lydia Pukander 7, Fanni Sydänmaa 8, Maria Sinisalo 5 ja Einar Saloheimo 6 kertaa. Osaston virallisia kokouksia on pidetty 11 (pöytäk. merkitty 80 §). Kokouksissa käynyt keskim. 20 henkeä.

Näissä kokouksissa on keskusteltu tilastokysymyksestä sen eri vaiheissa, agitatsionista H:gin Liikeapulaisten keskuudessa, kesätoiminnasta, järjestöjen valitseman Työttömyyskomitean vastaisesta avustustoiminnasta y.m.

Ehdotuksia tehty Elannon hallitukselle maitomyyväläin sulkemisesta klo 7 i., Elannon kevätkokoukselle myyjättärien palkkojen kohottamisesta, jonka kokous hyväksyikin; paikallistoimikunnalle kirjanpitokurssien sekä luentojen järjestämisestä, liikeapulaisten työ- ja palkkaoloista ja Liittomme Helsingin osastojen yhteisen huvitoimikunnan perustamisesta. Toimikunta hyväksyikin nämä ehdotukset, vaikka ensin mainittu jäikin toteuttamatta osaston jäsenille tunnetuista syistä.

Keskustelukokouksia on pidetty kerran kuussa, paitsi kesällä. Näissä pidetty esitelmiä, lausuttu runoja ja luettu kertomuksia, joita sitten on arvosteltu sekä keskusteltu eri kysymyksistä.

Agitatsionia on osastomme tänä vuonna harjoittanut keräämänsä ja painattamansa Kauppa-apulais-tilastovihkosen kautta. Paitse puoluelehdissä on tämän tilaston johdosta ollut kirjoituksia H:gin Sanomissa, Hufvudstadsbladetissa ja Liikeapulaisessa. Näissä kirjoituksissa on tunnustettu myymäläapulaisten työpäivän olevan liian pitkän, sekä että tähän epäkohtaan olisi saatava parannus laatimalla laki myymälöiden aukioloajasta.

Syksyllä järjestettiin ohjelmallinen kokous, jossa alustettiin kysymys Elannon myymäläapulaisten liittymisestä a.o. Tähän kokoukseen kutsuttiin etupäässä Elannon myyjättäriä, mutta loistivat nämä kuten tavallisesti, poissaolollaan, joten kokouksen agitatorinen merkitys supistui hyvin vähiin.

Paikallistoimikunnan jäsenenä on osaston valitsemina

olleet J. E. Järvisalo ja Aino Pesonen. Elannon kokouksissa on osastoa edustanut J. E. Järvisalo.

Jäsenmäärä vuoden alussa oli 51 ja lopussa 62, näistä 33 naista ja 29 miestä. Lisäys 11 jäsentä.

Johtokunnan puolesta: *Fanni Sydänmaa.*

Helsingin Työväenyhdistyksen tulot ja menot v. 1916.

Tulot:

Kassasaldo v. 1914	3,892: 88
<i>Kirjaltaja V. F. Vihriä (Grönroos) tili:</i>	
Saatu velan lyhennystä	35: —
<i>Rakennusrahaston tili:</i>	
Tupakkatehdas Fennian lahja . 30,000: —	
Kondukt. J. Jalo lahj. 10 mk. velkarakast. . . . . 10: —	30,010: —
<i>Ravintolan voittovarojen tili:</i>	
Saatu ravintolan liikevoittoa	13,000: —
<i>Sisäänkirjoitusmaksujen tili:</i>	
Saatu uusilta jäseniltä eri osastojen kautta	175: 20
<i>Ilmoitusmaksujen tili:</i>	
Saatu uusilta jäseniltä eri osastojen kautta	87: 60
<i>Jäsenmaksujen tili:</i>	
Saatu eri osastoilta	16,305: 25
<i>Piiri- ja kunnallisverojen tili:</i>	
Saatu eri osastoilta piiri- ja kunnallisveroa	6,040: 10
<i>Suomalaisen Säästöpankin tili:</i>	
Nostettu säästöstä	1,000: 28
<i>Työv. Säästöpankin tili:</i>	
Nostettu säästöstä	57,000: —
<i>Kirjastotili:</i>	
Saatu lahjotuksina eri henk. . 605: —	
Lainasakkoja y.m. tuloja . . 136: —	741: —
	<hr/>
Siirto	128,287: 31

Siirto 128,287: 31

Juhlasalin tili:

Saatu juhlas. vuokr. 104 iltam. 15,600: —

» » » Työv. opist. 4,830: —

Saatu juhlasalin vuokraa konsertti y.m. tuloja 6,265: 75 26,695: 75

Toimistojen y.m. tulojen vuokratili:

Vakin. vuokral. toimistovuokria 4,914: —

Vaatesäiliöitten vuokria . . . 1,400: —

Telefooni automaatti tuloja . 844: 90

Tilapäisiä vuokra- y.m. tuloja 1,751: 50 8,910: 40

Kulunkitili:

Saatu T. S. O.y:n haloista . . 5,357: —

Saatu ravintolalta . . . . . 834: — 6,191: —

Korjausten tili:

Saatu Palov. yht. Pohjolta korvausta . . 42: —

Ravintolan vuokratili:

Saatu ravintolan vuokraa . . . . . 12,540: —

Juhlatoimikunnan tili:

Saatu iltamien voittoa . . . . . 2,300: —

Korkotili:

Saatu eri osakk. voitto-osuutta 537: 50

Saatu säästökorkoa pankista . 1,136: 62 1,674: 12

Kalustotili:

Myyty kenttäahjo . . . . . 35: —

Ajuripalvelijain a.o. tili:

Saatu säilytettäväksi rahaa 106: 39

Smk. 186,781: 97

---

*Menoja:**Suomi-yhtiön tili:*

Lyhennetty talon kiinnityslainaa . . . . 30,000: —

Kymmenmarkan lainatili:

Siirretty lahjotuksena rakennusrahaan . 10: —

Siirto 30,010: —

	Siirto	30,010: 00
<i>Jäsenmaksujen tili:</i>		
Tilitetty puolueveroa S.-d. Kunnallistoimik.		4,187: 50
<i>Lukutupa tili:</i>		
Eri sanomalehtiä tilattu		320: 35
<i>Piiri- ja Kunnallisverojen tili:</i>		
Tilitetty eri osast. veroja Kunnallistoimik.		6,040: 10
<i>Suomalaisen Säästöpankin tili:</i>		
Liitetty korko pääomaan		196: 49
<i>Työv. Säästöpankin tili:</i>		
Pantu säästöön		58,946: 80
<i>Kirjastotili:</i>		
Hoitajan palkkiota	360: —	
Uusia kirj. ost. ja vanh. korj.	545: 98	905: 98
<i>Juhlasali tili:</i>		
Maksettu järjestysmieh. 104 iltaa à 5 mk.		520: —
<i>Kulunkitili:</i>		
Talon lämmityskuluja	10,090: 60	
Valaistus	5,413: 15	
Vesimaksuja	1,236: 94	
Puhdistuskuluja	1,120: —	
Palo- y.m. vakuutuksia	736: —	
Sotavaaravakuutus	3,500: —	
Veroja, kunnallis ja papinmaks.	1,137: 01	
Sekalaisia kuluja	4,917: 47	39,442: 17
<i>Korjausten tili:</i>		
Likakaivon korjaus	855: 20	
Juhlasalin ja näyttämön lattia	804: —	
Maalauksiin	1,133: 60	
Rappaus ja asfalttikorjauksia	450: —	
Sekalaisia korjaustöitä y.m.	1,304: 82	4,547: 62
<i>Palkkatili:</i>		
Maksettu palkkoja		6,800: —
<i>Juhlatoimikunnan tili:</i>		
Annettu lastenjuhlia varten käyttövaroja		500: —
	Siirto	152,417: 01

Siirto 152,417: 01

Korkotili:

Maksettu korkoa Suomiyhtiölle	29,177: 08	
» » R. y. Valolle	147: 50	29,324: 58

Kalustotili:

Ostettu erilaista	122: 20	122: 20
-----------------------------	---------	---------

O. y. Systeman tili:

Lyhennetty laskukoneen velkaa	775: --
---	---------

Arvopaperien ja osakkeitten tili:

Ostettu 1 kpl. Töölön työl. k. o. y:n osake	26: —
Kassa saldo vuodelle 1916	4,117: 18
	<u>Smk. 186,781: 97</u>

H:gin Työväenyhdistyksen tilikertomus v. 1915.

Voitto- ja tappiotili.

Tappioksi:

Lukutupatili	320: 35	
Kirjastotili	764: 98	
Kulunkitili	28,151: 17	
Korjausten tili	4,505: 62	
Palkkatili	6,800: —	
Korkotili	27,650: 46	
Kalustotili poistoa noin 19 % arvosta	3,862: 72	72,055: 30
Pääomatili. Vuoden voitto		8,015: 34
	<u>Smk. 80,070: 64</u>	

Voitoksi:

Juhlasalin vuokratili	26,175: 75	
Kokous- ja toimistohuon. vuokratili	8,910: 40	
Ravintolan vuokratili	12,540: —	
» voittovarojen tili	13,000: —	
» omaisuuden tili	5,051: 20	
Jäsenmaksujen tili	12,117: 75	
Sisäänkirjoitusmaksujen tili	175: 20	
Ilmoitusmaksujen tili	87: 60	
Juhlatoimikunnan tili	1,800: —	
Soittokunnan tili	212: 74	80,070: 64
	<u>Smk. 80,070: 64</u>	

*Tasaustili.**Varat:*

Kassatili. Kassajäännös v. 1916	4,117: 18	
Suom. säästöpankin tili	3,419: 49	
Työväen säästöpankin tili	13,234: 66	20,771: 33
Kiinteistöttili. Talo ja tontti		
Sirkusk. 5		970,381: 42
Kirjaston tili. Kirjojen arvo	6,000: —	
Kalustotili. Kaluston arvo	17,182: —	
Ravintolan omaisuustili	19,245: 90	
Soittokunnan omaisuustili	9,730: 65	52,158: 55
Osakkeitten ja arvopaperien tili	7,880: 65	
Hermanin t.y. II tili	2,630: —	
Evijärven Inon kylän t.y. tili	25: —	10,535: 65
Filharmonisen seuran tili	1,140: —	
Kirjaltaja W. F. Wihreä (Grönroos) tili	190: —	
Entinen talonmies F. E. Johanson tili	228: 25	
Aug. Härmäläisen. Ajuripalvelia a.o. rahast. tili	180: 50	1,738: 75
Kulunkitili. Halkoja varastossa		5,100: —
	<u>Smk. 1,060,685: 70</u>	

Velat:

H:gin kaup. tili. Velka tontista	Sirkusk. 5	113,048: 63
Henkivakuutusyhtiö Suomen tili	470,000: —	
10 markan velkatili	170: —	
R.y. Valon velkatili	2,950: —	
Venäläisosaston velkatili	1,000: —	
O.y. Systeman velkatili	1,500: —	475,620: —
Ajuripalvelijain a.o. tili	286: 89	
Olut ja virvoitusjuom. t.t. a.o. tili	120: 84	
Valaistus a.o..	86: 08	493: 81
Opetuskomitean tili	329: 89	
Rahastokertomuksen ant. työv. asiain käsittelyä varten valtio- päivillä	59: 64	
Rahasto tilastotiet. hankk. työv. oloista	285: 53	
Rahasto kansakoululasten suvi- lomaa varten maalla	247: 62	
J. Th. Lagerbomin rahasto köy- hän koululasten vaatet. avuksi	121: 73	
Soittokunnan torvirahasto	183: 28	
Juhlasalin freskomaalausrahasto	3,041: 30	
Rakennusrahaston tili	311,793: 22	316,062: 21
Pääomatili		155,461: 05
	Smk.	1,060,685: 70

Yhdistyksen omat varat olivat

ja 31 p. jouluk. 1914	433,704: 56
Lisäystili vuonna 1915	38,312: 51
31 p. jouluk. 1915	Smk. 472,017: 07

Helsinki, 31 p. jouluk. 1915.

Walter Leino.

Helsingin Työväenyhdistyksen ravintolan kokonaistulot kuukausittain v. 1915.

	Tulot ala- ravintolasta		Tulot ylä- ravintolasta		Tulot ruu- anjätteistä y.m.		Tuloja yhteensä	
Tammikuu	27,279	83	921	40	128	26	28,329	49
Helmikuu	25,626	—	866	95	148	70	26,641	65
Maaliskuu	32,473	76	1,229	40	150	80	33,853	96
Huhtikuu	34,376	31	970	95	217	70	35,564	96
Toukokuu	36,460	25	1,665	15	252	20	38,377	60
Kesäkuu	33,634	10	—	—	828	85	34,462	95
Heinäkuu	35,532	70	330	35	346	—	36,209	05
Elokuu	39,471	30	456	75	192	05	40,120	10
Syyskuu	41,069	05	872	15	310	55	42,251	75
Lokakuu	43,829	15	1,044	25	337	80	45,211	20
Marraskuu	43,968	—	808	40	267	71	45,044	11
Joulukuu	45,709	50	1,423	35	2,171	58	49,304	43
Smk.	439,429	95	10,589	10	5,352	20	455,371	25

Helsingin Työväenyhdistyksen ravintolan tiliasema 31 p:nä joulukuuta 1915.

Voitto- ja tappiotili.

Menot:

Palkkatili	18,933: 05	
Kulutustili	26,812: 67	
Vuokratili	12,540: —	
Kalustotili, poisto kaluston arvosta .	4,765: 68	63,051: 40
Vuoden voitto, tilitetty yhdistykselle	13,000: —	
Vuoden voitto, pääoma tili . . .	5,051: 20	18,051: 20
		Smk. 81,102: 60

Tulot:

Taloustili	81,102: 60
	<u>Smk. 81,102: 60</u>

Tasaustili.*Varat:*

Kassatili, rahaa kassassa	4,746: 37	
Taloustili, ruokatavaraa varastossa	12,037: 29	
Kalustotili, luettelon mukaan	9,826: 45	
Velallisten tili, saat. Riikka Roivaselta	414: 94	27,025: 05
	<u>Smk. 27,025: 05</u>	

Velat:

Velkojain tili:		
Tavaravelka Elannolle	7,779: 15	
Pääomatili	19,245: 90	27,025: 05
	<u>Smk. 27,025: 05</u>	

Helsingissä 31 p. joulukuuta 1915.

Valter Leino.

Helsingin Työväenyhdistyksen Soittokunnan toimikunnan tilikertomus vuodelta 1915.

Varat:

Kassatili	140: 31
Kalustotili	6,287: 95
Pankkitili	1,558: 39
Jafet Lehtinen	1,694: —
J. Rae, käyttövaroiksi	50: —
	<u>Smk. 9,730: 65</u>

Velat:

Pääomatili	9,517: 91
Lisäys tämän vuoden voitto	212: 74
	<hr/>
	Smk. 9,730: 65
	<hr/>

Voitto- ja tappiotili.*Menot:*

Kulunkitili	669: 20
Kalustotili, poisto	615: 65
Jäännös v. 1914	508; 42
Vuoden voitto v. 1915	212: 14
	<hr/>
	Smk. 2,006: 01
	<hr/>

Tulot:

Jäännös v. 1914	508: 42
Palkkatili:	
Sisääntullut soitosta	9,275: —
Maksettuja palkkoja	8,845: 65
	<hr/>
	429: 35
Iltamatili:	
Sisääntullut iltamista	2,073: —
Kulunkeja iltamista	1,074: 21
	<hr/>
	998: 79
Korkotili	69: 45
	<hr/>
	Smk. 2,006: 01
	<hr/>

Helsinki, tammik. 24 p:nä 1916.

K. V. Saxell.

Juhlatoimikunnan tilikertomus.

31 p. joulukuuta 1915.

Tulot:

Säästö vuodelta 1914	81: 85	
Tuloja lastenjuhlista	3,255: 15	
» kuusijuhlista	1,021: —	
» iltamista	6,513: —	
» vuosijuhlalta	506: —	
Sekatuloja	60: —	
Työväenyhdistykseltä	500: —	11,937: —
		<u>Smk. 11,937: —</u>

Menot:

Menot lastenjuhlista	4,752: 24	
» kuusijuhlista	883: 16	
» iltamista	3,571: 06	
» vuosijuhlalta	406: 91	
Kulunkeja	2: 60	
Tilitetty Työväenyhdistykselle	2,300: —	
Säästö vuodelle 1916	21: 03	11,937: —
		<u>Smk. 11,937: —</u>

Juhlatoimikunnan puolesta: A. Vormula.

H:gin Työväenyhdistykseen kuuluvien ammattiosastojen jäsenluku ja suoritettut maksut yhdistykselle, piiri- ja kunnallisjärjestölle vuodelta 1915.

	H:gin Työv. yhd. osastojen jäsenluku		H. T. yhd. suoritettut jäsenmaks.		Piiri- ja kunnallis- verot maksaneiden jäsenluku		Piirivero		Kun- nallisvero		Yhteensä tilitetty	
	Miehiä	Naisia	Yht.	Mk.	p.	Miehiä	Naisia	Yht.	Mk.	p.	Mk.	p.
Yhdistyks. kuuluvat jäsenet	4	—	4	25	—	3	—	3	3 60	—	90	—
1 Helsingin Leipurien a.-o.	168	—	168	587 50	—	168	—	168	180 60	45 15	813 25	—
2 Metalliyönt. liiton os. 2 ¹)	291	—	291	1,049 10	—	291	—	291	394 20	108 55	1,551 85	—
3 H:gin Uunintekijän a.-o.	18	—	18	81 30	—	18	—	18	21 60	5 40	103 30	—
4 Läksi-, pelti- ja vaskis. l.os. 1	95	—	95	379 40	—	95	—	95	90 60	22 65	492 65	—
5 Maalari t.t. liit. H:gin os. 1	132	—	132	460 60	—	73	—	73	87 60	21 90	570 10	—
6 Helsingin Suutari a.-y. . .	122	5	127	340 80	—	122	5	127	120 30	30 45	491 55	—
7 Kivityöntekijän liiton os. 1	82	—	82	367 80	—	82	—	82	98 40	24 60	490 80	—
8 Muurarien liit. H:gin os. 1	169	—	169	712 50	—	169	—	169	202 80	50 70	966 —	—
9 H:gin Puuseppäin a.-y. . .	180	—	180	726 75	—	180	—	180	195 —	48 75	970 50	—
10 Puut.t.l.H:gin Kirvesm. a.-o.	209	—	209	763 50	—	209	—	209	215 40	53 85	1,032 75	—
11 H:gin Satulaseppäin a.-y. .	14	—	14	34 80	—	14	—	14	11 40	2 85	49 05	—
12 » Seppäin a.-o.	64	—	64	236 70	—	64	—	64	76 80	19 20	332 70	—
13 » Pannu- ja levys. a.-o.	267	—	267	870 60	—	267	—	267	249 —	62 25	1,181 85	—
14 » Naisosasto.	—	41	41	87 45	—	—	41	41	24 60	12 30	124 35	—
15 » Ompelijatarosasto . .	—	25	25	69 40	—	—	25	25	15 —	7 50	91 90	—
16 » Palvelijatarosasto . .	1	97	98	209 25	—	1	97	98	59 40	29 10	297 75	—
17 » Putkityönt. a.-o. . . .	118	—	118	440 10	—	118	—	118	143 60	35 40	619 10	—
18 » Malliveistäjän a.-o.	20	—	20	84 —	—	20	—	20	22 80	5 70	112 50	—
19 » Nahkuri a.-o.	8	—	8	26 60	—	8	—	8	9 60	2 40	38 60	—
20 » Rappari a.-o.	37	—	37	151 75	—	12	—	12	14 40	3 60	169 75	—

	H:gin Työv. yhd. osastojen jäsenluku		H. T.-yhd. suoritetut jäsenmaks.		Piiri- ja kunnallis- verot maksaneiden jäsenluku		Piirivero		Kun- nallisvero		Yhteensä tilitetty			
	Miehiä	Naisia	Yht.	Mk.	p.	Miehiä	Naisia	Yht.	Mk	p.	Mk.	p.		
21 H:gin Verhoilijain a.-o. . .	42	8	50	174	90	42	8	50	55	20	15	245	10	
22 » Konepuusepp. a.-o.	50	—	50	165	90	50	—	50	55	80	13	95	235	65
23 » Ulkotoyäläisnaisos. .	—	28	28	100	20	—	28	28	16	80	8	40	125	40
24 » Nuohoojain a.-o. . .	11	—	11	39	60	11	—	11	13	20	3	30	56	10
25 » Tupakkateht. a.-o. . .	—	14	14	33	80	—	14	14	8	40	4	20	46	40
26 » Siilitäijän a.-o. . .	—	17	17	45	80	—	17	17	10	20	5	10	61	10
27 » Pesijätär a.-o.	—	16	16	31	95	—	16	16	9	60	4	80	46	35
28 » Talonmiesten a.-o. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29 » Valajain a.-y.	142	—	142	469	50	142	—	142	153	—	38	25	660	75
30 » Asfalttiyönt. a.-o. . .	25	—	25	80	—	25	—	25	28	20	7	05	115	25
31 » Sementtiyönt. a.-o.	69	—	69	256	70	69	—	69	81	—	20	25	357	95
32 » Sähköyönt. a.-o. . .	124	—	124	600	50	124	—	124	126	—	31	50	758	—
33 » Sairashuonep. a.-o.	12	20	32	81	—	12	20	32	24	—	8	70	113	70
34 » Tiilenkantajain a.-o.	37	—	37	141	90	37	—	37	37	20	9	30	188	40
35 » Kiviyöntekijäin liit. os. 8 .	46	—	46	190	30	46	—	46	51	60	12	90	254	80
36 Kuljetust.t.liit.H:gin Sal. 18	186	—	186	638	70	186	—	186	187	20	46	80	872	70
37 H:gin Kylvetäjäin a.-o. . .	—	20	20	46	80	—	20	20	12	—	6	—	64	80
38 » Kunnantöyväen a.-o.	57	—	57	263	40	57	—	57	76	80	19	20	359	40
39 » Näyttämöyönt. a.-o.	2	2	4	12	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—
40 » Metallisorvaaj. a.-o.	105	—	105	385	50	105	—	105	126	—	31	50	543	—
41 » Kadunlaskijain a.-o.	10	—	10	36	—	10	—	10	12	—	3	—	51	—
42 » Naisleipurien a.-o. .	—	130	130	225	15	—	130	130	69	60	34	80	329	55
43 » Lämmitäjäin a.-o. . .	9	—	9	37	—	9	—	9	12	—	3	—	52	—
44 » Var.-ja kuljet.t. a.-o.	155	11	166	602	40	155	11	166	180	30	46	90	829	60

45	H:gin Maalarien Oppilasos.	16	—	16	51	—	9	—	9	10 80	2 70	64 50
46	» Yövahtien a.-o. . . .	5	—	5	18	—	5	—	5	6	1 50	25 50
47	» Karamellityönt. a.-o.	—	14	14	46 20	—	—	14	14	8 40	4 20	58 80
48	» Kipsi- ja riksilev. a.-o.	11	—	11	52 80	—	11	—	11	13 20	3 30	69 30
49	Teht.- ja sekt. l. H:gin os. 16	130	—	130	545 70	—	130	—	130	156	39	740 70
50	H:gin Hattutyönt. a.-o. . .	9	10	19	74 20	—	9	10	19	21 60	6 75	102 55
51	Lauu- ja Soitannollinenos.	11	9	20	71 30	—	11	9	20	17 70	6	95
52	H:gin Metallit. Apum. os.	233	—	233	622 20	—	233	—	233	211 80	52 95	886 95
53	» Liikeapulais a.-o. . .	27	34	61	152 30	—	27	34	61	52 20	18 30	222 80
54	» Kappatyöntekij. a.-o.	—	45	45	111 40	—	—	45	45	27	13 50	151 90
55	Kivityöntekijäin liiton os. 2	109	—	109	468	—	109	—	109	125 40	31 35	624 75
56	S.v.r. Konep.t.-y. H:gin os.	165	—	165	582 60	—	165	—	165	163 80	40 95	787 35
57	H:gin Koneellakutoj. a.-o.	—	8	8	19 20	—	—	8	8	4 80	2 40	26 40
58	» Ulkotyöväenyhdistys	7	—	7	26 75	—	7	—	7	8 40	2 10	37 25
59	» Ajurien a.o. ²⁾	20	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—
60	H. T. V. Toveriosasto . . .	25	2	27	139 80	—	25	2	27	29 40	7 50	176 70
61	H:gin Kulta- ja hopeas. a.-o.	20	—	20	72	—	7	—	7	8 40	2 10	82 50
62	Vaatet.t. liit. H. Räät. a.-o. 1	170	26	196	620 10	—	170	26	196	195	51 60	866 70
63	H:gin Kehr.- ja kut.t.t. a.-o.	—	11	11	31 40	—	—	11	11	6 30	3 15	40 85
64	» Lasihijoja a.-o. . .	4	—	4	15	—	4	—	4	4 80	1 20	21
65	» Sokerityöntekij. a.-o.	12	1	13	49 20	—	12	1	13	15	3 90	68 10
66	Läkki- pelti- ja vaskis. l. o. 17	24	—	24	112 80	—	24	—	24	28 80	7 20	148 80
67	H:gin Koneenkäytt. a.-o. .	5	—	5	18	—	5	—	5	6	1 50	25 50
68	» Autonkuljett. a.-o. ³⁾	—	—	—	21 30	—	—	—	—	—	—	21 30
69	» Makkaratyönt. a.-o. ⁴⁾	60	—	60	33 30	—	—	—	—	—	—	33 30
70	Vaat.t.t. liit. H. V.t.t. os. 30 ⁵⁾	56	54	110	249 60	—	56	54	110	49 80	16 50	315 90
Yhteensä		4,200	648	4,718	16,568 05	4,013	646	4,659	4,753 40	1,286 70	22,608 15	

1) Tilitetty myös v. 1914 Piiri- ja kunnallisverorästit. 2) Tilitetty rästinä v. 1916. 3) Tilitetty ainoastaan v. 1914 jäsen-
verot. 4) Perustettu marrask. 1915. 5) Perustettu kesäk. 1915.

Tilintarkastajain lausunto:

Tarkastettuumme Helsingin Työväenyhdistyksen, yhdistyksen ravintolan, juhlatomikunnan ja soittoimunnan tilit, tilivuodelta 1915,

saamme nyt, työmme loppuun suoritettua yhdistykselle ilmoittaa, että tulot ja menot ovat meille esitettyjen todisteiden mukaan oikein kirjoihin merkityt, tilin päätökset eri tileissä oikein tehdyt, sekä että kassa ja talletukset vastasivat täydellisesti asianomaisia tilejään.

Edellämainitun perusteella ja kun muutenkaan ei ole syytä muistutuksiin havaittu, voimme me ehdottaa asianomaisille tilivelvollisille täydellistä tilivapautta tilivuodelta 1915.

Helsingissä 13 p:nä helmikuuta 1916.

Einari Laaksovirta.   *A. Halme.*
Juho Kirves.

LIITTEITÄ.

Työehtosopimus

tehty toiselta puolen Helsingin Työväenyhdistyksen ja toiselta puolen Helsingin Työväenyhdistyksen Palvelijatarammattiosaston välillä, koskeva Helsingin Työväenyhdistyksen palveluksessa olevia palvelijattaria.

1. Toimeen ottaminen ja erottaminen.

1. Palvelijat ottaa toimeensa ja erottaa ravintolanhoitaja ja siivoojat vahtimestari ja ovat he toimessaan näiden määräämisen vallan alaiset. Ravintolanhoitajasta ja vahtimestarista käytetään tässä sopimuksessa nimitystä työnvalvoja.

2. Palvelijat ovat toimessaan 14 vuorokauden molemminpuolisella irtisanomisajalla, ellei toisin ole kirjallisesti sovittu. Irtisanomisen toimittaa yhdistyksen puolesta asianomainen työnvalvoja.

3. Vakinaisessa palveluksessa käytetään ainoastaan järjestyneitä työläisiä.

II. Työaika.

1. Ravintolapalvelijain pisin työaika viikossa on 63 tuntia.

2. Tarjoilijain, keittäjain, lajittelijain, astianpesijain ja muiden keittiöapulaisten työaika on jaettu viikottain vaihtuviin vuoroihin, joista edellinen kestää klo 7 a.p.—4 i.p. ja jälkimäinen klo 4 i.p.—1 yöllä. Muina aikoina työssä oleminen luetaan ylityöksi. Ylituntien luku ei saa viikossa nousta yli 4 tuntia ilman palvelijan omaa suostumusta.

3. Siivoojain varsinainen viikkotyötuntien määrä on 56 tuntia, vahtimestarin määrääminä aikoina klo 7 a.p. ja 6 i.p. välisenä aikana, jonka lisäksi heidän on vuorotellen hoidettava iltapäivystystä. Muu lisätyö luetaan ylityöksi.

4. Työpaikalta on palvelija oikeutettu poistumaan, ehdottomasti välttämättömän syyn ohella, vain työnvalvojan tai hänen poissaollessaan alityönvalvojan käskystä tai suostumuksella. Jos

palvelijat haluavat vaihtaa työvuoroja keskenään, on siitä hyvissä ajoin, viimeistään edellisenä päivänä ilmoitettava työnvalvojalle, jonka vallassa on se esittämillään pätevilla syillä kieltää. Sijaiseksi lupautunut on vastuussa toimen täyttämisestä sillä vuorolla. Jos palvelija haluaa muuten vapautta, on hänen esitettävä työnvalvojan päteväksi katsoma sijainen.

III. Palkat.

1. Vakinaisten tarjoilijain alin rahapalkka on 30 mk. kuukaudessa, josta viikottain vähennetään heidän tilierehdyksensä, ei kuitenkaan niin että kuupalkka laskee alle 25 mk. Suurempien tilierehdysten jatkuva sattuminen on katsottava toimeen sopimattomuuden merkiksi.

2. Kahvinkeitäjän alin palkka on 30 mk.; alikeittäjän ja paistajan 35 mk. kuukaudessa.

3. Muiden vakinaisten ravintolapalvelijain ja harjoittelijain alin palkka on 25 mk. kuukaudessa.

4. Työnjohtajan ja ylikeittäjän y.m. senluontoisten palvelijain palkka on johtokunnan eri sopimuksella määrättävä; muut palkat määrää ravintolatoimikunta esittäen kuitenkin vuotuisen palkkalistan ja siihen tehdyt muutokset johtokunnalle.

5. Siivoojain alin palkka on 25 mk. kuussa. Iltapäiväsytyksestä tulee korvausta 2 mk. illasta.

6. Ylitunneista maksetaan 25–29 mkn palkkaa nauttiville 25 penniä, 30–35 mkn 30 p:ää ja yli 35 mkn palkalla oleville 35 p:ää ylitunnilta. Sen lisäksi maksetaan pakollisista ylityötunneista — 4 tuntia viikossa — 5 pennin korotus kaikissa työlajeissa.

7. Kaikille palvelijoille tulee yllämainitun rahapalkan lisäksi yhdistyksen puolesta asunto ja täysi ylläpito.

8. Kesälomaa annetaan kullekin palvelijalle, joka on ollut palveluksessa 3 kuukautta ennen kesäk. 1 päivää, kaksi viikkoa vuodessa kesäk. 1 p:n ja syysk. 30 p:n välisenä aikana täydellä palkalla.

IV. Ruokailu.

1. Palvelijain ruokailu tapahtuu ravintolatoimikunnan lähemmin määräämänä aikana tarkoitusta varten varatussa ruokailuhuoneessa. Pätevällä syyllä ruoka-ajalta myöhästynyt tai aikaisemmin ateriala haluava saa hakea itselleen ruokaa muinakin aikoina. Ruuan ja virvokkeitten vienti palvelijain asuinhuoneisiin ilman työnvalvojan lupaa on kielletty.

V. Sairastuminen.

1. Sairaustapauksista on heti ilmoitettava työnvalvojalle, jolla on oikeus kutsua lääkäri. Kukin palvelija on oikeutettu

yhdistyksen kustannuksella saamaan yhden lääkärin-avun puolen vuoden kuluessa. Kaksi viikkoa kauemmin yhtämittaa tai yhteensä 21 päivää pitemmät sairastelut puolen vuoden aikana aiheuttavat palkan vastaavan vähennyksen, jos ei johtokunta toisin päättä. Pitempiaikaisista tai usein sattuvista sairaustapauksista on ilmoitettava johtokunnalle, jonka on ryhdyttävä toimenpiteisiin mahdollisia väärinkäytöksiä vastaan, sekä päätettävä, onko enempi lääkärinapua yhdistyksen kustannuksella katsottava kohetuulliseksi.

2. Kaikki vakinaiset palvelijat vakuutetaan yhdistyksen kustannuksella tapaturman varalta.

VI. Työnteko.

1. Työnvalvojat osottavat kullekin palvelijalle tämän tehtävät ja ilmoittavat, kenen lähimmällä johdolla työ on suoritettava. Ravintolanhoitaja voi määrätä lajittelijan, astianpesijän, harjottelijan tai muun keittiöapulaisen muuhunkin kuin hänelle vakinaisesti määrättyyn, mutta ravintolalle kuuluvaan työhön; tarjoilijan, keittäjän tai paistajan kuitenkin vain eri sopimuksella tai tämän suostumuksella.

2. Palvelijan on tehtävä työnsä täsmällisesti ja yhdistyksen etua silmällä pitäen ja ovat he velvolliset noudattamaan niitä määräyksiä, joita heille työntekoon nähden annetaan.

VII. Asunto.

Yhdistyksen huoneissa asuvain palvelijain huoneet tarkastuttaa yhdistyksen johtokunta ja määrää, mitä kalustoa kuhunkin huoneeseen kuuluu. Ehdotonta siisteyttä on noudatettava. Vieraita ei palvelija saa ottaa huoneessaan vastaan jälkeen klo 11 illalla ilman huonetovereitten suostumusta ja ravintolanhoitajan lupaa.

VIII. Luottamushenkilö.

Palvelijat valitsevat keskuudestaan kokouksessa, josta kaikille on annettu tieto, luottamushenkilön, jonka tehtävänä on valvoa järjestystä asunnoissa ja edustaa palvelijoita esittäen työnvalvojille näiden toivomukset ja tarpeet.

IX. Sopimusriitaisuudet.

1. Jos riitaa syntyy palvelijakunnan ja työnvalvojain välillä tämän työehtosopimuksen rikkomisesta tai tulkinnaasta, on sen, joka katsoo sopimusta rikotun tai väärin tulkitun, ilmoitettava asia

viipymättä, viimeistään viikon kuluessa asianomaiselle järjestönsä valtuuttamalle luottamushenkilölle, joiden nimet ja osotteet tulee sitä varten saattaa palvelijakunnan ja kummankin sopimuspuolen tietoon. Valtuutetun tulee heti tiedon saatuaan ryhtyä sovitteluun asiaa. Ellei sovintoa neuvottelujen kautta saada aikaan, on toisella riitapuolella oikeus vedota asia sovinto-oikeuteen.

2. Sovinto-oikeus muodostetaan siten, että siihen valitaan neljä jäsentä, joista Helsingin Työväenyhdistyksen johtokunta valitsee kaksi ja Palvelijatarosasto kaksi jäsentä. Näin valitut valitsevat viidennnen puheenjohtajaksi. Jos puheenjohtajan vaalissa ei synny yksimielisyyttä, määrää sen Suomen Ammattijärjestön toimikunta.

3. Sovinto-oikeuden päätös on lopullinen ja on siihen kummankin riitapuolen tyydyttävä.

X. Sopimuksen voimassaolo.

Tämä työehtosopimus astuu voimaan heti kun se on Helsingin Työväenyhdistyksen ja Palvelijatarammattiosaston yhtäpitävästi hyväksymänä näiden edustajain allekirjoittama, ja on voimassa 1 p:vään tammikuuta 1918. Jos ei sopimusta kummaltakaan puolelta irtisanota kolme kuukautta ennen sopimusajan päättymistä, jatkuu se voimassa edelleen yhden vuoden kerrallaan.

(Tämän työehtosopimuksen hyväksyi Palvelijatarosasto jouluk. 5 p:nä ja Työväenyhdistys jouluk. 30 p:nä 1915; se allekirjoitettiin ja astui voimaan tammikuun 19 p:nä 1916.)

Helsingin Työväenyhdistyksen järjestysvaliokunnan ohjesäännöt.

1 §. Helsingin Työväenyhdistyksen järjestysvaliokunnan tehtävänä on valvoa järjestystä yhdistyksen talon ravintolassa ja talolla pidettävissä iltamissa, juhlissa, konserteissa ja yhdistyksen kokouksissa sekä muissa tilaisuuksissa näiden sääntöjen, seinillä olevain määräysten ja vahtimestarin ohjeiden sekä johtokunnan päätösten mukaan.

2 §. Järjestysvaliokuntaan valitsee Työväenyhdistyksen johtokunta vuosikokouksen jälkeen kokoontuessaan vähintään 12 jäsentä, jotka puolestaan kutsuvat yhtä monta lisäjäsentä ilmoittaen vaalin tuloksen johtokunnalle. Jäsenen erotessa tai poissaollessa tai tultua erotetuksi valitsee järjestysvaliokunta hänen tilalleen uuden, viipymättä ilmoittaen valinnan johtokunnalle.

3 §. Järjestysmiehet saavat yhdistyksen vahtimestarilta merkin, joka toimessa ollen on pidettävä näkyvillä. Merkkiä näyttämällä on järjestysmiehellä oikeus päästä Työväentalolla pidettävään huvi- ja juhlatilaisuuksiin, paitsi milloin siitä heille nimenomaan ilmoitetaan. Heidän velvollisuutenaan on silloin tarpeen tullen pitää järjestystä.

4 §. Järjestysmiesten on osotettava esimerkiksi kelpaavaa käytöstä. Järjestysmies, joka päihtyneenä esiintyen, järjestysohjeita rikkoen tai muuten järjestystä häiriten saa aikaan pahenusta, on järjestysvaliokunnan kurinpitovallan alainen. Jos järjestysmiestä vastaan tehdään muistutus, on järjestysvaliokunnan puheenjohtajan otettava se esille valiokunnassa, joka tutkittuaan asian voi antaa syytetylle muistutuksen tai erottaa hänet toimestaan. Erotetulla on oikeus vedota johtokuntaan.

5 §. Järjestysvaliokunta pitää kokouksia sovittuun aikaan vähintään kahdesti kuussa huoneessa, jonka vahtimestari sitä varten osottaa. Yhdistyksen johtokunnan jäsenillä on oikeus olla läsnä järjestysvaliokunnan kokouksissa.

6 §. Jos järjestysvaliokunta päättää tehdä esityksen johtokunnalle järjestyksen pitoa koskevasta tai muuten sen tarpeelliseksi katsomasta asiasta, on esitys laadittava kirjallisesti. Järjestysvaliokunnan puheenjohtajalle ja sihteerille tai sen sitä varten valitsemalle on annettava tilaisuus suullisesti perustella valiokunnan esitystä johtokunnalle. Jos johtokunnan järjestysvaliokuntaa tai sen esitystä koskeva päätös ei tyydytä järjestysvaliokuntaa, on sillä oikeus vedota siitä yhdistyksen kokoukseen.

7 §. Järjestysvaliokunnan on valittava puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri, rahastonhoitaja ja tilintarkkailijat sekä ilmoitettava vaalista johtokunnalle. Virkailijainsa palkkiosta päättää valiokunta.

8 §. Järjestysvaliokunnan puheenjohtaja ilmoittaa valiokunnan kokoukset, johtaa niissä puhetta, allekirjoittaa johtokunnalle, yhdistykselle tai osastoille menevät kirjelmät, ottaa vastaan järjestysvaliokunnalle tehdyt esitykset sekä edustaa yleensä valiokuntaa.

9 §. Järjestysvaliokunnan sihteerin tehtävänä on pitää lueteloa järjestysvaliokunnan jäsenistä, laatia pöytäkirjat sen kokouksista sekä kirjottaa ne kantakirjaan, antaa pöytäkirjanotteet ja laatia lähetekirjelmät, hoitaa valiokunnan kirjavaroja ja arkistoa sekä siirtää vanhemmat asiakirjat yhdistyksen arkistoon.

10 §. Järjestysvaliokunnan rahastonhoitaja hoitaa valiokunnan rahavarat ja tilikirjat valiokunnan määräämällä ja johtokunnan hyväksymällä tavalla, esittää ne valiokunnan tilintarkkailijoille ja yhdistyksen tilintarkastajille vaadittaessa sekä toimittaa hyväksytyn tilikertomuksen yhdistyksen vuosikertomukseen.

11 §. Järjestysvaliokunta pitää tammikuussa vuosikokouk-

sensa, jossa valitsee virkailijat, esityttää itselleen tilit ja päättää, onko syytä esittää uudistuksia valiokunnan sääntöihin, ohjeisiin tai toimintajärjestykseen.

12 §. Järjestysmiehet saavat yhdistykseltä ja ravintolalta sekä kokous-, huvi- ja juhlatilaisuuksien toimeenpanijoilta toimestaan korvausta johtokunnan hyväksymällä tavalla.

13 §. Järjestysvaliokunta jakautuu toimensa hoitoa varten harkintansa mukaan ryhmiin, jotka vuorottain ovat toimessaan. Kunkin ryhmän on valittava esimies, jonka on valvottava sen jäsenten tehtävään täyttämistä.

14. Ravintolassa on järjestysmiesten johtokunnan päättämänä aikoina valvottava järjestyssääntöjen noudattamista, poistettava järjestyksen häiritsijät ja sellaiset, joilta pääsy sinne on kielletty, tarkastettava jäsenkirjat, annettava apuaan ravintolapalvelijoille rettelöitsijää vastaan ja pistäydyttävä porraskäytävällä ja lukusalissa järjestystä valvomassa. Vuorolta pois jääneen tilalle ottaa saapuville tullut toisen, sen pois jääneen kustannuksella, valiokunnan hyväksymässä järjestyksessä.

15 §. Iltamavuorolle on tultava sovitulla ajalla ja oltava loppuun saakka, valvottava ryhmäesimiehen ja vahtimestarin ohjeiden mukaan, ettei portailla, ovissa eikä porraskäytävissä ole häiritseviä joutilaita ja että lipunosto käy järjestyksessä, liikkumistilaa tukkiamatta, tarkastettava liput ovilla, valvottava, että säädetty määrä ovia on avoinna, että yleisö osotetaan paikoilleen, että sali on ennen tanssin alkamista asianmukaisessa asussa, että sopimattomuutta ei esiinny ja että yleisön poistuessa ei synny epäjärjestyä.

16 §. Jos yhdistyksen tai sen talossa vuokralla olevan järjestön jäsen käyttäytyy tavalla, jota ei ole suvaittava, ilmoittaa järjestysvaliokunta, siitä päätettyään, asian asianomaisen järjestön johtokunnalle toimenpidettä varten, josta valiokunnalle on annettava tieto. Jatkuvasti häiriötä tekevältä voi valiokunta 5–6 äänillä kieltää pääsyn iltamatilaisuuksiin määräajaksi.

17 §. Tapaturman varalta on järjestysmiehet vakuutettavat tavalla, josta järjestysvaliokunta johtokunnan kanssa sopii.

18 §. Näiden ohjesääntöjen lisäksi voi yhdistyksen johtokunta antaa lisäohjeita päätöksillä, jotka on kirjallisesti valiokunnalle ilmoitettava. Jos tarpeelliseksi katsoo, voi järjestysvaliokunta laatia lähemmät toimiohjeet jäseniään varten ja on nämä ennen voimaan astumista esitettävä johtokunnalle.

19 §. Jos järjestysvaliokunta lakkautetaan, siirtyy sen omaisuus Työväenyhdistykselle.

(Nämä säännöt on hyväksytty Helsingin Työväenyhdistyksen kokouksessa tammik. 24 p:nä 1916.)

Helsingin Työväenyhdistyksen talonmiehen ohjesäännöt.

1 §. Talonmiehen ottaa ja erottaa johtokunta ja on häneen nähden voimassa 30 päivän irtisanomisaika.

2 §. Talonmiehen on huolehdittava yhdistyksen talon pihamaan, katuosien, kattojen ja ulkoparvekkeiden sekä kellari-, ullakko- ja muiden varastohuoneiden puhtaanapidosta kaupungin poliisi- ja palojärjestyksen määräysten sekä johtokunnan antamain ohjeiden mukaan. Talonmiehen toimiin kuuluu myös järjestyksen valvominen yhdistyksen pihalla ja katuosalla.

3 §. Talonmiehen on huolella hoidettava lämmitys-, ilmanvaihto- ja mukavuuslaitoksia sekä vesijohtoa ja ovia, korjattava niissä ilmenevät pienemmät viat, otettava vastaan polttoaineet sekä yleensä vastattava siitä, että mainitut laitokset ovat kunnossa ja toimivat asianmukaisesti.

4 §. Suuremmista korjauksista, lämmitysaineen varastomisesta, lumenluonnista y.m.s. johtuvista lisätöistä on talonmiehen ilmoitettava johtokunnalle, joka määrää miten niiden suhteen on meneteltävä. Jos talonmies tilapäisesti tarvitsee apua työssään, on hänen siitä ilmoitettava johtokunnan sitä varten valitsemalle henkilölle, jolla muutenkin on toimenä valvoa talonmiehen tehtävien täyttämistä.

5 §. Vahingon kohdatessa talonmiehen hoidossa olevaa yhdistyksen omaisuutta on siitä viipymättä ilmoitettava edellisessä §:ssä mainitulle henkilölle, joka toimituttaa tutkimuksen. Jos talonmies katsoo etujensa vaativan, on hänellä oikeus kutsua oma arviomiehensä tutkimustilaisuuteen. Sen kustannusten suorittamisesta ja vahingonkorvaamisesta päättää johtokunta tutkimusten tulosten nojalla. Jos talonmies ei tyydy johtokunnan ratkaisuun tämänluontaisessa asiassa, on hänellä oikeus vedota sovinto-oikeuteen, jonka päätökseen kummaltakin puolen on tyydyttävä.

6 §. Jos talonmiehen ja johtokunnan valitseman hänen esimiehensä kesken syntyy erimielisyyttä talonmiehen velvollisuuksien suhteen, on asia hetimiten ilmoitettava puheenjohtajalle.

7 §. Talonmiehelle on tuleva kaksi viikkoa kesälomaa täydellä palkalla. Jos haluaa muuta lomaa, on hänen esitettävä johtokunnan hyväksyttäväksi sijainen. Tilapäislomia antaa talonmiehen esimies.

8 §. Talonmies on yhdistyksen kustannuksella vakuutettava tapaturman varalta.

9 §. Johtokunnan päätökset, joiden kautta talonmiehen tehtäviä lähemmin määritellään, annetaan hänelle kirjallisesti. Niiden johdosta tiedustelee johtokunta talonmiehen mieltä ennen lopullisen päätöksen tekoa.

(Nämä ohjesäännöt on Helsingin Työväenyhdistys hyväksynyt kokouksessaan syyskuun 1 p:nä 1915).

Ohjesäännöt Helsingin Työväenyhdistyksen kirjaston ja lukusalin hoitoa varten.

(Hyväksytyt Helsingin t. y:n kokouksessa 30 p. joulukuuta 1915.)

1 §. Helsingin Työväenyhdistyksen kirjastosta, joka on perustettu sen jäsenten tietoisuuden kartuttamista ja lukuhalun tyydyttämistä varten, saavat lainoja kaikki Yhdistyksen ja sen alaosastojen jäsenet, jotka noudattavat kirjaston sääntöjä.

2 §. Helsingin Työväenyhdistyksen lukusalin tarkoituksena on pitää etupäässä Yhdistyksen jäsenten luettavana sanomalehtiä ja aikakauskirjallisuutta.

3 §. Kirjastoa ja lukusalia pidetään kunnossa yhdistyksen myöntämillä sekä mahdollisesti muualta saatavilla varoilla.

4 §. Kirjaston ja lukusalin asioita hoitaa valiokunta, johon yhdistyksen johtokunta valitsee kolme kirjallisuutta harrastavaa ja tuntevaa henkilöä vuodeksi kerrallaan. Kirjastonhoitajalla on valiokunnassa sija ja äänivalta kaikissa asioissa, jotka eivät koske häntä itseään.

5 §. Kirjastonhoitajan valitsee yhdistyksen johtokunta Kirjastovaliokunnan annettua hakijoista lausuntonsa. Kirjastonhoitajalle maksetaan palkkiota sopimuksen mukaan.

6 §. Kirjastovaliokunnan tulee:

- a) järjestää ja valvoa kirjaston ja lukusalin liikettä;
- b) esittää yhdistyksen johtokunnalle niiden tarpeet;
- c) huolehtia apurahain anomisesta kirjastolle ja lukusalille, sekä saatujen varojen käyttämisestä;
- d) antaa lausuntonsa kirjastonhoitajan paikan täyttämisestä;
- e) laatia ne tarkemmat hoito- ja lainausohjeet, joiden mukaan kirjastoa ja sen lainausliikettä sekä lukusalia on hoidettava, sekä esittää ne johtokunnalle hyväksyttäväksi; ja
- f) ennen marraskuun loppua esittää johtokunnalle luettelo lukusaliin tilattavista sanomalehti- ja aikakauskirjoista yhdistykselle esitettäväksi ennen vuoden loppua.

Kirjastonhoitajan tulee:

a) tehdä kirjastovaliokunnan kokouksista pöytäkirjat ja panna toimeen päätökset, hoitaa kirjeenvaihtoa sekä laatia kirjaston vuosikertomus;

b) vastata kirjaston omaisuudesta, mikäli sitä on hänen hoidossaan;

c) laatia kirjastolle hyväksytyjen kaavain mukaiset luettelot sekä pitää ne kunnossa;

d) sijottaa ja järjestää kirjat sekä hoitaa lainausliikettä lainaussääntöjen ja kirjastovaliokunnan antamien ohjeiden mukaan;

e) periä lainausajan laiminlyömisestä, kirjojen turmelemisesta ja hukkaamisesta suoritettavat sakot, sekä tilittää ne yhdistyksen rahastonhoitajalle kuukausittain;

- f) antaa kirjastovaliokunnalle sen pyytämät kirjastoa kokevat tiedot; ja
g) hoitaa lukusalia valiokunnan antamain ohjeitten mukaan.

Helsingin Työväenyhdistyksen lukusalin käyttäjiä pyydetään ottamaan huomioonsa seuraavaa:

1. Lukusali on etupäässä yhdistyksen jäseniä varten.
2. Lukusalissa on noudatettava ehdotonta hiljaisuutta ja järjestystä.
3. Tupakoiminen on kielletty.
4. Sanoma-, kuva ja aikakauslehtiä on pideltävä niin, etteivät ne turmellu, ja on ne asetettava paikoilleen.
5. Huomattakoon mitä laki säättää luettavien lehtien vahingoittamisesta ja poisviemisestä.
6. Lukusalissa ei ole oltava asiatta.
7. Lukusalissa on noudatettava vahtimestarin ja järjestysmiesten sekä kirjastonhoitajan ohjeita.
8. Lukusalissa olevia pyydetään pitämään keskinäistä järjestystä silloin kun virallisia järjestyksenpitäjiä ei ole läsnä.

Vuosikokouksen (5/3 16) kokousjärjestys.

(Johtokunnan ehdotus.)

1. Kokouksen avaaminen.
2. Puhetta johtaa E. J. Hämäläinen.
3. Sihteerinä toimivat Y. Sirola ja E. Jalava.
4. Hyväksytään kokousjärjestys.
5. Valitaan 2 pöytäkirjantarkastajaa.
6. Valitaan 6 ääntenlaskijaa.
7. Toimintakertomukset.
8. Tilikertomukset ja tilintarkastajain lausunto.
9. Johtokunnan jäsenten ja toimitsijain palkkion määrääminen. (Johtok. ehdotus.)
10. Johtokunnan jäsenten vaali.
11. Tulo- ja menoarvio. (Johtok. ehdotus.)
12. Vuosikertomusten painatus. (Johtok. esityksiä.)
13. Johtokunnan vaalin tulos ilmoitetaan.
14. Valitaan 3 tilintarkastajaa ja 2 varalle.
15. Yhdistyksen jäsenten ehkä herättämät kysymykset.

Johtokunnan ehdotuksia.

II. Tulo- ja menoarvio v. 1916.

Tulot:	Menot:
Juhlasalin vuokria . 25,000: —	Lämmit. ja valaistus 16,000: —
Toimisto- ja kokous- vuokria . . . . . 9,000: —	Vedestä . . . . . 1,500: —
Ravintolan vuokra . 12,540: —	Verot ja vakuut. . . 2,500: —
» voitto . . . . . 8,000: —	Palkat ja palkkiot . 7,000: —
Jäsenmaksuja . . . 10,460: —	Korkoja . . . . . 29,000: —
Juhlatoimikunnalta 3,000: —	Kirjastolle . . . . . 1,000: —
Automaatti-tuloja . 2,000: —	Laskukone . . . . . 1,000: —
	Korjauksiin . . . . . 7,000: —
	Sekal. menoja . . . 5,000: —
Yht. Smk. 70,000: —	Yht. Smk. 70,000: —

9. Johtokunnan jäsenten ja toimitsijain palkkiot.

Katsoen siihen, että yhdistyksen johtokunnan ja toimitsijain työ on pääasiallisesti liikeluontoista tehtävää sekä vaatii verrattain paljon aikaa ja huolta, ehdottaa johtokunta, että johtokunnan jäsenille maksettaisiin palkkiota 24 mk. vuodessa, puheenjohtajalle 48 mk., sihteerille 240 mk.

Rahastonhoitajan palkkion määrää johtokunta, samoin ravintola- ja juhlatomikunnan sekä järjestysvaliokunnan palkkiot, kuin myös teettämänsä erikoistyötä vaativain tehtävain korvaukset. Määräämänsä vakinaiset palkat ja palkkiot ilmoittaa johtokunta yhdistykselle.

12. Vuosikertomuksen vastaisesta laittamisesta ehdottaa johtokunta:

a) Kaikkien osastojen vuosikertomuksista olisi saatava yhdistyksen vuosikertomuksen yhteyteen lyhennetyt laitokset, ja on yhdistyksen sihteerin tammikuun alussa kiertokirjeellä ilmoitettava osastojen toimitsijoille, mitkä asiat osastojen kertomuksista on lähetettävä painettaviksi; yhdistyksen vuosikertomukseen on laadittava näistä lyhyt yleiskatsaus.

b) Koska Helsingin sos.-dem. kunnallisjärjestön suurimmaksi osaksi muodostavat yhdistyksen jäsenet, pitää yhdistys suotavana, että sen vuosikertomus liitteenä julaistaisiin työväenyhdistyksen vuosikertomuksen yhteydessä.

c) Yhdistyksen vuosikertomukseen on pyydetävä myöskin selostus työväenjärjestöjen työttömyyskomitean toiminnasta ja yleensä kaikista sellaisista yleisemmistä riennoista, joita yhdistyksen jäsenet ja osastot suurempina ryhminä panevat toimeen.

Sisällysluettelo.

	Siv.		Siv.
Helsingin t.y. vuosikert.	3	Naisleipurien a.o. (42)	—
Kirjasto	10	Naisosasto (14)	51
Soittokunta	11	Nuohoojain a.o. (24)	—
Työv. opist. johtok. jäs. kert.	13	Näyttämötyönt. a.o. (39)	—
Hätäapukomitean jäs. kert.	15	Ompelijatar osasto (15)	61
V.- ja U.-seura Jyry	18	Palvelijatarosasto (16)	31
Osastojen kertomukset (sul-		Pannu- ja levysepp. a.o. (13)	60
kumerkeissä oleva numero		Pesijätär a.o. (27)	34
merkitsee osaston järjes-		Putkityöntek. os. (17)	44
tysnumeroa siv. 75 ole-		Puuseppäin a.o. (9)	28
vassa taulukossa).		Rappari a.o. (20)	—
Ajurien a.o. (59)	—	Räättälien a.o. (62)	35
Asfalttityönt. a.o. (30)	53	S. V. R. Konep. os. (56)	35
Autonkuljettajain a.o. (68)	—	Sairashuonepalv. a.o. (33)	46
Hattutyönt. a.o. (50)	—	Satulaseppäin os. (11)	—
Kadunlaskijain a.o. (41)	—	Satamat. os. (36)	57
Kappatyönt. a.o. (54)	—	Sekatyöntek. (49)	45
Karamellityönt. a.o. (47)	—	Sementtityönt. a.o. (31)	41
Kehruu- ja kutomot. a.o. (63)	—	Seppäin a.o. (12)	23
Kipsi- ja riksilev. t. a.o. (48)	—	Silittäjäin a.o. (26)	32
Kirvesmiesten a.o. (10)	—	Sokerityönt. a.o. (65)	—
Kivityönt. I. os. 1 (7)	33	Suutarien a.y. (6)	23
» 2 (55)	53	Sähkötyönt. a.o. (32)	—
» 8 (35)	55	Talonmiesten a.o. (28)	—
Koneellakutojain a.o. (57)	—	Tiilenkantajain a.o. (34)	40
Koneenkäyttäjain a.o. (67)	—	Toveriosasto (60)	22
Konepuuseppäin a.o. (22)	55	Tupakkateht. a.o. (25)	34
Kulta- ja hopeasepp. a.o. (61)	—	Ulkotyöläisnaisosasto (23)	59
Kunnan työv. a.o. (38)	56	Ulkotyöväenyhd. (58)	32
Kylvettäjäin a.o. (37)	—	Uunintekijäin a.o. (3)	—
Lasinhiojain a.o. (64)	—	Vaatetust. I. os. 30 (70)	—
Laulu- ja soitannoll. os. (51)	21	Valajain a.y. (29)	—
Leipurien a.o. (1)	26	Varasto- ja kulj.t. a.o. (44)	30
Liikeapulaisten a.o. (53)	61	Verhoilijain a.o. (21)	42
Läkki-, pelti- ja v.-sepp. I (4)	58	Yövahtien a.o. (46)	—
» » » 17 (66)	—	Tilikertomukset	63
Lämmittäjäin a.o. (43)	—	Tilintarkastajain lausunto	76
Maalarien a.o. (5)	46	Jäsen- ja verotaulukko	73
Maalarien opp. os. (45)	48		
Malliveist. a.o. (18)	49	Liitteet:	
Makkaratyönt. a.o. (69)	—	Palvelijain työehtosop.	77
Metallisorvaaj. a.o. (40)	24	Järjestysvaliok. säännöt	80
Metallityönt. I. os. 2 (2)	50	Talonmiehen ohjesäännöt	83
» apum. os. (52)	36	Kirjast. ja lukusalin hoito	84
Muurarien a.o. (8)	37	Vuosikokouksen kokousjär-	
Nahkuri a.o. (19)	39	jestys ja johtok. ehdotukset	85